

REFERAT Regionsrådet d. 29-09-2010

Mødedato Onsdag d. 29. september 2010 kl. 13:00

Mødested Regionsrådssalen, Regionshuset Viborg, Skottenborg 26, 8800 Viborg

Indholdsfortegnelse

Indkaldelse af stedfortrædere til 2. behandling af forslag til budget for 2011.....	3
Forslag til Budget 2011: 2. behandling.....	5
Kvartalsrapporten pr. 30. juni 2010.....	9
Godkendelse af Styringsmanual for DNU.....	14
Fremlæggelse af risikorapportering for Det Nye Universitetshospital i Århus 2. kvartal 2010.....	17
Plangrundlaget for hospiceområdet.....	21
Beslutning om hjemtrækning af hjertekirurgisk aktivitet fra Region Nordjylland.....	23
Omlægning af lungecancerudredningen i Region Midtjylland.....	25
Bevillingssag: Udskiftning af vinduer på Regionshospitalet Viborg (kvalitetsfondsprojekt).....	28
Flytning af medicinske ambulatorier på Regionshospitalet Grenaa.....	30
Indeståelse for omkostninger i forbindelse med ekspropriation i Gødstrup.....	32
Besparelser på praksisområdet.....	34
Rammeaftale 2011.....	39
Bevillingssag: Anlægsbevilling til 2 x 4 pladser ved Møllebækken.....	42
Masterplan for funktion, opgaver og organisering for Århus Universitetshospital, Risskov.....	45
Godkendelse af ansøgninger om satspuljemidler til de sikrede døgninstitutioner i Region Midtjylland.....	48
Etablering af regionsfunktionen "Børn (under 13 år) med behov for døgnindlæggelse" i Børne- og u.....	51
Bevillingssag: Anlægsbevilling til ungdomsretspsykiatri.....	53
Høring af Sundhedsstyrelsens rapport "Behandling af PTSD hos veteraner – anbefaling for fremtidi.....	56
Godkendelse af forslag til ændringer i det regionale busrutenet.....	58
Forslag til nyt busnet i Århus.....	62
Indstilling fra Vækstforum om reservation af midler til Iværksætterprogrammet STARTmid Accele.....	66
Indstilling fra Vækstforum om bevilling til Program for Vidensamarbejde.....	70
Indstilling fra Vækstforum om bevilling til projekt North Sea Living.....	74
Indstilling fra Vækstforum om bevilling til projektet Gennemførelse af kommunal klimaindsats.....	77
Indstilling fra Vækstforum om bevilling til projektet Erhvervsudvikling indenfor Biomasse til Ener.....	81
Revisionsberetning nr. 14 vedrørende årsregnskabet for 2009.....	85
Revisionsberetning nr. 15 vedrørende afregning af statsrefusion til sociale udgifter for 2009.....	88
Revisionsberetning nr. 16 af 27. august 2010 vedrørende regionsrådets redegørelse for aktivitetsbes.....	89
Udtalelse til Statsrevisorernes bemærkninger til Rigsrevisionens beretning om styring af aktivitet p.....	91
Justering af datoer for regionsrådets besigtigelsesture i 2011.....	93
Udpegning af politisk repræsentant til deltagelse i Districts of Creativity.....	94
Indstilling af medlem og stedfortræder til Det Rådgivende Udvalg for Specialeplanlægning.....	95
Revidering af vedtægter for Sundhedsberedskabs- og præhospitalt udvalg.....	97
Orientering om administrative bemærkninger til Sundhedsstyrelsens specialeplanlægning for ortopa.....	98
Orientering om gældende visitationsretningslinjer til hospice og visitationspraksis til hospice i 2009.....	100
Halvårlig orientering om resultater vedrørende diabetes, hoftenære frakturer og akut kirurgi fra NIF.....	103
Orientering om hørings svar til Rigsrevisionens notat om privathospitaler.....	107

Punkt 1: Indkaldelse af stedfortrædere til 2. behandling af forslag til budget for 2011

0-4-5-10

Resume

Regionsrådsmedlemmerne Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther og Ulla Diderichsen har meddelt, at de er forhindrede i at kunne deltage i regionsrådets møde den 29. september 2010. De pågældendes stedfortrædere er indkaldt til at deltage i 2. behandling af forslaget til budget for 2011 for Region Midtjylland. Stedfortræder på venstres liste, Niels Berg, har meddelt, at han er forhindret i at kunne deltage i mødet, hvorfor den næste stedfortræder på listen er indkaldt.

Indstilling

Formanden indstiller,

- at regionsrådet tager til efterretning, at regionsrådsmedlemmerne Carl Johan Rasmussen og Henning Gjellerod er forhindrede i at deltage i regionsrådets møde den 29. september 2010,

- at socialdemokratiets 1. stedfortræder, Leif Mørck, Præstegårdsvej 30, 8722 Hedensted, og 2. stedfortræder Svend Aage Hansen, Bohrsvej 16, 8700 Horsens, deltager i regionsrådets 2. behandling af forslaget til budget for 2011 for Region Midtjylland,

- at regionsrådet tager til efterretning, at regionsrådsmedlemmerne Harry Jensen, Jørgen Winther og Ulla Diderichsen er forhindrede i at deltage i regionsrådets møde den 29. september,

- at regionsrådet tager til efterretning, at venstres 2. stedfortræder, Niels Berg, Hinnerup, er forhindret i at deltage i regionsrådets møde den 29. september og

- at venstres 1. stedfortræder, Martin Merrild, Kviumvej 9, 7560 Hjerm, 3. stedfortræder Knud Erik Navntoft, Hobrovej 50, 8830 Tjele og 4. stedfortræder Jørgen Brøgger, Birkehøjvej 4, 8444 Balle, deltager i regionsrådets 2. behandling af forslaget til budget for 2011 for Region Midtjylland.

Sagsfremstilling

Regionsrådsmedlemmerne Carl Johan Rasmussen og Henning Gjellerod har meddelt, at de er forhindrede i at kunne deltage i regionsrådets møde den 29. september 2010. Socialdemokratiet har i forbindelse hermed anmodet om, at de pågældendes stedfortrædere indkaldes til at deltage i 2. behandling af forslaget til budget for 2011.

Regionsrådsmedlemmerne Harry Jensen, Jørgen Winther og Ulla Diderichsen har meddelt, at de er forhindrede i at kunne deltage i regionsrådets møde den 29. september. Venstre har i forbindelse hermed anmodet om, at de pågældendes stedfortrædere indkaldes til at deltage i 2. behandling af forslaget til budget for 2011.

Det fremgår af § 15 i Lov om kommunernes styrelse, at der kan indkaldes en stedfortræder til at deltage i 2. behandling af forslaget til årsbudget, når et medlem er forhindret i at deltage i behandlingen. Bestemmelsen gælder

også for regionsrådene.

Leif Mørck, Præstegårdsvej 30, 8722 Hedensted, er i valgbogen fra regionsrådsvalget den 17. november 2009 anført som 1. stedfortræder på socialdemokratiets liste. Svend Aage Hansen, Bohrsvej 16, 8700 Horsens, er i valgbogen anført som 2. stedfortræder. Leif Mørck og Svend Aage Hansen er indkaldt til regionsrådets møde den 29. september 2010 til at deltage i 2. behandling af forslaget til budget for 2011 for Region Midtjylland.

Martin Merrild, Kviumvej 9, 7560 Hjern, er i valgbogen fra regionsrådsvalget den 17. november 2009 anført som 1. stedfortræder på venstres liste. Niels Berg, Rønvangen 314, 8282 Hinnerup, er 2. stedfortræder. Knud Erik Navntoft, Hobrovej 50, Bigum, 8830 Tjele, er 3. stedfortræder. Jørgen Brøgger, Birkehøjvej 4, Attrup, 8444 Balle, er 4. stedfortræder. Niels Berg har meddelt, at han er forhindret i at kunne deltage i mødet den 29. september. Martin Merrild, Knud Erik Navntoft og Jørgen Brøgger er indkaldt til regionsrådets møde den 29. september 2010 til at deltage i 2. behandling af forslaget til budget for 2011 for Region Midtjylland.

Regionsrådet træffer beslutning om, hvorvidt betingelserne for stedfortrædernes deltagelse i behandlingen af budgetforslaget er til stede.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther og Ulla Diderichsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 2: Forslag til Budget 2011: 2. behandling

1-21-78-2-10

Resume

Der blev den 8. september 2010 indgået aftale om budget 2011 for Region Midtjylland mellem Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Venstre og Poul A. Christensen (uden for partierne). De budgetbemærkninger, der blev fremlagt ved regionsrådets 1. behandling den 25. august 2010, er blevet tilrettet i henhold til budgetforliget den 8. september 2010 samt de bevillingsændringer vedr. budget 2011, som forretningsudvalget d. 7. september 2010 har indstillet i forbindelse med 2. kvartalsrapport. Budgetbemærkningerne er vedlagt. Der er indkommet en række hørings svar til budgetforslag 2011, som vedlægges til orientering.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

- at budget 2011 - udarbejdet på baggrund af Regionsrådets 1. behandling af budgetforslag 2011 den 25. august 2010, det budgetforlig, der blev indgået den 8. september 2010 samt bevillingsændringerne i 2. kvartalsrapport 2010 jf. forretningsudvalgets møde d. 7. september 2010 – godkendes, og
- at administrationen bemyndiges til at foretage eventuelle tekniske justeringer af social- og specialundervisningsområdet budget frem til publiceringen af regionens budget.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Den 8. september 2010 blev der indgået budgetforlig mellem Socialdemokratiet, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti, Venstre og Poul A. Christensen (uden for partierne). Regionsrådet fastlagde den 23. juni 2010 de foreløbige budgetrammer for 2011. Forligspartierne anerkender, at de foreløbige budgetrammer for 2011 fastholdes i budget 2011. Budget 2011 og bemærkningerne hertil blev fremlagt ved regionsrådets 1. behandling den 25. august 2010. Budgetbemærkningerne er blevet tilrettet i henhold til budgetforliget den 8. september 2010.

Herudover skal det bemærkes, at budgetbemærkningerne også er tilrettet i henhold til de bevillingsændringer vedr. budget 2011, som forretningsudvalget indstillede ved behandlingen af 2. kvartalsrapport 2010 på mødet d. 7. september 2010. I forhold til 1. behandlingen indarbejdes følgende faktuelle ændringer:

Prioritering af 11 mio. kr.

Der er reserveret en pulje på 11 mio. kr. til budgetforligsdrøftelserne. Denne pulje udmøntes på følgende måde:

- 1 mio. kr. afsættes til informationskampagne om akutberedskabet i Region Midtjylland
- 8 mio. kr. afsættes til etablering af et nyt psykiatrisk sengeafsnit i Risskov
- 2 mio. kr. afsættes til styrkelse af den palliative indsats

Reservepulje

Der henlægges til kassen en reservepulje på 37 mio. kr. Reservepuljen finansieres ved reduktioner på i alt 20 mio. kr. i en række centrale puljer og ved besparelser på transport- og logistikområdet mv. på 17 mio. kr. Reduktionen på 20 mio. kr. indenfor centrale puljer er fordelt således:

- Center for Folkesundhed: Forskningsfonden reduceres med 3,0 mio. kr.
- Kommunesamarbejde og kommuneaftaler: Kommunepuljen reduceres med 2,8 mio. kr.
- Direktionspuljen reduceres med 1,0 mio. kr.
- Lægers kliniske videreuddannelse reduceres med 1,5 mio. kr.
- Udviklingspuljen primær sundhed 5,7 mio. kr.
- Uddannelse af øvrigt personale 6,0 mio. kr.

Socialområdet

Forligspartierne tilslutter sig anbefalingen fra Kontaktudvalget den 27. august 2010 om, at der gennemføres en generel reduktion af taksterne, som hver driftsherre gennemfører, ved reduktion af de bagvedliggende udgiftsbudgetter med 5 %.

De endelige takster og dimensionering inden for socialområdet vil senest være på plads den 15. oktober 2010, hvor rammeaftalen skal være godkendt også af kommunerne. Der vil således kunne ske mindre tekniske justeringer af bruttoudgifts- og indtægtsbudget.

Regional Udvikling

Som beskrevet i det indgåede budgetforlig er der i 2011 og 2012-2014 rådighedsbeløb til fordeling inden for Regional Udvikling på hhv. 32,3 mio.kr. og 28,0 mio.kr. Rådighedsbeløbet fordeles som vist i nedenstående tabel.

Løbende priser - mio. kr.	2011	2012-2014
Reservebeløb til kollektiv trafik	10	10
Erhvervsudvikling	11,3	9,1
Jordforurening	4,5	3,0
Kultur	3,0	3,0
Uddannelse	3,5	2,9
Fordeling af restbeløb	32,3	28,0

Udover de faktuelle ændringer som følge af budgetforliget er der i budgetbemærkningerne også indarbejdet de ændringer vedr. budget 2011, som blev indstillet af forretningsudvalget i forbindelse med 2. kvartalsrapport 2010 på mødet d. 7. september 2010.

Ændringerne i budget 2011 som følge af 2. kvartalsrapport 2010 vedrører :

- Neonatal transportordning
- Harmonisering af avancer ved salg fra hospitalsapoteker
- Klinisk biokemisk aktivitet og klinisk mikrobiologiske analyser på Regionshospitalet Viborg
- Regionshospitalet Viborg, børneafdelingens overtagelse af patienter fra Silkeborg
- Korrektioner vedr. flytning af endetarmskræftkirurgi

- Udgifter vedr. cochlear-implantater
- Omflytning af midler vedr. generel screening for HIV og syfilis
- Overdragelse af hospitalsapoteket fra Regionshospitalet Horsens til Århus Universitetshospital, Århus Sygehus
- Opfølgning på medicinrokaden
- Ny dyr medicin
- Nye behandlinger
- Flytning af CT-scanner i Odder
- Etablering af regional mikrobiologisk vagtfunktion
- korrektioner i bevillinger til hjemtrækningsprojekter
- Primær sundhed
- Familieambulatorium

Budgetbemærkninger for 2011

Til regionsrådets 1. behandling den 25. august 2010 blev der forelagt et første udkast til budgetbemærkninger. Der er vedlagt et opdateret udkast til budgetbemærkninger.

Budgetbemærkningerne er tilrettet, således at de afspejler de beslutninger, der blev truffet ved budgetforliget samt de bevillingsændringer vedr. budget 2011, som forretningsudvalget indstillede i forbindelse med 2. kvartalsrapport 2010 på mødet d. 7. september 2010.

Offentliggørelse af regionens budget 2011

Det vedtagne budget og de flerårige budgetoverslag skal ifølge Regionslovens § 20 være tilgængeligt for regionens beboere. En kort redegørelse for budgettet skal efter regionsrådets nærmere bestemmelse offentliggøres inden det nye regnskabsårs begyndelse.

Budgettet vil primært blive gjort tilgængeligt for borgerne på regionens hjemmeside, hvor der er mulighed for både at finde de overordnede budgettal og gå i dybden med budgettet. Desuden vil budgettet og en særlig budgetfolder være på hovedbibliotekerne samt på rådhusene m.v. for at sikre, at budgettet er tilgængeligt for borgere uden internetadgang.

Budgettets hovedtal præsenteres ligeledes i de regionale dagblade og 25 lokale ugeblade i december måned.

Denne offentliggørelse indgår i de annonceringsaftaler, som Region Midtjylland har indgået med diverse medier. Dermed minimeres udgifterne ved offentliggørelse af Budget 2011. Borgere i Region Midtjylland bliver således informeret om, at regionsrådet har vedtaget et budget for regionen, og at yderligere information kan findes på Region Midtjyllands hjemmeside.

I henhold til afsnit 2 i budgetvejledningen 2011 informeres og inddrages regionens medarbejderudvalg i arbejdet med budget 2011. Der er i den forbindelse indkommet en række høringssvar til budgetforslaget, som vedlægges til orientering.

Beslutning

Formanden konstaterede, at budgettet for 2011 for Region Midtjylland var vedtaget, idet administrationen blev bemyndiget til at foretage eventuelle tekniske justeringer frem til publiceringen af regionens budget.

Fælleslisten kunne ikke tilslutte sig budgettet for 2011.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen og Poul Müller var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Som stedfortrædere deltog Leif Mørck, Svend Aage Hansen, Martin Merrild, Knud Erik Navntoft og Jørgen Brøgger i behandlingen af punktet.

Bilag

Budgetforslag2011- Høringssvar

Budgetbemærkninger 2011 - Bind 1

Budgetbemærkninger 2011 - Bind 2

Punkt 3: Kvartalsrapporten pr. 30. juni 2010

1-21-78-3-10

Resume

Kvartalsrapporten pr. 30. juni 2010 beskriver økonomien, aktiviteten og investeringerne på sundhedsområdet, socialområdet, det regionale udviklingsområde og det fællesadministrative område. Herudover vurderer rapporten likviditeten og finansieringen af regionens opgaver.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at kvartalsrapporten pr. 30. juni 2010 tages til efterretning, og

at bevillingsændringerne i skemaerne 1-29 i kvartalsrapporten godkendes, herunder tillægsbevilling på 22,827 mio. kr. til ny dyr medicin jf. skema 18.

Poul Müller tog forbehold i forhold til 2. at.

Sagsfremstilling

Økonomien er opdelt i 3 finansielle kredsløb: sundhedsområdet, socialområdet og regional udvikling. Udgifterne til fællesadministration deles mellem sundhedsområdet, socialområdet og regional udvikling, jf. fordelingsprincipperne i budgettet.

Vedlagte Økonomi- og aktivitetsrapport giver en uddybende gennemgang af økonomi og aktivitet for kredsløbene og de fællesadministrative områder. I første afsnit er der et resumé for de tre kredsløb og en opfølgning på økonomiaftalen.

Sundhedsområdet

Det samlede skøn for driftsbudgettet på sundhedsområdet viser merudgifter på 314 mio. kr. Det nye skøn er nedenfor sammenholdt med skønnet fra økonomirapporten 30. april 2010.

Skøn over merudgifter sundhedsområdets driftsbudget 2010:

Mio. kr.	Vurdering 30. april	2. kvartalsrapport
Merudgifter, brutto	-353	-457
Besparelser	103	103
DUT-reguleringer	40	40
Nettoresultat efter besparelser og tilførsel af DUT-midler	-210	-314

Skønnet over merudgifter i 2010 ændres således fra -210 mio. kr. til -314 mio. kr., svarende til en stigning på 104 mio. kr.

Forklaringen på stigningen er sammensat af følgende:

Mio. kr.	2. kvartalsrapport
Ændret skøn somatiske hospitaler	- 66
Ændret skøn ny dyr medicin og behandlinger	- 18
Ændret skøn patientforsikring	- 20
I alt	- 104

Det ændrede skøn for de somatiske hospitaler er sammensat af dels et ønske fra 4 hospitaler om udskydelse af afviklingen af gæld for i alt 27,2 mio. kr., som følge af fremrykkede besparelser eller engangsbesparelser i 2010, og dels forsinket virkning af genopretningsplaner for i alt ca. 39 mio. kr.

Vurderingen for de somatiske hospitaler indeholder en forventning om, at de øvrige hospitaler vil få et samlet mindreforbrug på 62 mio. kr. jf. erfaringen fra 2009, hvor der blev overført mindreforbrug for i alt 82 mio. kr.

Regionsrådet indgik den 23. juni en "aftale om foreløbige budgettrammer for 2011 samt forudsatte besparelser i budget 2010". Det er heri fremhævet, at de fremrykkede besparelser og engangsbesparelser i 2010 er særligt vanskelige at gennemføre for de hospitaler, der afvikler gammel gæld. Det drejer sig om Regionshospitalet Randers, Regionshospitalet Horsens, Hospitalsenhed Vest og Regionshospitalet Viborg. Det vil her være muligt at udskyde afviklingen af gæld til senere år. Dette er baggrunden for ønsket fra 4 hospitaler om udskydelse af afviklingen af gammel gæld til 2011 og 2012 for i alt 27,2 mio. kr.

I forhold til økonomirapporten 30. april 2010 har Hospitalsenhed Vest forbedret deres skøn med 7,5 mio. kr., mens Regionshospitalet Viborg har forværret deres skøn med 46,7 mio. kr. under forudsætning af, at de fremrykkede besparelser og engangsbesparelser i 2010 på i alt 8,7 mio. kr. overføres til 2011 og 2012. For Regionshospitalet Viborg var der ved sidste økonomirapportering forventet balance i driftsbudgettet 2010 inklusiv overførte merudgifter fra 2009.

Forklaringen på det markant forværrede økonomiskøn er, at man i det tidligere skøn har skønnet forkert med hensyn til, hvor hurtig genopretningsplanen for 2010 vil virke. Der vedlægges en nærmere udredning fra hospitalsledelsen på Regionshospitalet Viborg.

Det bemærkes, at genopretningsplanerne for Regionshospitalet Randers, Regionshospitalet Horsens, Hospitalsenhed Vest og Regionshospitalet Viborg indeholder tilbagebetaling af gammel gæld vedrørende regnskab 2009. Denne udgør følgende:

Tablet over gældsafvikling for regnskab 2009

Mio. kr.	Afvigelse i R2009	Tilbagebetaling af 1/3 i 2010	Tilbagebetaling af 1/3 i 2011	Tilbagebetaling af 1/3 i 2012
Regionshospitalet Horsens	-5,855	-5,855	0	0
Regionshospitalet Randers	-6,284	-2,095	-2,095	-2,095
Hospitalsenheden Vest	-69,339	-23,113	-23,113	-23,113
Regionshospitalet	-67,585	-22,528	-22,528	-22,528

Viborg

Som det ses, har det været forudsat, at Regionshospitalet Horsens nåede i mål med afvikling af gammel gæld allerede i 2010. Genopretningsplanerne for de 4 hospitaler bliver skærpet, således at det merforbrug der kommer i 2010, fuldt ud overføres til 2011 og 2012, og således at der over en 3-årig periode er budgetbalance.

Direktionen har meddelt alle hospitalsledelser, at det har højeste prioritet, at alle bevillingsansvarlige hurtigst mulig sikrer at budgetterne holdes, og at alle eventuelle merforbrug vil blive overført til 2011 – 2012.

Det er endvidere meddelt, at det er et vilkår, at hvis der kommer uforudsete udgiftsstigninger på ustyrbare områder, f.eks. ny dyr medicin og nye behandlinger, patientskedeforsikringer og praksissektoren, så skal de håndteres af fællesskabet ved kompenserende besparelser.

Som det fremgår af ovenstående tabel er der to områder på fælleskontiene, hvor der nu skønnes større merudgifter end ved økonomirapporten af 30. april 2010. Det drejer sig om udgifter til patientskedeforsikringer på yderligere 20 mio. kr. samt til ny dyr medicin og nye behandlinger på 18 mio. kr.

Navnlig skønnet over udgifter til patientskedeforsikringer er usikkert, idet der det seneste års tid har været en markant tilvækst i antal erstatningssager. I økonomirapporten fra 30. april er der skønnet en merudgift på 29 mio. kr. Der blev imidlertid i juni 2010 aftalt en kompensation mellem regeringen og Danske Regioner svarende til dette beløb for Region Midtjylland. Der er tale om en kompensation begrundet i tidligere lovændring i 2005, hvor patientskedeforsikringen blev udvidet til også at omfatte praksissektoren. Denne udvidelse samt afvikling af en større sagspukkel i Patientforsikringen har medført den markante stigning i udgifterne. Skønnet for 2. kvartal 2010 viser yderligere merudgifter for 20 mio. kr. end dækket af DUT-kompensationen.

Hospitalerne tilføres budgetter til dækning af merudgifter til ny dyr medicin og nye behandlinger i forhold til det forventede forbrug. Ved årsafslutningen for det enkelte regnskabsår reguleres hospitalernes budgetter for eventuelle afvigelser i forhold til tildelte budgetter og de faktisk afholdte udgifter. Ved f.eks. forsinket ibrugtagning af ny medicin og nye behandlinger vil der blive tilbageført budgetbeløb.

I det omfang der opstår merudgifter til blandt andet patientskedeforsikringer samt ny dyr medicin og nye behandlinger skal der gennemføres kompenserende besparelser på driften i 2011 og fremover, således at merudgifter ikke belaster regionens likviditet.

De somatiske hospitaler og Præhospitalet har alle udarbejdet en ledelsesberetning, som fremgår af bilaget Hospitalernes ledelsesberetninger.

Socialområdet

Samlet forventes nettomerudgifter på 11,4 mio. kr. Dette dækker over forventede merindtægter fra kommunale betalinger på 264,1 mio. kr. og forventede driftsmeromkostninger på 275,5 mio. kr. Dette skyldes forventninger om en højere belægning end budgetteret i rammeaftalen med kommunerne. I vurderingen indgår tilbagebetalinger af tidligere års overskud til kommunerne på 40 mio. kr.

I overensstemmelse med rammeaftalen for 2010 med kommunerne forudsættes merudgifter i 2010 overført til 2011, da underskuddet forventes at være mindre end 5 procent af budgettet.

Regional Udvikling

Der forventes et mindreforbrug i 2010 på 40,5 mio. kr. i forhold til det korrigerede budget på kollektiv trafik. Der reserveres 25,5 mio. kr. til udskydelse af spareplanen i 2011. Det resterende beløb er afsat til de i budgetforlig 2010 aftalte indsatsområder vedrørende udviklingspuljen på kollektiv trafik.

Udgifterne til udskydelsen af spareplanen har vist sig større end det i budgetforliget forudsatte og administrationen er derfor i gang med at indregne disse merudgifter i udkast til udmøntning af de tilbageførte midler fra Midttrafik.

Anlæg

I bilaget Anlægsinvesteringer er der en detaljeret beskrivelse af anlægsområdet. Der er særlig fokus på en række større anlægsprojekter, inklusive kvalitetsfundsprojekterne. Der forventes et mindreforbrug på anlægsområdet på 414,9 mio. kr. Beløbet forventes overført til budget 2011.

Bevillingsændringer

I forbindelse med kvartalsrapporten indstilles en række bevillingsændringer gennemført, herunder de bevillingsmæssige konsekvenser af sagerne på regionsrådsmødet den 25. august 2010 om besparelserne i 2010 og lov- og cirkulæreprogrammet (DUT-reguleringer) for 2010.

I vedlagte bilag Bevillingsændringer er der beskrivelser af dem alle.

Tilføjelse efter drøftelse i Forretningsudvalget den 7. september 2010:

Der er i alt 29 bevillingsskemaer. Til bevillingsskemaerne bemærkes følgende:

Skema 1 Midtvejsregulering som følge af lov- og cirkulæreprogrammet for 2010 (DUT):

Ændringer som følge af lov- og cirkulæreprogrammet på 77,6 mio. kr. er fuld finansieret via bloktilskud og kommunal medfinansiering.

Skema 2 Bevillingsmæssig udmøntning af besparelser i 2010:

Der blev i juni 2010 indgået "aftale om foreløbige budgetrammer for 2011 samt forudsatte besparelser i budget 2010". Regionsrådet godkendte den 25. august 2010, at der i 2010 fremrykkes besparelser på administration og centrale puljer for i alt 27,3 mio. kr. De samlede besparelser for 2010 er på i alt 103,0 mio. kr.

De bevillingsmæssige ændringer af besparelserne i 2010 er beskrevet i skema 2.

Teknisk set bliver 101,8 mio. kr. finansieret af de likvide aktiver i 2010. Beløbet er indeholdt i det samlede ekstraordinære låneoptag på 600 mio. kr. til finansiering af regionens likviditets vanskeligheder, og som er imødekommet af Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Skema 4 Præhospitalet:

I forbindelse med opgørelsen af udgiftspresset i økonomirapporten pr. 30. april 2010 indgik der merudgifter til præhospitalet på 10 mio. kr., som var en del af besparelsesgrundlaget på 103 mio. kr. jf. skema 2. Der er tale om bruttomerudgifter på i alt 18,2 mio. kr. hvoraf 7,6 mio. kr. finansieres af sundhedsvæsenets reserverede/disponerede midler og 10,6 mio. kr. finansieres af de likvide aktiver. Beløbet indgår i det ekstraordinære låneoptag på 600 mio. kr.

Skema 18 Ny dyr medicin og skema 19 nye behandlinger:

Udgiftsbehovet på området håndteres, jf. regionsrådets beslutning den 20. maj 2009, som en refusionsordning. I forbindelse med de kvartalsvise økonomirapporter i 2010 foretages således revurderinger af udgiftsbehovet til

ny/dyr medicin og nye behandlinger i 2010, som grundlag for løbende korrektioner i hospitalernes budgetter for 2010.

I forhold til 1. kvartalsrapport i 2010 vurderes det, at Region Midtjylland samlet set får en udgiftsstigning på 22,8 mio. kr. til ny dyr medicin og på 5,4 mio. kr. til nye behandlinger. De forventede udgiftsstigninger på i alt 28,2 mio. kr. udmøntes til hospitalerne.

Der forventes en avancerefusion på ca. 10 mio. kr. for ny dyr medicin, som ikke indstilles tillægsbevilliget idet fordelingen ikke kendes. Nettomerudgiften for området er vurderet til 18,2 mio. kr.

Finansiering af området håndteres som en a conto betaling, hvor der i januar 2011 foretages en afregning af det faktiske forbrug til henholdsvis ny/dyr medicin og nye behandlinger i 2010, dvs. inden for regnskabsåret.

Skema 3, skema 5 - skema 17 og skema 20 - skema 29:

Der er tale om budgetneutrale bevillingsflytninger mellem driftsenheder og/eller udmøntning fra centrale puljer.

Administrationen er efter behandlingen af sagen i FU blevet opmærksomme på, at beslutningen også bør indeholde en tillægsbevilling på 5,434 mio. kr. til nye behandlinger jf. skema 19.

Beslutning

Regionsrådet vedtog,

at kvartalsrapporten pr. 30. juni 2010 tages til efterretning, og

at bevillingsændringerne i skemaerne 1-29 i kvartalsrapporten godkendes, herunder tillægsbevilling på 22,827 mio. kr. til ny dyr medicin jf. skema 18, og en tillægsbevilling på 5.434 mio. kr. til nye behandlinger jf. skema 19, idet der vedrørende finansieringen heraf henvises til formuleringen på side 8 i dagsordenen.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen og Poul Müller var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Kvartalsrapporten pr. 30. juni 2010_Økonomi og aktivitet

Redegørelse fra Hospitalsledelsen Viborg, Skive

Kvartalsrapporten pr. 30. juni 2010_Hospitalernes ledelsesberetninger

Kvartalsrapporten pr. 30. juni 2010_Anlægsinvesteringer

Kvartalsrapporten pr. 30. juni 2010_Bevillingsændringer

Punkt 4: Godkendelse af Styringsmanual for DNU

1-30-72-145-07

Resume

Styringsmanualen fastlægger Region Midtjyllands retningslinjer for styring af projektet Det Nye Universitetshospital i Århus (DNU), og er udarbejdet som led i risikostyringen af projektet. Styringsmanualen skal medvirke til at sikre, at det omfattende og komplekse projekt udføres indenfor fastsatte rammer for tid, økonomi og kvalitet. Af byggeregulativet for Region Midtjylland fremgår, at Regionsrådet kan beslutte, at dette ikke skal gælde for et konkret projekt, hvis projektets karakter, art, omfang, tidsplan eller lignende tilsiger dette. Det er tilfældet ved meget store projekter som f.eks. DNU, til hvilket brug er udarbejdet denne styringsmanual, som i sin helhed finder anvendelse for DNU projektet. Styringsmanualen skal godkendes i Regionsrådet.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at styringsmanualen for Det Nye Universitetshospital godkendes,

at bemyndigelser til revidering af styringsmanualen godkendes, og

at projektdirektøren bemyndiges til at flytte bevilgede midler mellem underprojekter inden for samme delprojekt med efterfølgende afrapportering gennem kvartalsrapporten til godkendelse i Regionsrådet.

Susanne Buch Nielsen, Bent Hansen og Anders Kühnau var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Styringsmanualen er et af Region Midtjyllands styringsredskaber overfor projektet DNU og Projektafdelingen (PA) - og udarbejdet som led i risikostyringen af projektet Det Nye Universitetshospital i Århus (DNU). Styringsmanualen udfylder retningslinjer og opstiller regionens forventninger til projektet overfor PA.

Der er taget udgangspunkt i Rapport fra KPMG af 2. oktober 2008 til Danske Regioner; Økonomisk styring af større anlægsprojekter/sygehusbyggerier. I styringsmanualen er indarbejdet de anbefalinger og principper som følger af KPMG's rapport, bl.a. vedrørende politisk involvering i projektets kritiske faser, systematisk risikostyring og løbende risikorapportering. Styringsmanualen behandler emnerne Organisation og ansvar, Styring af økonomi og tid, Risikostyring, Udbud og kontrakter, Kommunikationsstrategi, samt Dokumentation og offentliggørelse.

Af byggeregulativet for Region Midtjylland fremgår, at regionsrådet kan beslutte at dette ikke skal gælde for et konkret projekt, hvis projektets karakter, art, omfang, tidsplan eller lignende tilsiger dette. Det er tilfældet ved meget store projekter som f.eks. DNU, til hvilket brug er udarbejdet denne styringsmanual som i sin helhed finder anvendelse for DNU projektet. Styringsmanualen skal godkendes i regionsrådet.

Målsætningen med en styringsmanual for projektet DNU er at sikre, at det omfattende og komplekse byggeri udføres indenfor de fastsatte tidsrammer, økonomiske rammer og kvalitetsmålene i arbejdsvisionen for hospitalet. Det må

forventes at den brede offentlighed, herunder myndigheder, medier og øvrige interessenter har stor fokus på, hvorledes økonomistyringen tilrettelægges, og midlerne til byggeriet forvaltes. Styringsmanualen skal ses som et led i regionsrådets samlede tilsyn af PA og projektet DNU. Af oversigten på side 7 nederst fremgår historikken over den hidtidige styring af projektet i form af de sager, som det tidligere Århus Amtsråd og regionsrådet har behandlet, samt den fremadrettede styring af projektet i form af de sager, som regionsrådet løbende kommer til at behandle som led i sit tilsyn.

Styringsmanualen beskriver tillige, hvorledes regionsrådets bevillinger, der danner grundlag for enhver opgave som udføres i forbindelse med DNU, søges med udgangspunkt i delprojekter/underprojekter, jf. 3.7 i Styringsmanualen. Bevillingsmæssigt sondres mellem 3 typer af delprojekter: Planlæggende delprojekter, byggeprojekter uden underprojekter og byggeprojekter med underprojekter.

Ved bevillingsgodkendelsen tager regionsrådet stilling til:

- Delprojektets indhold og kvalitet
- Det samlede anlægsbudget til delprojektet
- Rådighedsbeløb til delprojekt (udgifter pr. år)
- Prisindeks for anlægsbudget og rådighedsbeløb
- Milepæle og tidsplan
- Rådgiverydelser og udbudsform
- Hvilken administrativ enhed som er ansvarlig for bevillingen
- Finansiering af udgifterne

Den anlægsbevilling som regionsrådet godkender for delprojektet/underprojektet er den styrende ramme for hele delprojektet/underprojektet. Efter bevillingsafgivelsen udarbejdes for- og hovedprojekt, og der afholdes licitation. Der foretages fornyet evaluering af projekt og budget, og hvis udgifterne overstiger de bevilgede udgifter, foretages en tilpasning af projektet til den godkendte bevilling. Efter afholdelse af udbuddet kendes de styrende budgetposter i delprojektet.

De største delprojekter opdeles i underprojekter med særskilte bevillinger for at sikre en større budgetsikkerhed end en stor samlet bevilling til et delprojekt. Da underprojekterne er dele af et samlet byggeri, kan der være behov for justering af grænsefladerne mellem underprojekterne. For at undgå forsinkelser bemyndiges projektdirektøren til omflytning af budgetposter mellem bevilgede underprojekter med efterfølgende bevillingsmæssig godkendelse ved aflæggelse af kvartalsrapport til regionsrådet. Dette forudsat at omflytningerne er udgiftsneutrale inden for delprojektet.

Ændringer i løbet af byggeprocessen skal finansieres indenfor den godkendte bevilling til delprojektet, og der aflægges et anlægsregnskab for hver bevilling, når delprojektet/underprojektet er afsluttet.

Styringsmanualen skal efterleves af alle projektets aktører. Projektafdelingen har et særligt ansvar for efterlevelse af styringsmanualen. I projektet udarbejdes der en række konkrete styringsværktøjer, der mere detaljeret beskriver, hvordan projektet skal gennemføres.

Styringsmanualen består af generelle elementer, som vil være uændrede i hele projektets levetid og mere konkrete elementer, som løbende vil skulle ajourføres. Endelig vil ændringer i lovgivning, beslutninger i regionsrådet m.v. kunne udløse et behov for ajourføring og ændring af styringsmanualen.

Med henblik på en smidig vedligeholdelse af styringsmanualen revideres styringsmanualen således:

1. Projektdirektøren bemyndiges til at revidere styringsmanualen som følge af ændringer af love og bekendtgørelser og beslutninger i regionsrådet og forretningsudvalget.
2. Direktøren med særligt ansvar for sundhed i Region Midtjylland bemyndiges til at revidere styringsmanualen indenfor rammerne af Region Midtjyllands delegerings- og kompetencefordelingsregler og Region Midtjyllands byggregulativ.

3. Ændringer herudover skal godkendes af regionsrådet.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen og Poul Müllervar forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Styringsmanual DNU 15 september 2010

Punkt 5: Fremlæggelse af risikorapportering for Det Nye Universitetshospital i Århus 2. kvartal 2010

1-35-72-7-07

Resume

Hvert kvartal udarbejder Rådgivergruppen DNU en rapport til regionsrådet om de overordnede risici for Det Nye Universitetshospital i Århus (DNU). Rapporten for 2. kvartal 2010 foreligger nu. Ved udgangen af 2. kvartal 2010 konstaterer Rådgivergruppen, at projektets største risici er koncentreret omkring de 5 hovedaktiviteter, der tilsammen skal nedbringe anlægsrammen fra 8,96 mia. kr. til 6,35 mia. kr., som konsekvens af statens endelige finansieringstilsagn på 6,35 mia. kr. (2009-priser). Risikorapporten påpeger, at der på nuværende tidspunkt ikke foreligger gennemarbejdede risikoreducerende tiltag, der med sikkerhed bringer projektet ned på den gældende anlægsramme.

Ligeledes påpeges, at alternative finansieringskilder til nødvendige projektinvesteringer ud over de 6,35 mia. kr. endnu ikke er afklaret.

Projektets hovedaktører vil i den kommende tid have et fortsat betydeligt fokus på at udarbejde forslag til risikoreducerende tiltag med henblik på overholdelse af den samlede anlægsøkonomiske ramme.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at risikorapporteringen for Det Nye Universitetshospital i Århus efter 2. kvartal 2010 tages til efterretning.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Vedlagte risikorapportering for Det Nye Universitetshospital i Århus for 2. kvartal 2010 er udarbejdet af Rådgivergruppen DNU (RG) på baggrund af dialog med blandt andet Projektafdelingen (PA) og beskriver de risici, der er vurderet at være de mest betydningsfulde for DNU.

I løbet af 2. kvartal 2010 har staten modtaget og behandlet Region Midtjyllands reviderede ansøgning vedrørende statens finansieringstilsagn for DNU på 6,35 mia. kr. Ansøgningen blev godkendt af Regionsrådet den 26. maj 2010. Den 1. juli 2010 modtog Region Midtjylland endeligt tilsagn fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet på 6,35 mia. kr.

De forudsætninger, der ligger til grund for det endelige tilsagn, giver anledning til et nyt risikobillede af DNU. På baggrund af den kritiske fase projektet befinder sig i, behandles i vedlagte rapport foruden risici hørende under 2. kvartal 2010 også risikoemner, der er identificeret i overgangen mellem 2. og 3. kvartal 2010. Dette for at gøre Regionsrådet bekendt med disse forhold, således at projektets hovedaktører sammen kan håndtere udfordringerne rettidigt i denne fase af projektet.

Denne rettidighed medfører samtidig, at der for nuværende ikke er den tilstrækkelige sammenhæng mellem beskrivelsen af de væsentlige risici og beskrivelse samt gennemførelse af de nødvendige risikoreducerende tiltag, der skal til for at sikre, at projektet lever op til dets mål og rammer. Disse risikoreducerende initiativer er under forberedelse og gennemførelse i øjeblikket.

På baggrund af statens endelige finansieringstilsagn på 6,35 mia. kr. angiver Rådgivergruppen, at projektets væsentligste risici er koncentreret omkring følgende 5 hovedaktiviteter (5-punktsplanen), der iværksættes for at reducere anlægsrammen fra 8,96 mia. kr. til 6,35 mia. kr.:

Aktivitet - mio. kr.	Forudsat besparelse
Tilpasning af m2-priser/uforudsete udgifter	770
Alternativ finansiering af hovedforsyningsanlæg	380
Tilpasning af ombygning og integration med eksisterende Skejby	430
Alternativ vareforsyningsstruktur	390
Arealreduktion i detailprojektering, optimering og omkostningsreduktion	640
I alt	2.610

For samtlige 5 aktiviteter er gældende, at de ikke på nuværende tidspunkt er gennemarbejdet, og de forudsatte besparelser og alternative finansieringer er derfor endnu ikke fuldt dokumenteret. Der er risiko for, at de forudsatte besparelser ikke alene kan opnås ved disse aktiviteter. Dette vil i givet fald medføre et behov for yderligere tilpasning af projektet med mulige kvalitetsforringelser som konsekvens.

Endelig er der risiko for, at det tidligere påpegede behov for yderligere/alternativ finansiering til f.eks. ombygning af eksisterende Skejby, it, medicoteknik, logistik etc. ikke er til rådighed fra regionens puljer og driftsmidler.

Status på 5-punktsplanen i forhold til risikoreducerede tiltag

I nedenstående gives en kort statusbeskrivelse af 5-punktsplanens indhold og risikoreducerede tiltag i forhold til de forudsatte besparelser på 2,610 mia. kr.

Ad 1. Tilpasning af m2-priser/uforudsete udgifter

Af den samlede besparelse på 770 mio. kr. forudsættes det primære bidrag fra posten "uforudsete udgifter". Der kalkuleres med 5 % til uforudsete udgifter, hvilket kræver en tæt løbende opfølgning bl.a. i forbindelse med de første store licitationer på Akutblokken. Ligeledes er igangsat undersøgelser af m2-priser og kvalitetsniveau i DNU-projektet i forhold til andre projekter i ind- og udland. Undersøgelsen forventes forelagt Regionsrådet i 1. kvartal 2011. Der arbejdes med uddybning af en prioriteringsliste ("change request") med henblik på løbende behov for omprioriteringer i projektet. En foreløbig prioriteringsliste vil blive forelagt Regionsrådet i efteråret 2010.

Ad 2. Alternativ finansiering af hovedforsyningsanlæg

Der er forudsat en besparelse på 380 mio. kr. i form af alternativ finansiering af hovedforsyningsanlæg. Status er, at der er afholdt møder med forskellige forsyningsselskaber. Foreløbige resultater peger på, at vand- og varmforsyningsselskaberne ikke ønsker/kan bidrage, mens der er positiv tilbagemelding vedrørende elforsyning. Der vil blive afholdt supplerende møder i de kommende uger med henblik på, at tilvejebringe en samlet vurdering af mulighederne herunder muligheden for at inddrage andre aktører. Med udgangen af november 2010 forventes der at være udarbejdet en grundig vurdering af mulighederne. Såfremt besparelsesmålet ikke kan nås via forsyningsselskabernes eller andre aktørers finansiering, er der behov for at finde andre finansieringsmuligheder indenfor projektet.

Ad 3. Tilpasning af ombygning og integration med eksisterende Skejby

Det er tidligere påpeget, at det er vitalt for Hospitalsbyens funktionalitet, at der investeres ca. 430 mio. kr. udover regeringens endelige tilsagn til integration og ombygning af det eksisterende Århus Universitetshospital, Skejby. Af grundlaget for tilsagnet fremgår, at Region Midtjylland af egne anlægspuljer må skaffe de fornødne midler, idet disse investeringer bl.a. erstatter investeringer som følge af ændrede kliniske behov i eksisterende Skejby. Tilvejebringelse af anlægsmidler til integrationen skal således ske inden for regionens almindelige anlægsbudget eller ved alternativ finansiering. Det forventes, at hovedparten af investeringerne vil falde i årene 2014-2016.

Ad 4. Alternativ vareforsyningsstruktur

Vareforsyningsstrukturen i DNU i form af en "Forsyningsby" har til hensigt, at sikre en kvalitativ og effektiv drift af DNU. Forsyningsbyen samler funktioner indenfor vaskeri, sterilcentral, køkken, affald, depot, apotek etc. på en central placering med henblik på en effektiv logistik og minimering af decentrale varelagre. Som led i reduktionen af anlægsrammen for DNU, vurderer Projektafdelingen, at også alternative modeller for vareforsyning kan understøtte DNU's og eventuelt andre hospitalers behov, og der pågår udarbejdelse af forskellige Business-Cases vedrørende forsyningsmodeller. Disse forventes forelagt Regionsrådet primo 2011 med henblik på endelig valg af model. Med reduktionen på 390 mio. kr. er der ikke afsat midler i det tilpassede DNU-projekt til forsyningsfaciliteter.

Ad 5. Arealreduktion i detailprojektering, optimering og omkostningsreduktion

Hovedparten af den samlede reduktion på 640 mio. kr. findes ved, at DNU-projektet reduceres med 15.000 m². Dertil kommer, at der skal findes alternativ finansiering til størstedelen af P-pladserne f.eks. i form af OPP-projekter. Endelig forudsættes øget grad af genanvendelse af udstyr indenfor it, medicoteknik, løst inventar etc. samt finansiering f.eks. via regionens medicotekniske puljer og driftsbudgetterne, ligesom budgetposten til omkostninger (vinterforanstaltninger, byggeplads m.v.) forventes reduceret. Der pågår konkrete vurderinger af disse tiltag med henblik på endelig beslutning. Den konkrete fordeling af besparelsesposten på 640 mio. kr. forventes udarbejdet inden udgangen af november 2010.

Projektets hovedaktører vil i den kommende tid have et fortsat betydeligt fokus på ovennævnte risici i 5-punktsplanen med henblik på gennemførelse af risikoreducerende tiltag.

Yderligere forhold vedrørende risikoanalysen

Endnu et forhold presser anlægsrammen til DNU. Regionsrådet vedtog den 29. april 2009 en anlægsbevilling på 248,423 mio. kr. til udvidelse af strålekapaciteten i Århus. Projektet er et fase 0-projekt i forbindelse med etableringen af DNU.

Region Midtjylland søgte særskilt Det rådgivende udvalg om finansiering af stråleenheden, men regeringen har i sin tilbagemelding ikke givet tilsagn til dette projekt. Finansiering af projektet skal således afholdes af regionen. Da regionens almindelige anlægsbudget er under stort pres, vil finansieringen af de bygningsmæssige dele af stråleenheden, svarende til ca. 172 mio. kr., skulle ske inden for anlægsrammen til DNU. Dette kan give behov for alternativ finansiering af andre dele af DNU-projektet. I forhold til de apparatmæssige dele af stråleprojektet svarende til ca. 76 mio. kr., vil der muligvis kunne findes alternativ finansiering uden for DNU-projektet i form af f.eks. leasing.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen og Poul Müller var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Punkt 6: Plangrundlaget for hospiceområdet

1-30-72-37-10

Resume

På baggrund af rapport om hospiceaktiviteten i 2009 forelagt regionsrådet den 26. maj 2010 indstilles det, at plangrundlaget for hospiceaktiviteten indtil videre er de nuværende 50 pladser med mulighed for fra forventeligt 2012 at udvide antallet af hospicepladser med fire pladser i Hospice Søholms kommende lejemål. Når Kræftplan III med forventet efterfølgende udmøntning af nye nationale retningslinjer for det palliative område foreligger, kan der være grundlag for atter at revurdere behovet for hospicepladser. Efter at Det rådgivende Udvalg vedrørende hospitaler har afholdt møde med Støtteforeningerne bag Hospice Østjylland og Hospice Midt indstilles det, at administrationen meddeler disse, at regionsrådet anbefaler, at de to initiativer overvejer at samarbejde om ét fælles hospiceprojekt i den sydøstlige del af regionen, men at der ikke i øjeblikket er planer om at udvide antallet af hospicepladser.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

- at plangrundlaget for hospiceaktiviteten i Region Midtjylland indtil videre udgør 50 pladser med mulighed for at udvide med 4 pladser på Hospice Søholm i ca. 2012,

- at plangrundlaget eventuelt tages op til revision, når udmøntningen af Kræftplan III foreligger, og

- at administrationen meddeler støtteforeningerne bag Hospice Østjylland og Hospice Midt, at regionsrådet anbefaler, at de to initiativer overvejer at samarbejde om ét fælles hospiceprojekt i den sydøstlige del af regionen, men at der ikke i øjeblikket er planer om at udvide antallet af hospicepladser.

Venstre, Det konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti bemærkede, at partierne mener, at der hurtigst muligt bør indgås driftsoverenskomst mellem et ekstra hospice og Region Midtjylland for dermed at skabe grundlag for et ekstra hospice.

Susanne Buch Nielsen, Bent Hansen og Anders Kühnau var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Plangrundlag for hospiceaktiviteten i Region Midtjylland

Regionsrådet besluttede den 19. august 2009, at der skulle ske en revurdering af behovet for hospicepladser i Region Midtjylland. I redegørelsen for hospiceaktiviteten i 2009, som blev forelagt regionsrådet i maj måned, fremgik det, at aktiviteten på hospicerne har været svagt faldende fra 2008 til 2009. Det fremgår af antallet af henviste, antallet af indskrevne og af hospicernes belægningsprocent, der faldt fra 88,9 % i 2008 til 85,1 % i 2009. I Sundhedsstyrelsens oplæg til den kommende Kræftplan III er der anbefalinger om at styrke både den basale palliative indsats i kommunerne og den specialiserede palliative indsats i regionerne (palliative team, palliative sengepladser på hospital samt hospice).

Der er endvidere anbefalinger om, at Sundhedsstyrelsen reviderer de nationale retningslinjer for den palliative indsats fra 1999. Administrationen foreslår, at plangrundlaget for hospiceaktiviteten i Region Midtjylland indtil videre er de nuværende 50 pladser med mulighed for fra forventeligt 2012 at øge antallet af pladser til 54 pladser i forbindelse med Hospice Søholms overtagelse af nye lejemål. Lovgivningen stiller krav om 40 hospicepladser i Region Midtjylland.

Evaluering af møde med hospiceinitiativer den 7. juni 2010

Det rådgivende Udvalg vedrørende hospitaler havde på baggrund af tidligere beslutning i regionsrådet inviteret fire kendte hospiceinitiativer (Hospice Østjylland, Hospice Midt, Hospice Mariagerfjord og Hospice Amstrup) til et orienterende møde den 7. juni 2010. To af disse tog imod invitationen: Hospice Østjylland og Hospice Midt. De to hospicers oplæg til mødet samt referat fra mødet vedlægges.

Det fremgår af referatet fra mødet, at Det rådgivende Udvalg vedrørende hospitaler på mødet ytrede interesse for, at de to initiativer samarbejder om ét hospiceprojekt, idet udvalget medgav, at det ud fra de fire nuværende hospicers geografiske placering vil være hensigtsmæssigt, at et eventuelt kommende femte hospice placeres i den sydøstlige del af regionen.

Det blev på mødet besluttet, at udvalget giver de to initiativer en tilbagemelding om, hvilke initiativer udvalget vurderer, at der ud fra en regional synsvinkel er baggrund for at arbejde videre med.

Administrationen anbefaler, at det meddeles de to initiativer, at regionsrådet værdsætter det store arbejde, der udføres af støtteforeningerne bag disse. De to initiativer orienteres endvidere om, at regionsrådet anbefaler de to initiativer at overveje at samarbejde om ét projekt for et hospice beliggende i den sydøstlige del af regionen, da der kun kan forventes på sigt eventuelt at være basis for yderligere ét hospice i Region Midtjylland. De to initiativer orienteres endvidere om, at der ikke aktuelt er planer om at udvide antallet af hospicepladser i regionen, men at der er en Kræftplan III på vej med forventeligt nye nationale retningslinjer om den palliative indsats. Disse retningslinjer kan evt. medføre behov for at revurdere den palliative indsats i regionen, herunder den indsats som udgår fra hospicerne.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Venstre, Det konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti bemærkede, at partierne mener, at der hurtigst muligt bør indgås driftsoverenskomst mellem et ekstra hospice og Region Midtjylland, for dermed at skabe grundlag for et ekstra hospice.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen og Poul Müller var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Referat_hospiceinitiativer -7-6-10

Hospice Østjylland præsentation-7-6-10

Hospice Midt 7-6-10

Punkt 7: Beslutning om hjemtrækning af hjertekirurgisk aktivitet fra Region Nordjylland

1-30-205-06-V

Resume

Regionshospitalet Viborg visiterer patienter til hjertekirurgisk behandling på Aalborg Sygehus. Denne praksis har været en del af en samlet organisering af det hjertekirurgiske område i Vestdanmark. Således har Århus Universitetshospital, Skejby hidtil modtaget patienter fra Region Syddanmark til hjertekirurgi. Der har dermed været en kapacitetsmæssig balance i Region Midtjylland, idet der er modtaget patienter sydfra, mens en andel patienter fra regionen er visiteret til Region Nordjylland. Region Syddanmark har imidlertid effektueret hjemtrækning af disse patienter pr. 1. august 2010.

Under hensyntagen til Århus Universitetshospital, Skejby's funktion som et højt specialiseret spydspidshospital på hjerteområdet til gavn for patienter i hele Vestdanmark, herunder hensyn til patientunderlag, foreslås det, at Region Midtjylland hjemtrækker hjertekirurgien fra Region Nordjylland således, at patienterne fremadrettet behandles på Århus Universitetshospital, Skejby. Der er tale om et årligt patientvolumen på omkring 40-50 patienter.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at hjemtrækning af hjertekirurgiske patienter fra Region Nordjylland godkendes, idet Regionshospitalet Viborg pr. 1. januar 2011 således henviser hjertekirurgiske patienter til operation på Århus Universitetshospital, Skejby frem for Aalborg Sygehus, og

at der gennemføres drøftelser med Region Nordjylland om hjemtrækning af hjertemedicinsk aktivitet, inkl. PCI-behandling som vil kunne få virkning fra den 1. januar 2011.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Der blev i amternes tid indgået samarbejdsaftale mellem Viborg Amt og Nordjyllands Amt om udveksling af hjertepatienter, således at Aalborg Sygehus modtog hjertepatienter fra Viborg Amt, mens Viborg Sygehus modtog patienter til kirurgisk behandling for endetarmskræft.

Aftalen har været videreført ind i de nye regioner, idet Region Nordjylland dog fra 2009 selv har varetaget endetarmskræftkirurgi. Regionshospitalet Viborg visiterer fortsat hjertepatienter til Aalborg Sygehus. Denne praksis har været en del af en samlet organisering af det hjertekirurgiske område i Vestdanmark. Således har Århus Universitetshospital, Skejby hidtil modtaget patienter fra Region Syddanmark til hjertekirurgi. Der har dermed været en kapacitetsmæssig balance i Region Midtjylland, idet der er modtaget patienter sydfra, mens en andel patienter fra regionen er visiteret til Region Nordjylland.

En ny situation er imidlertid opstået på det hjertekirurgiske område i Vestdanmark. Region Syddanmark har således besluttet at hjemtrække de hjertekirurgiske patienter, som hidtil er behandlet i Skejby til behandling på Odense Universitetshospital. Hjemtrækningen er effektueret pr. 1. august 2010.

Denne situation betyder, at Region Midtjylland under hensyntagen til Århus Universitetshospital, Skejby's funktion som et højt specialiseret spydspidshospital på hjerteområdet til gavn for patienter i hele Vestdanmark, herunder hensyn til patientunderlag, ønsker at behandle alle patienter fra regionen i eget regi. Dermed ønskes hjemtrukket et årligt patientvolumen på omkring 40-50 patienter, som hidtil er henvist til Region Nordjylland. Patienterne har til enhver tid mulighed for frit sygehusvalg.

Der vil i løbet af efteråret 2010 blive foretaget en tilsvarende vurdering af arbejdsdelingen mellem de to centre i forhold til hjertemedicinske patienter. Det er i den forbindelse væsentligt for Region Midtjylland, at det velfungerende og veludbyggede samarbejde med Region Nordjylland og Aalborg Sygehus fastholdes.

Der er etableret et samarbejde mellem Region Nordjylland og Region Midtjylland omkring opbygning af et samarbejde omkring udviklingsfunktionen aortastentklapoperationer. Et yderligere element af samarbejdet på hjerteområdet mellem Region Midtjylland og Region Nordjylland er etableringen af de virtuelle hjertekonferencer, som muliggør konferencer mellem de to afdelinger uden fysisk fremmøde. Der vil også fremadrettet være fokus på at understøtte samarbejdet mellem de to regioner.

Det skal endvidere bemærkes, at det også ligger til grund for forslaget om hjemtrækning, at det er udmeldt af Sundhedsstyrelsen, at opretholdelse af en satellitfunktion på hjerteområdet ikke alene afhænger af volumen men også de samarbejdsrelationer, der er mellem center og satellit. Med det ovenfor beskrevne veludbyggede samarbejde mellem Århus Universitetshospital, Skejby og Aalborg Sygehus er det vurderingen, at det volumen af patienter som Aalborg Sygehus har modtaget fra Region Midtjylland, ikke vil få betydning for Aalborg Sygehus' mulighed for at opretholde varetagelsen af den hjertekirurgiske funktion.

Århus Universitetshospital, Skejby ønsker at effektuere hjemtrækningen pr. 1. januar 2011, således at Regionshospitalet Viborg efter denne dato henviser hjertekirurgiske patienter til Århus Universitetshospital, Skejby.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen og Poul Müller var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 8: Omlægning af lungecancerudredningen i Region Midtjylland

1-30-72-293-07

Resume

Der orienteres om resultater fra Det Nationale Indikatorprojekt (NIP) vedrørende lungekræft for 2009. Resultaterne viser, at Region Midtjylland ikke overholder standarderne for 5- års overlevelse efter operation og har den laveste 1-års overlevelse efter operation. Det er den faglige vurdering, at en mere præcis diagnosticering kan forbedre overlevelsen. Det foreslås derfor, at Århus Universitetshospital, Århus Sygehus - for at opnå en mere præcis diagnosticering - konsekvent indfører EUS (ultralydsvejledt oesofagoskopi) i udredningen af patienter med begrundet mistanke om lungekræft. I følge Sundhedsstyrelsens Specialevejledning af den 22. juni 2010 skal udredning af begrundet mistanke om lungekræft i Region Midtjylland samles på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus. Da det vil blive en betydelig kapacitetsmæssig udfordring, indstilles det samtidigt, at der allerede nu fremsendes ansøgning til Sundhedsstyrelsen om, at lungecancerudredning (bortset fra EUS) også kan foregå på Hospitalsenheden Vest og på Regionshospitalet Viborg i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

- at orienteringen om NIP-resultater for lungekræftområdet tages til orientering,

- at der indføres EUS-udredning af begrundet mistanke om lungekræft på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus i henhold til Sundhedsstyrelsens retningslinjer,

- at der gives en tillægsbevilling på 4,58 mio. kr. (indeks 122) til den eksisterende bevilling "Medicoteknisk afdeling 2010" til etablering af EUS/EBUS (ultralydsvejledt oesofagoskopi/endobronkial ultralyd) undersøgelseskapacitet på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus,

- at der i 2010 afsættes et rådighedsbeløb på 4,58 mio. kr. til Medicoteknisk afdeling 2010,

- at tillægsbevillingen på 4,58 mio. kr. finansieres fra den afsatte anlægsreserve for 2010, hvor der derefter resterer 1,06 mio. kr.,

- at de øgede driftsudgifter ved indførelse af EUS for Århus Universitetshospital, Århus Sygehus på 1,51 mio. kr. i sidste kvartal 2010 finansieres ved omprioritering inden for hospitalets egne rammer,

- at driftsudgifterne på 5,48 mio. kr. årligt fra 2011 og frem indarbejdes i den kommende udmøntning af puljen til ny/dyr medicin og nye/dyre behandlinger i 2011,

at der fremsendes ansøgning til Sundhedsstyrelsen om, at udredningen af begrundet mistanke om lungekræft - bortset fra EUS-undersøgelser - kan varetages på Hospitalsenheden Vest og på Regionshospitalet Viborg i et formaliseret samarbejde med Århus Universitetshospital, Århus Sygehus, og

at eventuelle øvrige afledte økonomiske konsekvenser på hospitalerne håndteres i planen for indførelsen af specialeplanen.

Susanne Buch Nielsen og Anders Kühnau var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

De årlige resultater fra Det Nationale Indikatorprojekt (NIP) vedrørende lungekræft blev offentliggjort på www.sundhed.dk den 27. maj 2010. NIP-resultaterne for 2009 viser, at hospitalerne i Region Midtjylland har fastholdt de markante forbedringer, der blev opnået i 2008 for varighed af udrednings- og behandlingstider. Der er sket en yderligere stor forbedring af ventetiden til strålebehandling. I forhold til standarderne for forløbstider opfylder Region Midtjylland dog kun standarden vedrørende varighed til operation. Det betyder blandt andet, at Region Midtjylland som den eneste region i landet ikke lever op til kravet om, at mindst 85 % af patienter med lungekræft bør udredes inden for 28 dage. For at sikre at Region Midtjyllands afdelinger lever op til de fastsatte tidsrammer for udredningen udarbejder de udredende afdelinger i fællesskab en beskrivelse af, hvorledes udredningsforløb i regionen bør tilrettelægges, herunder forslag til løsning af opståede flaskehalsproblemer.

NIP-resultaterne viser desuden, at Region Midtjylland opfylder alle standarder for overlevelse, på nær 5-års overlevelsen efter operation. Region Midtjylland har dog den laveste 1-års overlevelse for opererede patienter, og har ikke kunnet fastholde fremgangen i resultaterne fra sidste år. Den lavere overlevelse blandt opererede patienter skyldes med stor sandsynlighed, at der i regionen blev opereret patienter, der var for syge til at have glæde af operationen. Siden årsskiftet har alle patienter inden operation derfor gennemgået yderligere undersøgelser for bl.a. at sikre, at de har den fornødne lungefunktion. Et mere omfattende undersøgelsesprogram kombineret med en centralisering af udredningen forventes at forbedre overlevelsen.

Sundhedsstyrelsen har den 22. juni 2010 udsendt Specialevejledningen, blandt andet for lungesygdomme, og herunder diagnostik af lungekræft. Det fremgår af vejledningen, at der skal være adgang til EUS. Hospitalerne i Region Midtjylland har ikke hidtil konsekvent anvendt EUS i udredningen af lungekræft.

I følge vejledningen skal udredning af begrundet mistanke om lungekræft (efter forudgående røntgen) bestående af blandt andet bronkoskopi - herunder EBUS (endobronkial ultralyd), PET-CT-scanning og EUS for Region Midtjyllands vedkommende samles på AUH, Århus Sygehus. I følge vejledningen kan funktionen eventuelt varetages på hovedfunktionsniveau i et formaliseret samarbejde med regionsfunktionsniveau. Begrundelsen for samlingen er indførelse af avancerede og dyre diagnostiske metoder som PET-CT, EUS og EBUS.

Administrationen anbefaler, at der fra den 1. oktober 2010 indføres konsekvent EUS-udredning på AUH, Århus Sygehus i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens retningslinjer med henblik på at opnå en bedre klassifikation af sygdomsstadiet og dermed et mere sikkert grundlag for at iværksætte den rigtige behandling. AUH Århus Sygehus har på baggrund af NIP-resultaterne forberedt indførelsen af denne undersøgelsesmetode og vil derfor umiddelbart kunne

iværksætte denne. Det fremgår af vedlagte notat fra sygehuset, at konsekvent indførelse af EUS og samtidig nødvendig opgradering af EBUS-kapaciteten vil medføre engangsudgifter på 4,72 mio. kr., heraf 4,58 mio. kr. til apparatur og 0,14 mio. kr. til oplæring af personale, medens de årlige driftsudgifter vil stige med 5,48 mio. kr.

Det foreslås, at der i 2010 gives en tillægsbevilling til Medicoteknisk afdeling på 4,58 mio. kr. til etablering af EBUS/EUS på AUH, Århus Sygehus, og at udgiften finansieres fra den afsatte anlægsreserve for 2010, hvor der resterer 5,639 mio. kr.

De øgede driftsudgifter på 1,51 mio. i 4. kvartal i 2010 foreslås finansieret ved omprioritering inden for AUH, Århus Sygehus' egne rammer. De efterfølgende årlige driftsudgifter på 5,48 mio. kr. foreslås finansieret af den i 2011 afsatte pulje til ny/ dyr medicin og behandlinger.

Det vil være en betydelig kapacitetsmæssig udfordring, hvis al udredning af begrundet mistanke om lungekræft i Region Midtjylland skal samles på AUH, Århus Sygehus. Administrationen anbefaler derfor samtidigt, at der fremsendes ansøgning til Sundhedsstyrelsen om, at udredningen af begrundet mistanke om lungekræft (bort set fra EUS) ud over på AUH, Århus Sygehus kan varetages på Hospitalsenheden Vest og på Regionshospitalet Viborg i et formaliseret samarbejde med AUH, Århus Sygehus. Samlingen medfører, at der ikke længere kan foretages bronkoskopier og EBUS i forbindelse med udredning for lungekræft på Regionshospitalet Randers og Silkeborg. Eventuelt finansieringsbehov i forbindelse med samlingen af funktionen på færre enheder foreslås håndteret i den samlede plan for gennemførelse af Specialeplanen.

Det bemærkes, at Administrationen forud for udarbejdelsen af denne indstilling dels har indhentet faglig rådgivning fra Det Lungemedicinske Specialeråd. Specialerådet støtter i vedlagte udtalelse af den 17. august 2010, at avanceret bronkoskopi og EUS centraliseres. Specialerådet finder derimod ikke fagligt belæg for Sundhedsstyrelsens vejledning om at centralisere de almindelige bronkoskopier. Administrationen er i dialog med Sundhedsstyrelsen om fortolkningen af specialevejledningen på dette punkt.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen og Poul Müller var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Notat_NIP_lunsecancer_FU_14sep2010

Svar-specialeraad-lunsecancerudredning-17-8-10

EUS-Notat-Arhus-Sygehus

Punkt 9: Bevillingssag: Udskiftning af vinduer på Regionshospitalet Viborg (kvalitetsfondsprojekt)

1-31-72-141-09

Resume

I forbindelse med indflytningen af funktioner fra Kjellerup og Skive er der påtænkt en udskiftning af vinduer i behandlingsbygningen (højhuset) på Regionshospitalet Viborg. Vinduerne er gamle og slidte, og en udskiftning vil medføre en stor energibesparelse. Projektet foreslås finansieret af midlerne til kvalitetsfondsprojektet på Regionshospitalet Viborg, hvoraf en del af de ansøgte midler på 1,15 mia. kr. er afsat til renovering.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at der gives en anlægsbevilling på 4,2 mio. kr. og rådighedsbeløb på 1,0 mio. kr. i 2010 og 3,2 mio. kr. i 2011 til udskiftning af vinduer på Regionshospitalet Viborg, og

at projektet finansieres som en del af kvalitetsfondsprojektet på Regionshospitalet Viborg, jf. tabel 1.

Susanne Buch Nielsen, Bent Hansen og Anders Kühnau var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling, idet udvalget anbefaler, at sagsfremstillingerne fremover indeholder et overblik over den samlede anlægsøkonomi i de konkrete anlægsprojekter.

I forbindelse med indflytningen af funktioner fra Kjellerup og Skive og de medfølgende lokaleændringer er der påtænkt en udskiftning af vinduer i behandlingsbygningen (højhuset). Flytningen af funktioner gør det muligt at foretage den tiltrængte renovering og samtidig udføre arbejdet med mindre gener for patienter og personale end ved almindelig drift.

Beskrivelse af projektet

Projektet omfatter en meget tiltrængt udskiftning af tætningslister og vinduer med råd.

En tredjedel af vinduerne er mere end 30 år gamle, mens de resterende to tredjedele er knap 30 år gamle. Det generelle billede for disse vinduer er, at flere er utætte, mange er punkterede og ingen af vinduerne er energirigtige. For at bringe de nuværende vinduer i stand, skal der foretages en totalrenovering af vinduerne, som omfatter udskiftning af vinduesglas, tætningslister m.v. Desuden skal de udvendige persienner på højhuset udskiftes, da de er 20-30 år gamle og nedslidte.

Projektet medfører en stor energibesparelse samt en driftsmæssig besparelse i form af løbende eftersyn og vedligeholdelse af eksisterende vinduer og udvendige persienner.

Finansiering

Projektet foreslås finansieret som en del af det samlede kvalitetsfondsprojekt på 1,15 mia. kr., som Region Midtjylland har søgt om endeligt tilsagn til (regionsrådsmødet 16. juni 2010). Heraf er der afsat en ramme på 325 mio. kr. til

ombygning af de eksisterende rammer.

I Investeringsplanen for 2010 er der afsat en pulje på 100 mio. kr. til kvalitetsfundsprojekter på DNU og Regionshospitalet Viborg. Det foreslås, at udgifterne i 2010 på 1,0 mio. kr. finansieres af puljen, hvorefter der resterer 88,125 mio. kr. i puljen.

Udgifterne i 2011 på 3,2 mio. kr. foreslås finansieret af puljen på 396,1 mio. kr. til kvalitetsfundsprojekter på DNU, Viborg og Gødstrup, som er en del af forslaget til Budget 2011.

Mio. kr. (indeks 122)	Bevilling	Rådighedsbeløb 2010	Rådighedsbeløb 2011
<i>Bevillingsændringer</i>	4,2	1,0	3,2
Udsiftning af vinduer i behandlingsbygningen			
Bevillingsændringer i alt	4,2	1,0	3,2
<i>Finansiering</i>			
Pulje til kvalitetsfundsprojekter på DNU og Viborg i 2010	- 1,0	- 1,0	
Foreslået pulje til DNU, Viborg og Gødstrup i 2011	- 3,2		- 3,2
Finansiering i alt	- 4,2	- 1,0	- 3,2
Total	0	0	0

Udbudsform

Der vil blive gennemført to separate udbud for henholdsvis glasarbejde og tømrerarbejde. Begge udbud gennemføres som begrænset licitation uden prækvalifikation.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen og Poul Müller var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 10: Flytning af medicinske ambulatorier på Regionshospitalet Grenaa

1-01-72-31-08

Resume

Med henblik på at Norddjurs Kommune kan flytte ind i sundhedshuset på 2. sal samt med henblik på effektivisering af hospitalsdriften indstilles, at medicinske ambulatorier flyttes fra 2. sal til stueetagen.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at der afsættes 400.000 kr. af det overskydende anlægsbudget for etablering af sundhedshus Grenaa til flytning af medicinske ambulatorier fra 2. sal til stuen med henblik på optimering af driften på hospitalet og med henblik på hurtig indflytning af Norddjurs Kommune.

Susanne Buch Nielsen, Bent Hansen og Anders Kühnau var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende primær sundhed og kommunesamarbejde har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Regionsrådets beslutning om at fastholde 10 senge og to dagsenge på Regionshospitalet Grenaa frigiver plads i stueetagen, hvor sengeafdelingen er i dag. Administrationen og hospitalsledelsen på Regionshospitalet Randers og Grenaa foreslår, at de medicinske ambulatorier, der i dag har til huse på 2. sal, flyttes ned i stueetagen i de frie lokaler i sengeafdelingen. Dette vil frigive lokaler på 2. sal, som Norddjurs Kommune evt. kan flytte ind i uden større udgifter til renovering. Dette vil reducere kommunens udgifter til indflytning markant. Flytningen vil desuden kunne optimere hospitalets drift, da en række administrative og ambulante funktioner herved kan sammentænkes. Dette vil understøtte hospitalets implementering af besparelserne for budgetåret 2011.

Der er aftalt møde med Norddjurs Kommune den 23. september 2010 med henblik på at drøfte benyttelse af lokalerne samt husleje. Den samlede udgift til omtalte flytning beløber sig til 400.000 kr., og arbejdet med flytningen kan igangsættes ultimo 2010.

Administrationen indstiller, at flytningen gennemføres. Udgifterne til flytningen finansieres via de overskydende midler på anlægsbudgettet for etablering af sundhedshus Grenaa. De overskydende midler på budgettet beløber sig herefter til 1.569.400 kr.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen og Poul Müller var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Regionshospitalet Grenå, indretning af stueetage

Punkt 11: Indeståelse for omkostninger i forbindelse med ekspropriation i Gødstrup

1-31-81-7-10

Resume

Byrådet i Herning Kommune har den 24. august 2010 godkendt lokalplanen for hospitalet ved Gødstrup. Byrådet besluttede samtidig, at ekspropriering af ejendomme i Gødstrup først påbegyndes, når Region Midtjylland på passende vis har garanteret/stillet sikkerhed for, at Herning Kommune holdes økonomisk skadesløs i forbindelse med ekspropriationssagen.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at Region Midtjylland garanterer at ville holde Herning Kommune økonomisk skadesløs (for betalingen af lodsejerne) ved Herning Kommunes ekspropriering af ejendomme ifølge lokalplanen i forbindelse med opførelsen af Det nye Hospital i Gødstrup.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Regionsrådet besluttede på mødet den 16. juni 2010 at bemyndige Hospitalenheden Vest til at foretage jordopkøb under betingelse af regionsrådets og lokalplanens godkendelse.

Herning Kommune har den 24. august 2010 godkendt lokalplanen for Hospitalet ved Gødstrup. Derudover har byrådet besluttet at bemyndige forvaltningen til at indlede ekspropriationsprocedure for ejendommene omfattet af lokalplanen til fordel for Region Midtjylland. Byrådet har dog endvidere besluttet, at ekspropriationsproceduren først påbegyndes, når Region Midtjylland overfor Herning Kommune på passende vis har garanteret/stillet sikkerhed for, at Herning Kommune holdes økonomisk skadesløs i forbindelse med ekspropriationssagen.

Det er aftalt mellem Region Midtjylland og Herning Kommune, at proceduren for erhvervelse af ejendommene vil være, at der søges indgået frivillige aftaler om købsprisen. Det kan dog ikke udelukkes, at enkelte lodsejere ikke ønsker at sælge deres ejendom ved en frivillig aftale, hvorefter ejendommen vil skulle eksproprieres. For at sikre at alle lodsejere opnår samme retsstilling i forbindelse med overdragelsen af ejendommene, herunder opnår den samme skattemæssige behandling, er det fundet hensigtsmæssigt, at alle ejendomme eksproprieres. Det betyder i realiteten, at de frivillige aftaler vil blive noteret ved åstedsförretningen, mens ejendomme, hvor det ikke har været muligt at indgå frivillige aftaler, vil blive værdiansat af taksationskommissionen.

Kommunen ønsker en garanti/indeståelse for formelt at blive holdt økonomisk skadesløs for udgifter i forbindelse med ekspropriationen. Det er udelukkende kommunen, som har kompetencen til at ekspropriere ifølge lokalplanen, mens det kun er regionen, som har et anvendelsesformål med ejendommene. Administrationen finder derfor ønsket om indeståelsen rimelig og indstiller, at det tilkendegives, at Herning Kommune vil blive holdt økonomisk skadesløs ved ekspropriering af ejendommene ifølge lokalplanen.

Med hensyn til køb af ejendommene henvises i øvrigt til regionsrådets beslutning af 16. juni 2010, hvoraf fremgår, at når de enkelte jordkøb fremlægges for regionsrådet til endelig godkendelse, vil forslag til finansiering blive fremlagt.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fælleslisten stemte imod med en bemærkning om, at ”det ikke kan accepteres, at der stilles økonomisk garanti til Herning kommune vedrørende opkøb eller ekspropriation af ejendomme på arealet for det påtænkte nye hospital ved Gødstrup uden at kende de økonomiske realiteter og uden garanti for, at projektet nogensinde bliver en realitet”.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen og Poul Müller var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 12: Besparelser på praksisområdet

1-21-72-7-10

Resume

I den af regionsrådet tiltrådte aftale af 21. juni 2010 om foreløbige budgettrammer for 2011 fremgår det, at der er fastsat et samlet sparemål for Primær Sundhed på 40 mio. kr. i 2011. På baggrund heraf er der udarbejdet forslag til besparelser, der omfatter opsigelse af en række lokale og regionale aftaler for alment praktiserende læger og speciallæger, reduktioner i timeforbruget til konsulentfunktioner på fysioterapi- og kiropraktorområdet, øget indsats i forhold til udgifterne til tilskudsmedicin samt øget fokus på økonomistyring på praksisområdet.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

- at opsigelse og udbredelse af § 2-aftaler for almen praksis iværksættes som angivet i bilagsmaterialet,

- at samtalerapiydelsen for alment praktiserende læger opsiges med virkning fra 1. januar 2011,

- at der iværksættes nærmere udredning af laboratorieområdet med henblik på forelæggelse af beslutningsgrundlag, således at eventuel implementering og budgeteffekt kan ske fra 2012,

- at eksisterende § 3-aftaler for speciallægepraksis opsiges som angivet i bilagsmaterialet,

- at der iværksættes nærmere udredning af øvrige aftaler, herunder høreapparatområdet, med henblik på forelæggelse til eventuel opsigelse medio 2011,

- at der gennemføres besparelser på konsulentområdet svarende til 0,9 mio. kr. årligt, idet der forinden endelig beslutning om besparelsetiltag i forhold til kiropraktorer afholdes møde i samarbejdsudvalget vedrørende kiropraktik, og

- at de foreslåede initiativer i forhold til medicinområdet og ydelsesudvikling på praksisområdet iværksættes som foreslået.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende primær sundhed og kommunesamarbejde har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Region Midtjylland har i de senere år oplevet relativt større udgiftsstigninger indenfor praksissektoren end de øvrige regioner. Stigningerne medfører en forskel mellem udgiftsniveauet og det bloktilskud, der udgør finansieringsgrundlaget, hvilket gør det nødvendigt at reducere i omkostningerne i praksissektoren.

Regionsrådet har fastsat et samlet sparemål for Praksissektoren på 40 mio. kr. for 2011.

I vedlagte Samlenotat vedrørende forslag til besparelser i praksissektoren 2011 er der beskrevet en række konkrete forslag til besparelser. De overordnede temaer i forslagene er:

- Besparelser som følge af opsigelse af lokale og regionale aftaler for alment praktiserende læger og speciallæger.
- Besparelser på udgifter til konsulentfunktioner m.m.
- Besparelsetiltag i forhold til udgifter til tilskudsmedicin.
- Øget fokus på økonomistyring og udgiftsdæmpende foranstaltninger på praksisområdet generelt.

Besparelser ved opsigelse af § 2- og § 3-aftaler samt rammeaftaler

Praksissektoren er overvejende reguleret via de overordnede landsdækkende overenskomster. Derfor kan regionale besparelser i praksissektoren som udgangspunkt kun hentes ved at reducere i de ekstraudgifter, der reguleres ved særskilte lokale aftaler i henhold til § 2- eller § 3-aftaler i de respektive overenskomster på området, eller ved såkaldte rammeaftaler eller særlige ydelser, hvor det i overenskomsten er bestemt, at den enkelte region kan vælge at tiltræde eller opsigte aftalen.

For almen praksis er besparelsesmuligheder ved opsigelse af lokale aftaler gennemgået i vedlagte Notat om muligheder for besparelser ved opsigelse af § 2-aftaler og rammeaftaler m.m. for almen praksis.

På baggrund heraf foreslås det, at en række mindre aftaler opsiges og en række øvrige aftaler udbredes til hele regionen i henhold til en tidligere vedtaget anbefaling fra Samarbejdsudvalget. Derudover anbefaler administrationen, at eksisterende "amtslige" aftaler om socialmedicinsk samarbejde opsiges til udløb snarest muligt i henhold til de i aftalerne angivne opsigelsesvarsler.

Endvidere anbefales det, at Landsoverenskomstens muligheder for at yde samtalerapi i almen praksis opsiges pr. 30. september 2010 med virkning fra 1. januar 2011, samt at der iværksættes et nærmere udredningsarbejde omkring laboratorieområdet med henblik på eventuel implementering og budgeteffekt fra 2012.

Opsigelse af de nævnte aftaler forventes at give en samlet besparelse på 20,2 mio. kr. i 2011.

I tilknytning til anbefalingerne vedrørende almen praksis vedlægges henvendelse af 2. september 2010 fra Lægeforeningen Midtjylland med kommentarer til besparelserne for almen praksis.

For speciallægepraksis er alle eksisterende lokale aftaler gennemgået i vedlagte Notat om § 3-aftaler for speciallægepraksis i Region Midtjylland.

På baggrund heraf anbefales, at eksisterende lokale og regionale aftaler opsiges til udløb snarest muligt i henhold til de i aftalerne angivne opsigelsesvarsler, idet der dog henvises til de i notatet angivne undtagelser om blandt andet aftaler, der skal udredes nærmere, og aftaler, der anbefales videreført.

Anbefalingerne indebærer, at der opsiges aftaler svarende til en forventet besparelse i 2011 på i alt ca. 3,8 mio. kr., fordelt på de enkelte specialer som følger:

- Dermatologi 0,5 mio. kr.
- Gynækologi og kardiologi 0,05 mio. kr.
- Neurologi 0,1 mio. kr.
- Øjenlæger 2,8 mio. kr.
- Ørelæger 0,3 mio. kr.

Besparelsen vil være stigende i 2012 og 2013, efterhånden som effekten af især opsigelse af aftalen om grå stær operationer får effekt. Det bemærkes i tilknytning hertil, at der sideløbende med opsigelse af grå stær aftalen vil blive taget initiativ til nærmere forhandlinger om mulighederne for at indgå en ny aftale, der lever op til de aftalte priser i aftalen med privatklinikkerne.

Endelig kan der, udover ovenstående, senere komme en økonomisk effekt af eventuel opsigelse af de aftaler der i notatet anbefales udredt nærmere med henblik på evt. opsigelse i løbet af 2011, herunder aftaler om anæstesiologisk bistand til operationer i Speciallægernes Hus i Århus, aftaler om behandling af psoriasis med biologiske lægemidler, diabetesundersøgelse hos øjenlæger samt aftalen om høreapparattilpasning m.m.

De konkrete aftaler beror på sagen.

Der vedlægges henvendelser fra dermatologer i Herning, bemærkninger fra speciallægesiden i Samarbejdsudvalget samt supplerende bemærkninger fra en praktiserende neurolog.

Samarbejdsudvalget på speciallægeområdet har løbende modtaget ansøgninger fra de praktiserende speciallæger om indgåelse af diverse aftaler. En del af disse ansøgninger afventer imidlertid endelig politisk stillingtagen. Ansøgningerne er beskrevet nærmere i "Notat om § 3-ansøgninger fra praktiserende speciallæger". Uanset at flere af ansøgningerne er i overensstemmelse med den af Regionsrådet tiltrådte praksisplan på speciallægeområdet, har det hidtil ikke været muligt at anvise konkret finansiering. Blandt andet set i lyset af den aktuelle økonomiske situation anbefales det, at ansøgningerne ikke imødekommes, men at de eventuelt kan genvurderes i tilknytning til, at der på længere sigt forventes etableret nye samarbejdsmodeller mellem speciallægepraksis og hospitalerne.

Det bemærkes, at der ikke vurderes at være muligheder for opsigelse af lokale aftaler på øvrige praksisområder.

Besparelsetiltag på konsulentområdet

Administrationen har foretaget en analyse af udgiftsniveauerne for den konsulentorganisation, der understøtter kvalitet, udvikling og sammenhængende patientforløb i forhold til praksissektoren. Analysen fremgår af vedlagte Notat om besparelsetiltag på konsulentområdet.

Det anbefales heri, at der gennemføres besparelser på ca. 0,7 mio. kr. ved reduktion af timetallet til praksiskonsulenter for fysioterapi og kiropraktik samt 0,2 mio. kr. ved reduktion af honorering af praktiserende læger m.fl. for deltagelse i arbejdsgrupper.

Der vedlægges bemærkninger fra praksissiden i henholdsvis Samarbejdsudvalget for fysioterapi og Samarbejdsudvalget for kiropraktik.

Det bemærkes, at de oprindeligt foreslåede besparelser vedrørende konsulentorganisationen for almen praksis foreslås ændret til forhøjelse af besparelsen på medicintilskud og ydelsesafregning, jf. vedlagte uddrag af beslutningsprotokol fra ekstraordinært møde i Samarbejdsudvalget for almen praksis den 31. august 2010, hvor Praksisudvalget forpligtede sig til at indgå i et konstruktivt samarbejde om at se på ordinationspraksis og ydelsesmønstre og andre fælles aftalte tiltag.

Medicinindsats

På baggrund af en benchmarking af medicintilskud i Region Midtjylland set i forhold til i Region Hovedstaden er der i sparekataloget for 2011 identificeret en række indsatser, hvor der kan opnås besparelser samtidig med, at kvaliteten af behandlingen fastholdes.

I forlængelse af analysen iværksættes en række yderligere initiativer med henblik på besparelse på lægemiddelområdet, jf. vedlagte Notat om tilrettelæggelse af medicinindsatsen i 2010 og frem. Der forventes mulighed for yderligere besparelser i 2011 på ca. 8,6 mio. kr.

Udgiftsdæmpende foranstaltninger

Forskellen mellem udgiftsniveau og finansieringsgrundlag inden for praksissektoren i Region Midtjylland har været tiltagende de seneste år, hvilket gør det nødvendigt at sætte fokus på udgiftsdæmpende foranstaltninger indenfor praksissektoren.

Øget fokus på økonomistyring og forbrugsudvikling i praksissektoren vurderes at kunne bidrage til generel udgiftsdæmpning. I økonomistyringen vil indgå en mere detaljeret budgetopfølgning med udgangspunkt i forudsætningerne fra budgetlægningen, en intensiveret analysevirksomhed og en øget fokus på forskningsbaseret viden om sammenhænge i praksissektoren og resten af sundhedsvæsenet.

Endvidere kan øget fokus på forebyggelse, egenomsorg og kampagner, der er rettet mod borgernes anvendelse af sundhedsydelser ligeledes give mulighed for udgiftsdæmpning i praksissektoren. En sådan fokus på forebyggelse og

egenomsorg skal blandt andet ses i relation til de enkelte kommuners sundhedstilbud m.m., hvorfor det vil være nødvendigt med en tæt dialog med kommunerne og praksissektoren.

Øget fokus på økonomistyring og forbrugsudvikling i praksissektoren vurderes at kunne bidrage til en generel udgiftsdæmpning svarende til en besparelse på ca. 6,5 mio. kr. i 2011.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Mette Rohde Terp undlod at stemme.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Samlenotat vedrørende forslag til besparelser i praksissektoren 2011

Notat om muligheder for besparelser ved opsigelse af §2 aftaler og rammeaftaler mm for almen praksis

Brev fra Praksisudvalget til Regionsrådet

Notat om §3-aftaler for speciallægepraksis i Region Midtjylland

brev fra dermatologerne i Herning vedrørende besparelser

brev 2 dermatologerne i Herning vedrørende besparelser

Kommentarer fra praktiserende speciallæger

kommentarer fra neurolog

Besparelsetiltag på konsulentområdet

Fysioterapeuternes bemærkninger til besparelser

Kommentarer fra kiropraktorerne

Beslutningsprotokol - SU310810

Tilrettelæggelse af medicinindsatsen i 2010 og frem

Punkt 13: Rammeaftale 2011

1-10-3-1-06-V

Resume

Rammeaftalen er et planlægnings- og udviklingsværktøj, der skal sikre et samlet overblik over tilbudsviften på det område, som regionen og kommunerne samarbejder om. Samtidig er formålet med rammeaftalen at skabe overensstemmelse mellem udbud og efterspørgsel på tilbud og ydelser inden for aftalens område.

Rammeaftalen indgås årligt via godkendelse i de 19 kommunalbestyrelser i regionen samt i regionsrådet. Udkast til Rammeaftale 2011 er udarbejdet i en tæt dialog mellem repræsentanter fra administrationen i de 19 kommuner og Region Midtjylland.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at Rammeaftale 2011 på social- og specialundervisningsområdet godkendes.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende psykiatri- og socialområdet har på sit møde den 10. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

I henhold til lovgivningen på social- og specialundervisningsområdet skal regionens 19 kommunalbestyrelser og regionsrådet i Region Midtjylland indgå en årlig rammeaftale på området. Rammeaftalen skal være godkendt i kommunalbestyrelser og regionsrådet senest den 15. oktober 2010. Rammeaftale 2011 træder i kraft den 1. januar 2011.

Budgetprocessen i kommuner og region falder tidsmæssigt sammen med processen for behandling af Rammeaftale 2011. Sammenfaldet af tidsfristerne gør, at kommunerne ved Kontaktudvalgets behandling af rammeaftalen endnu ikke har vedtaget budget i egen kommune.

Forslag til Rammeaftale 2011 er i vid udstrækning en videreførelse af aftalen for 2010. Imidlertid stiller markant udgiftspres på området store krav til styringen. Derfor er der fremadrettet behov for, at der etableres mere hensigtsmæssige styringsmekanismer i rammeaftaleregiet, og der sættes i denne rammeaftale øget fokus på takstopfølgning og gennemsigtighed i ydelse og pris.

Desuden er der i Kontaktudvalget enighed om at anbefale en generel reduktion af taksterne, som hver driftsherre gennemfører ved at reducere de bagvedliggende udgiftsbudgetter med 5 %. Takstreduktionen gælder som et gennemsnit for den enkelte driftsherres samlede takstbærende tilbud. De sikrede institutioner Koglen og Grenen er ikke omfattet af den anbefalede takstregulering.

Det betyder, at det oprindelige nettodriftsbudget (som indmeldt i takstfilen for 2010) for den enkelte driftsherres samlede tilbud, under forudsætning af et uændret antal pladser, holdes inden for den af KL udmeldte gennemsnitlige løn- og prisfremskrivning minus 5 %.

Rammeaftale incl. takstprincipper godkendes senest 15. oktober 2010. De konkrete takster indberettes efterfølgende.

Kontaktudvalget har behandlet udkast til Rammeaftale 2011 på sit møde den 27. august 2010 og har fremsendt det foreliggende til behandling i regionsrådet og de 19 kommunalbestyrelser.

Udviklings- og fokusområder på det sociale område

Kommunerne og Region Midtjylland har i fællesskab udpeget fem udviklings- og fokusområder, der danner en fælles ramme om den løbende faglige udvikling, og bidrager til at skabe en fælles opmærksomhed omkring nye behov:

1. Takstopfølgning
2. Gennemsigtighed i ydelse og pris
3. Fælles metodeudvikling
4. Handleplaner som fælles dialogværktøj
5. Uddannelse af visitatorer

Tilbud omfattet af Rammeaftale 2010

De tilbud, der er omfattet af rammeaftalen, er tilbud med regionalt leverandøransvar, uanset om tilbuddet drives kommunalt eller regionalt. Det er forskellige typer af tilbud til børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, sikrede institutioner for børn og unge, forskellige typer af tilbud til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, tilbud til sindslidende, tilbud om beskyttet beskæftigelse, aktivitets- og samværstilbud, tilbud til voldsramte kvinder, hjemløse og stofmisbrugere samt tilbud om hjælpemidler og tilbud til personer med kommunikationshandicap.

Kommunerne har indbyrdes aftalt, at takstprincipperne også gælder for "skal"-området.

Takster

Lovgivningen på området foreskriver, at rammeaftalen skal indeholde specificerede takster for alle pladser og individuelle ydelser i tilknytning hertil samt takster for specialrådgivningsydelser, der er omfattet af rammeaftalen. Dette krav opfyldes ved hjælp af det fælles takstbilag, som er en oversigt over alle tilbud og ydelser omfattet af rammeaftalen herunder beregningsgrundlaget for taksterne, tilbuddenes normering samt tilbud og ydelser fordelt på leverandørkommune og lovgrundlag. Yderligere oplysninger om betalingsmodeller og omkostningsberegning findes i rammeaftalens bilag 2 - betalingsmodeller og omkostningsberegning.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Udkast til Rammeaftale 2011 - 010910

Bilag 2 - betalingsmodeller og omkostningsberegning 010910

Tilpasninger og ændringer i kapaciteten - Rammeaftale 2011

Fortegnelse Kontaktudvalget 270810

Punkt 14: Bevillingssag: Anlægsbevilling til 2 x 4 pladser ved Møllebækken

1-60-73-27-09

Resume

Regionsrådet gav på mødet den 21. oktober 2009 anlægsbevilling til gennemførelse af projektforslag vedrørende etablering af 4 pladser til dømte udviklingshæmmede unge på Møllebækken i en tilbygning til afdelingen Kløvhøj i Dalstrup samt til flytning af 4 døgnpladser fra Georgesminde til en ny bygning tæt på afdelingen Regensen i Dalstrup. Der er nu udarbejdet et projektforslag, som her forelægges til godkendelse sammen med ansøgning om anlægsbevilling på i alt 15,0 mio. kr. til gennemførelse af projektforslaget.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at den meddelte anlægsbevilling på 1 mio. kr. forhøjes med 14 mio. kr. til i alt 15 mio. kr.,

at der frigives rådighedsbeløb med 6,0 mio. kr. i 2010 og 8,0 mio. kr. i 2011,

at anlægsbevillingen finansieres af rammebevilling til udvikling af sociale tilbud 2010-2011, og

at anlægsarbejdet udbydes i offentligt udbud i fagentrepriser.

Susanne Buch Nielsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende psykiatri- og socialområdet har på sit møde den 10. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Regionsrådet gav på mødet den 21. oktober 2009 anlægsbevilling til gennemførelse af projektforslag vedrørende etablering af 4 pladser til dømte udviklingshæmmede unge på Møllebækken i en tilbygning til afdelingen Kløvhøj i Dalstrup og til flytning af 4 døgnpladser fra Georgesminde til en ny bygning tæt på afdelingen Regensen i Dalstrup. Der er nu udarbejdet et projektforslag, som her forelægges regionsrådet til godkendelse sammen med ansøgning om anlægsbevilling til gennemførelse af projektforslaget.

Projektforslaget omfatter en tilbygning på 481 kvm. til Møllebækkens eksisterende afdeling Kløvhøj i Dalstrup samt en nybygning på 460 kvm. tæt på Møllebækkens eksisterende afdeling Regensen i Dalstrup. I forhold til andre tilsvarende projekter er der her behov for et større areal til servicefunktionerne, da man i de eksisterende afdelinger Regensen og Kløvhøj mangler plads hertil, og arealet forøges ligeledes en smule til f.eks. ekstra teknikrum, ved at der bygges to bygninger i stedet for én. Bortset fra en mellemgang til tilbygningen er nybygningen og tilbygningen stort set identiske. Hver bygning består hver især af 4 værelser med eget bad og toilet, tilknyttet spisenicher, aktivitetsrum, fælleskøkken,

vaskeri samt personalefaciliteter. Situationsplan for både nybygningen og tilbygningen, plantegning og snit for nybygningen er vedlagt som bilag.

Bygningerne udføres, så kravene til lavenergiklasse II jf. Bygningsreglement 2008 (BR08) bliver overholdt. Dette opnås blandt andet ved, at der anvendes vinduer med lave U-værdier, lettet væg- og tagkonstruktioner, som muliggør kraftig isolering, samt konstruktionsprincipper, der sikrer, at bygningen er op til 50 % tættere end kravet i BR08. Samtidig er bygningerne forsynet med et ventilationsanlæg med høj virkningsgrad og lavt energiforbrug. Varmeforsyningen er fjernvarme fra det lokale varmeværk.

De samlede udgifter til gennemførelse af projektet er budgetteret til 15 mio. kr., hvoraf der er afsat 2,0 mio. kr. til inventar. Budgetbeløbet på de resterende 13 mio. kr. omfatter samtlige udgifter til håndværkerydelser, tilslutningsafgifter, omkostninger og rådgivning. Dette betyder, at kvadratmeterprisen på byggeriet bliver på 13.800 kr.

I følge tidsplanen er der planlagt byggestart i efteråret 2010, og de 2 afdelinger forventes at være indflytningsklare inden sommeren 2011. Udgifterne fordeles derfor således på de enkelte budgetår: 2009 1,0 mio. kr. (bevilget på regionsrådets møde den 21. oktober 2009), 2010 6,0 mio. kr. og 2011 8,0 mio. kr. Anlægsbevillingen finansieres af rammebevillingen til udvikling af sociale tilbud, hvor der i 2010 efter udmøntningen vil restere 16,6 mio. kr. og i 2011 resterer der 4,8 mio. kr.

Anlæg 1.000 kr.	Bevilget RR 211009 (Indeks 120,5)	Bevilling Granbakken i alt	Ny bevilling	2010 (Indeks 122)	BO2011 (Indeks 122)
Bevillingsansøgning: 2 x 4 pladser ved Møllebækken	1.000	15.000	14.000	6.000	8.000
Finansieringsbehov				6.000	8.000
Finansiering: Rammebevilling til udvikling af sociale tilbud			-14.000	-6.000	-8.000
Rammebevilling efter udmøntning				13.848	3.384

Bilagene er kun tilgængelige på Region Midtjyllands hjemmeside.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Projektforslag Møllebækken, Facade - nybygning.PDF

Projektforslag Møllebækken, Plan - nybygning.PDF

Projektforslag Møllebækken, Situationsplan - nybygning.PDF

Projektforslag Møllebækken, Situationsplan - tilbygning.PDF

Punkt 15: Masterplan for funktion, opgaver og organisering for Århus Universitetshospital, Risskov

1-30-74-28-09

Resume

Psykiatrien i Region Midtjylland står nu og i de kommende år over for store udfordringer. Dette gælder specielt Århus Universitetshospital, Risskov, hvor den aktuelle organisering af børne- og ungdomspsykiatrien samt voksenpsykiatrien på universitetshospitalet ikke er hensigtsmæssig for at indfri aktuelle og fremtidige krav og forventninger. Hensigten med masterplanen er derfor at være retningsgivende for en ny organisering og funktion af Århus Universitetshospital, Risskov.

Forslaget til den nye organisering og funktion tager udgangspunkt i anbefalingerne fra Psykiatriplan for Region Midtjylland, kravene fra Sundhedsstyrelsens specialeplanlægning, målene i Strategi for Århus Universitetshospital samt at universitetshospitalet fremadrettet skal fungere som hele regionens universitetshospital. Der er i høringsperioden kommet i alt 31 høringssvar fra MED-organisationen i psykiatrien, faglige råd, kommunerne, bruger- og pårørendeorganisationer m.fl. Høringssvarene viser generelt stor opbakning til Masterplanens overordnede organisatoriske principper for omorganiseringen.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

- at masterplanen for Århus Universitetshospital, Risskov godkendes,

- at det tilstræbes, at yderligere anlægsbevillinger afventer redegørelsen vedrørende udflytning af Århus Universitetshospital, Risskov til Det Nye Universitetshospital i Skejby, og

- at der skal være særlig opmærksomhed på den fælles regionale og kommunale målgruppe, hvor patienterne også har behov for en særlig social indsats.

Susanne Buch Nielsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende psykiatri- og socialområdet har på sit møde den 10. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling, idet det anbefales, at der til den videre politiske behandling udarbejdes et yderligere bilag, der beskriver processen i forhold til tilblivelsen af masterplanen.

Regionsrådet besluttede den 17. marts 2010 at sende administrationens Forslag til masterplan for Århus Universitetshospital, Risskov i høring frem til den 2. juni 2010. Høringen er nu afsluttet, og planen fremlægges til politisk behandling.

Forslaget til masterplan for funktion, opgaver og organisering for Århus Universitetshospital, Risskov

Psykiatrien i Region Midtjylland står nu og i de kommende år midt i store udfordringer. Hensigten med masterplan for Århus Universitetshospital, Risskov er derfor at være retningsgivende for en ny organisering og funktion af Århus Universitetshospital, Risskov, så universitetshospitalet kan leve op til både aktuelle og fremtidige udfordringer som hele regionens universitetshospital.

Der er i særdeleshed tre forhold, som understreger nødvendigheden af at igangsætte en omorganisering af Århus Universitetshospital, Risskov:

- Psykiatriplan for Regions Midtjyllands delmål om at patienter med samme sygdom behandles af personale med stor viden og erfaring om netop deres sygdom
- Sundhedsstyrelsens specialeudmelding som medfører, at Århus Universitetshospital, Risskov fremadrettet skal udrede, diagnosticere og behandle de mest komplicerede sygdomme og understøtte den øvrige regionspsykiatri
- Strategien for Århus Universitetshospital som tilkendegiver, at de tre opgaver – forskning, uddannelse og klinisk virksomhed - er gensidigt afhængig og inspirerende.

Den aktuelle organisering af Århus Universitetshospital, Risskov er ikke hensigtsmæssig for at indfri disse krav og forventninger.

På den baggrund igangsatte administrationen en proces, der skulle munde ud i et forslag til masterplan for Århus Universitetshospital, Risskov. Under processen har der været bred inddragelse af både medarbejderne, afdelingsledelserne i regionspsykiatrien samt fra Aarhus Universitet.

Forslag til ny organisering

Med udgangspunkt i organisationsprincipper der vedrører faglig, patientoplevelset og organisatorisk kvalitet anbefales i masterplanen, at Århus Universitetshospital, Risskov organiseres med følgende afdelinger:

- Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center
- Afdeling for organiske psykiske lidelser og akut modtagelse
- Afdeling for psykoser
- Afdeling for depression og angst
- Afdeling for retspsykiatri
- Center for psykiatrisk forskning
- Serviceafdeling
- Centralkøkken

Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, Center for psykiatrisk forskning, Serviceafdelingen og Centralkøkkenet vil med få ændringer fortsætte som hidtil. De fire øvrige afdelinger etableres med udgangspunkt i Psykiatriplanens anbefaling om specialiserede i forhold til sygdomsgrupper, hvorved patienter behandles af personale med stor viden og erfaring om netop deres sygdom. Den nye organisering skal sikre en styrket interaktion mellem forskning og klinik, så forskningsviden og nye behandlingsmetoder implementeres i klinikken til gavn for patienterne.

Enkelte behandlingsopgaver, der omfatter en meget lille patientgruppe indenfor det enkelte speciale, vil blive løst i fællesskab på tværs af aldersgruppe/speciale, for eksempel patienter med spiseforstyrrelser.

Alle behandlingsfunktionerne både ambulante og stationært samles på matriklen i Risskov med undtagelse af decentrale enheder, der skal varetage behandlingen af den fælles kommunale og regionale målgruppe, hvor patienten også har behov for en særlig social indsats.

Realisering af masterplanen

Masterplanen og dennes intentioner realiseres i en faseopdelte proces over flere år, idet praktiske, personalemæssige og økonomiske forhold ikke muliggør en samtidig implementering af alle dele af masterplanen. De tiltag som kræver nøjere udredning og opbygning af faglige, praktiske og/eller økonomiske forhold, vil således blive implementeret over tid.

Resultatet af høringen

Der er som led i høringen vedrørende forslaget til masterplan modtaget i alt 31 høringssvar fra MED-organisationer, bruger- og pårørendeorganisationer, kommuner, faglige organisationer, faglige råd, Århus Universitetshospital samt fra enkelte medarbejdergrupper. Høringssvarene er vedlagt som bilag.

Den gennemførte høring viser, at der generelt er stor opbakning til masterplanens overordnede principper for den fremtidige organisering. Særligt fremhæves anbefalingen om en styrkelse af interaktionen mellem forskningen og klinisk praksis samt anbefalingen om, at Århus Universitetshospital, Risskov fremadrettet får en særlig opgave i forhold til den øvrige psykiatri, herunder at universitetshospitalet skal diagnosticere og behandle patienterne med de mest komplicerede sygdomme.

Svarene fra høringsparterne har givet anledning til en række bemærkninger og forslag til ændringer i masterplanen fra administrationens side. Psykiatri- og socialledelsens bemærkninger og forslag til ændringer på baggrund af høringssvarene er vedlagt som bilag.

I forbindelse med behandlingen i regionsrådet den 17. marts 2010 fremsatte Det konservative Folkeparti, Venstre og Dansk Folkeparti en række bemærkninger til masterplanen. Administrationen har udarbejdet et notat, der uddyber masterplanen i forhold til de fremsatte bemærkninger.

Høringssvarerne vil kun være tilgængelige på Region Midtjyllands hjemmeside.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Masterplan for funktion, opgaver og organisering for Århus universitetshospital, Risskov

Samlet - Høringssvar vedr. forslag til masterplan for AUH, Risskov tilrettet 23. august 2010

Psykiatr- og socialledelsens bemærkninger og forslag til ændringer af masterplanen på baggrund af høringssvarene

Uddrag af høringssvar vedr. forslag til masterplan for funktion, opgaver og organisering for Århus Universitetshospital, Risskov

Notat uddybning af Masterplan for Århus Universitetshospital, Risskov på baggrund af spørgsmål stillet i forbindelse med regionsrådets møde den 17. marts 2010

Notat Beskrivelse af arbejdsprocessen i forbindelse med udarbejdelse af masterplan for Århus Universitetshospital, Risskov

Punkt 16: Godkendelse af ansøgninger om satspuljemidler til de sikrede døgninstitutioner i Region Midtjylland

1-30-73-83-10

Resume

Med baggrund i satspuljeaftalen for 2010 omkring "Forebyggelse af ungdomskriminalitet og helhedsorienteret gadeplansindsats" har Servicestyrelsen pr. 2. juli 2010 meldt tre puljer ud. Puljerne kan søges af landets sikrede institutioner.

Region Midtjylland har under forbehold for regionsrådets godkendelse søgt om støtte til 3 puljer.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at regionsrådet godkender de fremsendte ansøgninger til Servicestyrelsen.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende psykiatri- og socialområdet har på sit møde den 10. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Som led i udmøntningen af regeringens og satspuljepartiernes aftale om satspuljen for 2010-2013 er der under Servicestyrelsen oprettet 3 ansøgningspuljer med ansøgningsfrist den 1. september 2010. Puljemidlerne kan søges af landets sikrede døgninstitutioner, og puljemidlerne skal bruges i perioden oktober 2010 - december 2012. Servicestyrelsen forventer at opslå puljerne til samme formål i december 2012 for 2013.

Administrationen har under forbehold af regionsrådets godkendelse fremsendt ansøgninger til alle tre puljer. Nedenstående tabel viser, hvor mange midler der er søgt om fordelt på pulje og institution.

Pulje	Den sikrede døgninstitution Grenen	Den sikrede døgninstitution Koglen
Anvendelse af kognitive behandlingsprogrammer i de sikrede afdelinger og tilknyttede åbne afdelinger	1.899.995	655.090
En styrket indsats i varetægtsperioden til unge med misbrugsproblemer (forberedelsesfase oktober - december 2010)	145.000	145.000
Styrkede kompetencer hos de instanser der møder kriminelle børn og unge (kompetencecentre)	363.667	-
I alt (2010 P/L)	2.408.662	800.090

Anvendelse af kognitive behandlingsprogrammer i de sikrede afdelinger og tilknyttede åbne afdelinger

På de to sikrede døgninstitutioner i Region Midtjylland påtænkes implementeret henholdsvis et Anger Management-program: Reflex på Koglen samt et Anger Replacement Training-program (ART) på Grenen. Begge programmer indeholder elementer af vredes- og konflikthåndtering.

Målet med at søge satspuljen er at få de kognitive behandlingsprogrammer implementeret på de sikrede institutioner herunder at få uddannet personale og lavet organisatorisk forankring. Der er tale om en omfattende proces, da det involverer mange medarbejdere. Målgruppen for selve de kognitive behandlingsprogrammer er unge, der er anbragt på de sikrede afdelinger samt de tilknyttede åbne afdelinger. Dokumentationen af programmernes effekt opgøres af Center for Kvalitetsudvikling, Region Midtjylland.

En styrket indsats i varetægsperioden til unge med misbrugsproblemer

For unge med misbrugsproblemer der er anbragt i varetægtssurrogat på en sikret afdeling, er der mulighed for at udnytte varetægsperioden effektivt til at skabe motivation for behandling og planlægge et videre behandlingsforløb.

Projekt Over Muren, som er gennemført i samarbejde mellem Københavns Kommune og Københavns Fængsler, skal danne udgangspunkt for forbehandlingsprogrammer på de sikrede institutioner. Da Projekt Over Muren er målrettet voksne, skal modellen tilpasses ovenstående målgruppe. Både Den sikrede døgninstitution Koglen og Den sikrede døgninstitution Grenen kommer til at deltage i den centralt nedsatte arbejdsgruppe vedrørende forbehandling på de sikrede institutioner.

Styrkede kompetencer hos de instanser der møder de kriminelle børn og unge (Kompetencecentre)

På Den sikrede døgninstitution Grenen er der en særligt sikret afdeling for unge med psykiske lidelser. Ud fra erfaringer med denne særligt sikrede afdeling søges der om at få etableret et kompetencecenter på Den sikrede døgninstitution Grenen vedrørende børn og unge med psykiatrinære problemstillinger, som har eller er i risiko for kriminel adfærd.

Der søges om midler til opbygning og drift af et kompetencecenter vedrørende børn og unge med psykiatrinære problemstillinger, som har eller er i risiko for at udvikle kriminel adfærd. Dette indebærer blandt andet, at Den sikrede døgninstitution Grenen:

- holder sig ajour med den nyeste viden og praksis på de sikrede institutioner i forhold til området samt formidler denne viden videre til andre anbringelsessteder,
- indhenter viden om dokumentation af indsatsen til de pågældende målgrupper,
- deltager i den centrale arbejdsgruppe som nedsættes for kompetencecentre og
- deltager i koordineringen af de sikrede institutioners kompetencecenterfunktioner med andre centrale initiativer f.eks. VISO.

Aktiviteterne i forbindelse med kompetencecentret på Den sikrede døgninstitution Grenen vil derfor komme til at bestå i opbygning, drift, opkvalificering af medarbejdere, indhentelse af vidensmateriale, informations-, rådgivnings og formidlingsaktiviteter samt deltagelse i centrale arbejdsgrupper og tværgående aktiviteter.

Ansøgningerne er tilgængelige på Region Midtjyllands hjemmeside.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Ansøgningskema, Anvendelse af kognitive behandlingsprogrammer i de sikrede afdelinger og tilknyttede åbne afdelinger, Grenen

Ansøgningskema, Anvendelse af kognitive behandlingsprogrammer i de sikrede afdelinger og tilknyttede åbne afdelinger, Koglen

Ansøgningskema til puljen En styrket indsats i varetægtsperioden til unge med misbrugsproblemer på Grenen

Ansøgningskema til puljen En styrket indsats i varetægtsperioden til unge med misbrugsproblemer på Koglen

Ansøgningskema, Styrkede kompetencer hos de instanser, der møder de kriminelle børn og unge, Grenen

Punkt 17: Etablering af regionsfunktionen "Børn (under 13 år) med behov for døgnindlæggelse" i Børne- og ungdomspsykiatrisk Regionscenter Viborg

1-30-74-75-08

Resume

Som led i regionsrådets beslutning den 23. juni 2010 om foreløbige budgettrammer for 2011 har administrationen udarbejdet en række besparelsesforslag. Et af disse forslag omhandler en samling af børnepsykiatriske senge på to matrikler i henholdsvis Risskov og Viborg. Der er i dag børnepsykiatriske senge i Risskov, Viborg og Herning.

Omlægningen af de børnepsykiatriske senge fra tre til to geografiske enheder medfører, at regionsfunktionen "Børn (under 13 år) med behov for døgnindlæggelse" ikke oprettes i Herning, som først ansøgt hos Sundhedsstyrelsen i forbindelse med specialeplanlægningen. Regionsfunktionen foreslås i stedet oprettet i Viborg.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

- at regionsfunktionen "Børn (under 13 år) med behov for døgnindlæggelse" etableres i Viborg, og

- at "Ansøgning om etablering af regionsfunktionen Børn (under 13 år) med behov for døgnindlæggelse i Viborg" godkendes.

Susanne Buch Nielsen og Anders Kühnau var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende psykiatri- og socialområdet har på sit møde den 10. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling, idet udvalget bemærker, at der alene er tale om en teknisk konsekvens af regionsrådets beslutning af 13. juni 2010 om foreløbige budgettrammer for 2011.

Som led i regionsrådets beslutning den 23. juni 2010 om foreløbige budgettrammer for 2011 har administrationen udarbejdet en række besparelsesforslag. Et af disse forslag omhandler en samling af børnepsykiatriske senge på to geografiske enheder, i henholdsvis Risskov og Viborg.

Der er i dag børnepsykiatriske senge på tre geografiske enheder fordelt med 6 normerede senge i Risskov 5 normerede senge i Herning og 8 normerede senge i Viborg. Derudover er der to ekstra midlertidige disponible senge i Risskov.

Samlingen af sengene skal sikre et højt kvalificeret tilbud til børn med behov for udredning og behandling. Samtidig sker samlingen af de børnepsykiatriske senge ud fra en betragtning om at sikre en bedre udnyttelse af de eksisterende fysiske rammer og de faglige og økonomiske ressourcer. Når DNV Gødstrup står klar flyttes de nuværende senge i Viborg og Herning dertil.

For uddybning af besparelsesforslaget se vedlagte bilag om "Samling af børnepsykiatriske enheder på to geografiske enheder".

En samling af de børnepsykiatriske senge på to matrikler i stedet for tre medfører, at Sundhedsstyrelsens godkendelse af specialfunktioner i Region Midtjylland skal revideres. I juni 2010 blev regionsfunktionen "Børn (under 13 år) med behov

for døgnindlæggelse" godkendt i Herning. En sammenlægning af de børnepsykiatriske senge i Århus og Viborg medfører dog, at denne ikke oprettes.

Alle ændringer af specialfunktionerne skal godkendes af Sundhedsstyrelsen. Det betyder, at Region Midtjylland skal ansøge Sundhedsstyrelsen om at etablere regionsfunktionen "Børn (under 13 år) med behov for døgnindlæggelse" i Viborg.

Ansøgning til Sundhedsstyrelsen om etablering af regionsfunktion vedlægges som bilag. Se "Ansøgning om etablering af regionsfunktionen Børn (under 13 år) med behov for døgnindlæggelse". Ansøgningen er lavet med udgangspunkt i Sundhedsstyrelsens vejledning "Generelle principper, krav og anbefalinger for specialeplanlægning" fra november 2008.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Samling af børnepsykiatriske senge på to geografiske enheder

Ansøgning om etablering af regionsfunktionen Børn under 13 år med behov for døgnindlæggelse

Punkt 18: Bevillingssag: Anlægsbevilling til ungdomsretspsykiatri

1-26-21-10

Resume

I finansloven for 2010 er der afsat 25 mio. kr. i en statslig anlægspulje til nye ungdomsretspsykiatriske pladser. På regionsrådsmødet den 26. maj 2010 blev rapporten Fælles vstdansk højt specialiseret retspsykiatrisk funktion i børne- og ungdomspsykiatrien behandlet. Rapporten viste ikke et behov for at øge antallet af senge, men et behov for at øge fleksibiliteten i det ungdomspsykiatriske afsnit. I forbindelse med behandlingen af rapporten godkendte regionsrådet, at der blev fremsendt en ansøgning til ansøgningspulje til nye retspsykiatriske sengepladser i børne- og ungdomsretspsykiatrien. Der er fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet udmeldt en ramme for Region Midtjylland på 16,71 mio. kr. inkl. en egenfinansiering på 3,36 mio. kr. Det foreslås at ombygge det ungdomspsykiatriske afsnit i Risskov, således at der etableres to-lags sikring, og således at der kan rummes 4 - 5 ungdomsretspsykiatriske patienter i afsnittet. Dette projekt koster 10 mio. kr. (indeks 122).

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at der under forudsætning af Indenrigs- og Sundhedsministeriets godkendelse gives en anlægsbevilling på 10 mio. kr. (indeks 122),

at der afsættes et rådighedsbeløb på 2 mio. kr. i 2010 og på 8 mio. kr. i 2011,

at bevillingen finansieres ved overflytning af 1,667 mio. kr fra Psykiatri og Socials centrale pulje til bygningsvedligeholdelse og ved at overføre indtægten fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet på 8,333 mio. kr. til anlægskontoen,

at projektet udbydes i licitation i indbudte fagentrepriser, og

at arkitektfirmaet Hune og Elkjær tilknyttes som totalrådgiver.

Susanne Buch Nielsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende psykiatri- og socialområdet har på sit møde den 10. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

I forbindelse med regionsrådets behandling på mødet den 26. maj 2010 af rapport vedrørende Fælles vstdansk højt specialiseret retspsykiatrisk funktion i børne- og ungdomspsykiatrien godkendte regionsrådet, at der fremsendes en ansøgning til puljen til nye retspsykiatriske sengepladser i børne- og ungdomspsykiatrien. Den 25. juni 2010 modtog Region Midtjylland indkaldelsesskrivelsen. Af indkaldelsesskrivelsen fremgår, at Region Midtjylland kan søge 16,71 mio. kr. inkl. en egenfinansiering på 3,36 mio. kr. Ansøgningsfristen var den 1. september 2010.

Rapporten viste ikke et behov for at udvide sengetallet, men et behov for at øge fleksibiliteten i det ungdomspsykiatriske afsnit og for etablering af sikrede senge. Det er uafklaret, om ministeriet ønsker behovet dækket ved oprettelse af flere senge, eller om ministeriet kan acceptere, at behovet dækkes ved en mere fleksibel udnyttelse af eksisterende senge. De ungdomsretspsykiatriske senge skal i følge specialeplanen placeres i Risskov.

En rådgiver (Hune og Elkjær) har undersøgt mulighederne for at omdanne nogle af de eksisterende ungdomspsykiatriske sengepladser til ungdomsretspsykiatriske pladser. Ønsket om større fleksibilitet i indretningen af afsnittet tilgodeses ved, at det indrettes, så der kan være 4 - 5 ungdomsretspsykiatriske patienter i afsnittet afhængig af patienternes tilstand og antallet af ungdomsretspsykiatriske patienter. Rapporten har ikke vurderet, om sænkningen af den kriminelle lavalder til 14 år og beslutningen om at screene alle unge på de sikrede institutioner for psykiske lidelser vil øge behovet for ungdomsretspsykiatriske pladser.

Projektet indebærer ombygning af det eksisterende ungdomspsykiatriske afsnit, således at det kan opdeles i flere mindre enheder, hvorved det bliver muligt at have et varierende antal ungdomsretspsykiatriske patienter. Alle vinduer skiftes til sikrede vinduer, ligesom de kommer til at opfylde brandvæsenets krav til oplukkelighed. De ydre rammer sikres, således at det fremover f.eks. ikke bliver muligt at stikke af over taget.

Der er behov for at skabe bedre aktivitetsmuligheder for patienterne i afdelingen. Det gælder både i forhold til undervisning og i forhold fysiske og sociale aktiviteter. Det udarbejdede forslag til ombygning af det eksisterende ungdomsafsnit inkl. etablering af to-lagssikring af pladserne vil koste 10 mio. kr. Region Midtjyllands egenfinansiering tages fra en central pulje i Psykiatri og Social til bygningsvedligeholdelse. Puljen er rettet mod hele behandlingspsykiatrien. I og med at der bygges om og ikke bygges nyt, er der ikke behov for hele den udmeldte statslige pulje.

Bevilling, rådighedsbeløb og finansiering (indeks 122)

	Bevilling	Rådighedsbeløb 2010 (mio. kr.)	Rådighedsbeløb 2011 (mio. kr.)
Ombygning af dele af ungdomspsykiatrisk afsnit til ungdomsretspsykiatrisk afsnit	10	2	8
Overførsel fra central driftsramme Psykiatri og Social	- 1,667	-1,667	0
Indtægt fra Indenrigs- og sundhedsministeriet	- 8,333	-0,333	-8
Likviditetseffekt	0	0	0

Den til Indenrigs- og Sundhedsministeriet fremsendte ansøgning vedlægges. (Rapporten var vedlagt til regionsrådsmødet den 26. maj 2010)

Med henblik på at sikre at anlægsarbejdet kan komme i gang hurtigst muligt, anmodes regionsrådet om at give en anlægsbevilling og frigive et rådighedsbeløb under forudsætning af, at ansøgningen godkendes. Derved kan projekteringen af pladserne påbegyndes, så snart ministeriets godkendelse foreligger. Projektet gennemføres med licitation i indbudte fagentrepriser. Arkitektfirmaet Hune og Elkjær tilknyttes som totalrådgiver i direkte handel, idet

honoraret ligger under Tilbudslovens tærskelværdi. Projektet forventes afsluttet august 2011. Byggeperioden forlænges af, at det ungdomspsykiatriske afsnit delvist skal være i brug i byggeperioden.

I og med at det er ombygning af en eksisterende bygning fra 1972, kan der ikke etableres maksimal bæredygtighed i bygningen. Der tilstræbes lavest mulig U-værdi (tal for isoleringsevnen i en konstruktion – jo lavere tal jo bedre isolering). Ligeledes optimeres belysning og ventilation.

Tegninger over ungdomspsykiatrien er kun tilgængelige på Region Midtjyllands hjemmeside.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

tegninger ungdomsretspsykiatri

ansøgning til Indenrigs- og sundhedsministeriet

Punkt 19: Høring af Sundhedsstyrelsens rapport "Behandling af PTSD hos veteraner – anbefaling for fremtidig planlægning"

1-42-74-13-09

Resume

Sundhedsstyrelsens rapport " Behandling af PTSD hos veteraner – anbefaling for fremtidig planlægning" er sendt i høring.

Der forelægges her høringssvar fra Region Midtjylland til godkendelse.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at regionsrådet godkender høringssvaret til Sundhedsstyrelsen.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende psykiatri- og socialområdet har på sit møde den 10. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Sundhedsstyrelsen sendte den 12. juli 2010 rapporten "Behandling af PTSD hos veteraner – anbefaling for fremtidig planlægning" i høring.

Region Midtjylland har været repræsenteret i arbejdsgruppen bag rapporten ved Annemarie Graae Gottlieb (centerchef i Klinik for Traumatiserede Flygtninge) og Annette Bang Andersen (Planlægningschef, psykiatri og social).

Region Midtjylland har således løbende i arbejdsgruppen haft mulighed for at diskutere og kommentere rapportens ordlyd.

Rapporten beskriver dels målgruppen, samt søger at anslå omfanget af veteraner som vil have behov for behandling. I rapporten opstilles en række anbefalinger:

- fastholdelse af de eksisterende tilbud til målgruppen i forsvarets regi
- at der ved etablering af et specialiseret tilbud til militært personale anvendes den viden og ekspertise, der eksisterer i regionerne fra behandlingsindsatsen vedrørende traumatiserede flygtninge
- at der etableres et højt specialiseret tilbud i sygehusvæsenet målrettet patienter med psykiatriske lidelser, primært PTSD med eller uden komorbiditet, på baggrund af tjenesterelaterede belastninger i relation til militærtjenesten primært udsendelse. Her anbefales etablering af tre enheder; I Region Hovedstaden, Region Midtjylland og Region Syddanmark

- at enhederne samarbejder om udvikling af kliniske retningslinjer for udredning og behandling samt opsamling og formidling af viden og erfaringer på området og herunder den praktiske håndtering af problemstillinger relateret til sygdommene.

Endvidere fremgår det af rapporten, at udvikling og etablering af de foreslåede højt specialiserede enheder forudsætter, at der sikres ressourcer hertil.

Der er udarbejdet vedlagte høringssvar fra Region Midtjylland. Høringssvaret giver udtryk for en positiv modtagelse af rapporten og dens anbefalinger. Især anbefalingen af etableringen af tre højt specialiserede enheder, hvoraf den ene placeres i Region Midtjylland, støttes der op om. Omkring ressourcespørgsmålet lægges der i høringssvaret op til, at der tilføres yderligere ressourcer hertil. Psykiatrien i Region Midtjylland har begrænsede midler, og oprettelse af et specialiseret tilbud vil derfor afhænge af tilførsel af ressourcer hertil.

Høringsfristen var den 15. september 2010, og høringssvaret blev afsendt til Sundhedsstyrelsen under forbehold for regionsrådets godkendelse.

Det blev på psykiatridirektørmødet den 2. september 2010 besluttet, at der udarbejdes et fælles høringssvar fra regionerne. Vedlagte høringssvar vil derfor samtidig indgå som Region Midtjyllands bidrag hertil.

Sundhedsstyrelsens rapport "Behandling af PTSD hos veteraner - anbefaling for fremtidig planlægning" er kun tilgængelig på Region Midtjyllands hjemmeside.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Sundhedsstyrelsens rapport Behandling af PTSD hos veteraner - anbefaling for fremtidig planlægning

Høringssvar fra Region Midtjylland

Punkt 20: Godkendelse af forslag til ændringer i det regionale busrutenet

1-30-75-1-09

Resume

Forretningsudvalget besluttede på sit møde den 8. juni 2010 at udskyde behandlingen af et forslag fra den nedsatte Trafikstyregruppe til ændringer af det regionale busrutenet med henblik på afklaring af mulighederne for betjening af de uddannelsessøgende. Administrationen har på baggrund af høringssvar fra kommunerne samt bemærkninger fra uddannelsesinstitutioner m.fl. udarbejdet et tilpasset forslag, hvori regionen påtager sig et udvidet ansvar for kørsel med elever til ungdomsuddannelserne. Med udgangspunkt i forslaget har regionsrådsformanden afholdt møder med en række kommuner, hvor der – med forbehold for regionsrådets godkendelse - er indgået aftaler, der fastlægger en betjening på ruterne, der sikrer transporten af elever til ungdomsuddannelserne. Kontaktudvalget blev orienteret om sagen på møde den 24. juni 2010.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

- at trafikstyregruppens forslag til ændringer af det regionale busrutenet suppleret med forslaget om, at regionen påtager sig et udvidet ansvar for transport af elever til ungdomsuddannelserne godkendes, herunder at de indgåede aftaler med kommuner om særlige forhold tiltrædes,

- at trafikstyregruppens forslag til ændringer i rollefordelingen mellem Midttrafik og bestillerne godkendes, og

- at der, for så vidt angår forslaget om ændringer i bestillernes betaling til Midttrafik, ikke sker ændringer i regionens betaling til Midttrafik af hensyn til regionens nuværende stramme likviditet.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling har på sit møde den 1. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Trafikstyregruppens forslag

Region Midtjylland igangsatte ved budgetlægningen for 2008 en proces med at effektivisere og modernisere det regionale busrutenet. Behovet for effektiviseringer blev i løbet af 2008 aktualiseret af et øget udgiftspress, og frem mod vedtagelsen af regionens budget for 2009 blev der centralt udmeldt forventninger om markante udgiftsstigninger for betalingen til vognmændene (bl.a. på grund af stigende oliepriser).

I forbindelse med vedtagelsen af regionens budget for 2009 besluttede regionsrådet at gennemføre besparelser på godt 85 mio. kr. årligt, heraf 55 mio. kr. på områderne erhvervsudvikling, jordforurening, kultur, uddannelse, regional udviklingsplan, analyser mv.

For at give mere tid til at gennemføre en dialog med kommunerne og Midttrafik om det fremtidige rutenet besluttede regionsrådet i september 2008 at udskyde gennemførelsen af planen. Ved samme lejlighed tilsluttede regionsrådet sig en beslutning i Kontaktudvalget om at nedsætte en administrativ styregruppe (Trafikstyregruppen) med repræsentanter fra kommunerne, Midttrafik og Region Midtjylland. Trafikstyregruppen fik til opgave at udarbejde et samlet forslag til optimering af det kollektive rutenet indenfor bestillernes økonomiske rammer.

Trafikstyregruppen foranledigede, at der blev gennemført møder mellem de 18 kommuner, der ville blive berørt af Region Midtjyllands plan for effektivisering af det regionale rutenet, samt Midttrafik og Region Midtjylland. Mødernes formål var, på baggrund af konkrete oplæg fra Midttrafik, at indkredse løsninger, der ud fra en faglig vurdering ville kunne tilgodese de trafikale behov i forhold til Region Midtjyllands planlagte reduktioner i rutenettet.

Trafikstyregruppen afleverede sit forslag til ændringer i det regionale rutenet til Kontaktudvalget den 16. april 2010.

Samlet set kan det konstateres, at trafikstyregruppens forslag berører færre ruter, end det var tilfældet i Region Midtjyllands oprindelige plan. Trafikstyregruppens forslag lægger op til, at 49 ruter helt eller delvist ophører med at være regionalt finansierede ruter, mens der gennemføres udviklings- og koordineringsprojekter på 17 ruter. Desuden oprettes 2 nye ruter.

I Midttrafiks oplæg og i referaterne fra de afholdte møder med kommunerne er der overslagsmæssigt beskrevet trafikale forslag for de enkelte ruter.

Trafikstyregruppen konstaterer, at transport af elever til ungdomsuddannelser udgør en særlig problemstilling, idet mange elever benytter bus til og fra uddannelse. Ansvar for transport af ungdomsuddannelsessøgende er ikke fastlagt i lovgivningen. Udgangspunktet for trafikstyregruppen har været, at kommuner og region har et fælles ansvar for at sikre transportmuligheder til disse elever. I forslaget indgår forslag om at nedlægge 9 ruter, der i dag transporterer elever til ungdomsuddannelser, og hvor det har været uafklaret, om der vil kunne opnås enighed mellem de berørte kommuner om fælleskommunal videreførelse. Ud fra et hensyn til at rutenedlægninger ikke må betyde, at elever der har påbegyndt en ungdomsuddannelse, ikke kan gennemføre denne, har trafikstyregruppen for disse 9 ruter foreslået, at Region Midtjylland i en 3-årig overgangsperiode finansierer en minimumsbetjening svarende til én tur om morgenen og 2 ture hjem om eftermiddagen.

Midttrafik har beregnet, at forslaget samlet reducerer Region Midtjyllands omkostninger til kollektiv trafik med 45-47 mio. kr. om året og dermed opfylder sparekravet. Gennemfører kommunerne de beskrevne forslag, vil det for kommunerne samlet betyde merudgifter i størrelsesordenen 22-23 mio. kr. Hertil skal lægges overflyttede administrationsomkostninger. Det samlede forslag betyder derfor en reduktion af den kollektive trafik i regionen på ca. 20 mio. kr.

For at belyse forslagens påvirkning af passagererne har rådgiverfirmaet Tetraplan for Midttrafik udarbejdet en rapport med beregninger af det samlede forslags passagermæssige konsekvenser. En sammenfatning af rapporten er vedlagt som bilag til trafikstyregruppens afrapportering. De beregnede konsekvenser er:

- Negative, dvs. betyder serviceforringelse, for 8 % af de nuværende passagerer.
- Positive, dvs. betyder serviceforbedring, for 10 % af de nuværende passagerer.
- Både/og, dvs. serviceforringelse for nogen og serviceforbedring for andre, for 24 % af de nuværende passagerer.
- Neutrale, dvs. ikke har betydning, for 58 % af de nuværende passagerer.

Forslag til ændringer i rutenettet fremgår af trafikstyregruppens afrapportering med bilag. For så vidt angår ændringer i rutenettet anbefalede trafikstyregruppen kontaktudvalget, at den administrative styregruppes rapport med forslag til ændringer i det regionale rutenet blev fremsendt til alle kommuner og Region Midtjylland med henblik på politisk behandling.

Udover forslag til ændringer i det regionale rutenet har trafikstyregruppen udarbejdet forslag til ændring af procedurer for økonomien mellem bestillere og Midttrafik vedrørende budgetlægning, økonomiopfølgninger og terminer for betaling af tilskud mv., samt forslag til fremtidig rollefordeling mellem bestillerne og Midttrafik. Trafikstyregruppens anbefalinger hertil er, at der fremtidigt arbejdes med en klarere rollefordeling mellem Midttrafik og bestillerne med udgangspunkt i de anbefalinger, der fremgår af afsnittet om Forslag til fremtidig rollefordeling mellem bestillere og trafikselskabet, således:

- At bestillerne fremover angiver deres ønsker til kørsel i overordnede principper og servicekrav samt den økonomiske ramme. Midttrafiks rolle er at omsætte disse overordnede ønsker til konkret køreplanlægning, der koordinerer og tilgodeser alle bestillerens ønsker. Dette arbejde vil ske i tæt samarbejde med den enkelte bestiller.
- At der ændres i bestillerens betaling til Midttrafik, så der opkræves betaling fra bestillerne 4 gange årligt, med 30 % af den samlede betaling i første og andet kvartal, og 20 % af betalingen i 3. og 4. kvartal.
- At der arbejdes for, at økonomiske afvigelser, der bliver kendt i løbet af året, kan håndteres i forhold til den enkelte bestiller ved afregningen for 4. kvartal.

For så vidt angår trafikstyregruppens forslag om ændring i betalingsterminerne til Midttrafik er det administrationens vurdering, at forslaget under hensyn til regionens nuværende stramme likviditet ikke bør tiltrædes. Administrationen anbefaler i stedet, at den nuværende praksis med månedlige udbetalinger fortsættes.

Kontaktudvalget sendte i april 2010 trafikstyregruppens forslag til kommunerne med anmodning om, at kommunerne fremsendte deres bemærkninger til Region Midtjylland senest den 4. juni 2010. De indkomne bemærkninger fra kommunerne, KKR, uddannelsesinstitutioner, borgergrupper mv. vedlægges.

Bemærkningerne fra kommunerne kan sammenfattes til:

- Kommunerne har ikke økonomi til at overtage den regionale rutekørsel, som foreslås nedlagt.
- Kommunerne er generelt af den opfattelse at kørsel til ungdomsuddannelserne er regionens ansvar.
- Nogle kommuner savner stillingtagen til kollektiv trafik i yderområder især i forhold til ungdomsuddannelserne
- Nogle kommuner nævner kollektiv trafik til Karup Lufthavn som en regional opgave.
- En del kommuner nævner, at reduktion i regionens administrationsbidrag til Midttrafik ikke skal overflyttes til kommunerne. Midttrafik bør i stedet reducere sine administrationsomkostninger.
- Flere kommuner ønsker fortsat dialog med regionen om at udvikle den kollektive trafik.

Forslag om udvidet ansvar for transport af uddannelsessøgende

Det er administrationens opfattelse, at kørsel til ungdomsuddannelserne er et fælles ansvar for kommunerne og regionen.

På baggrund af bemærkninger fra kommunerne og KKR samt et antal uddannelsesinstitutioner med fleres bemærkninger til trafikstyregruppens rapport, har administrationen udarbejdet et tilpasset forslag, hvori regionen påtager sig et udvidet ansvar for kørsel med elever til ungdomsuddannelserne. Det tilpassede forslag er fortrinsvis rettet mod ruter, der af trafikstyregruppen foreslås at overgå til 2 eller flere kommuner i fællesskab. Efter forslaget påtager Region Midtjylland sig at finansiere minimumsbetjening (1 tur om morgenen og 2 ture hjem om eftermiddagen) på sådanne ruter, der betjener elever til ungdomsuddannelserne.

Det er fortsat administrationens opfattelse, at der er tale om ruter, der helt overvejende betjener lokale formål. Det er derfor en forudsætning, at kommunerne i fællesskab overtager ansvaret for driften af de konkrete ruter, men at regionen betaler for minimumsbetjening morgen og eftermiddag af hensyn til de uddannelsessøgende. I øvrige tidsrum er det de pågældende kommuners ansvar at fastlægge og finansiere betjeningsomfanget. Desuden skal regionen have en forholdsmæssig andel af indtægterne.

En liste over de ruter, fordelt på kommuner, som administrationen har udpeget, fremgår af vedlagte forslag til udvidet ansvar for Region Midtjylland for transport af elever til ungdomsuddannelserne. Forslaget er udarbejdet på grundlag af oplysninger i trafikstyregruppens rapport. Der er for nogle af ruternes vedkommende foretaget et overslagsmæssigt skøn over omkostningerne til minimumsbetjening på ruter, der betjener elever til ungdomsuddannelserne.

Forslaget er udsendt til kommunerne medio juni 2010. Herefter har et antal kommuner ønsket møder med regionsrådsformanden for en politisk drøftelse af forslaget. Der er på de afholdte møder indgået aftaler med følgende kommuner om betjeningen på ruterne: Randers, Norddjurs, Ringkøbing-Skjern, Hedensted, Skanderborg, Favrskov, Holstebro og Viborg Kommuner. Herudover er der på baggrund af administrativt oplæg til indgået aftale med Syddjurs Kommune.

De indgåede aftaler, der er resultatet af regionsrådsformandens forhandlinger med kommunerne, er oversigtligt skrevet ind i forslaget om, at regionen påtager sig et udvidet ansvar for kørsel med elever til ungdomsuddannelserne, som blev udsendt til kommunerne i juni. Forslaget med indskrevne aftaler med kommunerne er vedlagt. Forslaget inklusive de indgåede aftaler omfatter i alt 33 ruter. Aftalerne er indgået under forudsætning af regionsrådets efterfølgende godkendelse.

Forslaget om, at Region Midtjylland påtager sig et udvidet ansvar for transport af elever til ungdomsuddannelserne, påvirker besparelsen på det regionale rutenet. Omkostningerne til de enkelte ruter i forslaget er baseret på overslagsmæssige skøn. Tilsvarende er omkostningerne som følge af de indgåede aftaler med kommunerne skønnede og afventer, at Midttrafik udarbejder konkrete forslag til køreplaner mv. Det er administrationens vurdering, at forslaget og de indgåede aftaler reducerer besparelserne i trafikstyregruppens forslag med i størrelsesordenen 12-14 mio. kr.

Kontaktudvalget blev orienteret om sagen på møde den 24. juni 2010.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fælleslisten stemte imod.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Bilag A Trafikstyregruppens forslag - Sammenfatning af ruteændringer

Bilag B Kort Vest

Bilag B Kort Øst

Bilag C Midttrafiknettet – efterspørgsel og serviceniveau, Sammenfatning

Bilag D Kommissorium for trafikstyregruppen

Trafikstyregruppens forslag til kollektivt rutenet_korr - Afrapportering

Høringssvar_oversigt

Høringssvar

Notat-rev efter møder-oversigt udvidet ansvar uddannelseskøsel_final

Punkt 21: Forslag til nyt busnet i Århus

1-30-75-6-09

Resume

Forslag til Trafikplan for Århus 2011 har været i høring, og Midttrafik har modtaget 800 høringssvar, primært vedrørende omlægninger af bybustrafikken i Århus. Med hensyn til den regionale trafik giver høringen ikke Midttrafik anledning til at foreslå ændringer i trafikplanen. Midttrafik anbefaler derfor, at de ændringer, som foreslås for de regionale ruter i trafikplanen, gennemføres i samspil med ændringerne i bybustrafikken. Århus byråd vedtog på møde den 24. juni 2010 at tiltræde trafikplanen med udgangspunkt i planens basisscenarie, idet detaljer i planen fortsat skal kunne justeres. Basisscenariet vil forbedre økonomien i bybuskørslen med ca. 25 mio. kr. årligt. For regionen medfører forslaget engangsudgifter på 13-15 mio. kr. Efter forretningsudvalgets beslutning i sagen den 7. september 2010 har Midttrafik fremsendt notat om muligheden for nedbringelse af engangsudgifterne.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

- at administrationen fortsætter dialogen med Midttrafik og Århus Kommune om gennemførelse af trafikplanen for Århus,

- at Region Midtjylland er positiv over for at afholde engangsudgifter i forbindelse med gennemførelsen af trafikplanen for Århus, idet de i sagsfremstillingen anførte udgifter for regionen dog bør nedbringes væsentligt, og

- at finansieringen af engangsudgifterne sker fra den under Regional Udvikling afsatte udmøntede pulje i 2010.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling har på sit møde den 1. september 2010 anbefalet direktionens indstilling til forretningsudvalget med den bemærkning, at udvalget anbefaler, at Region Midtjylland er positiv over for at afholde engangsudgifter i forbindelse med gennemførelsen af trafikplanen for Århus, idet de i direktionens indstilling anførte udgifter for regionen bør nedbringes væsentligt.

Regionsrådet vedtog på sit møde den 17. marts 2010 at meddele Midttrafik, at regionen, for så vidt angår de regionale busruter, ikke har bemærkninger til, at forslag til nyt busnet i Århus udsendes i høring. Midttrafik har modtaget ca. 800 høringssvar, hvoraf 80 henvendelser vedrører omlægninger, der har betydning for kunder på de regionale ruter. I forhold til den regionale trafik giver høringen ikke Midttrafik anledning til at foreslå ændringer i trafikplanen. Midttrafik anbefaler derfor, at de ændringer, som foreslås på de regionale ruter i Trafikplan Århus, gennemføres i samspil med ændringerne i bybustrafikken.

Trafikplan Århus er udarbejdet af COWI i samarbejde med Tetraplan og i dialog med Århus Kommune, Midttrafik og Region Midtjylland. Forslaget er udarbejdet på et detaljeret datagrundlag, som er tilvejebragt via en omfattende passagertælling på stoppestedniveau i århusområdet i efteråret 2009.

Strukturen i det nuværende bybusnet i Århus er baseret på et vidtforgrenet tæt net af ruter, der giver byen en tæt dækning med korte gaaafstande til nærmeste stoppested i hele byen. Ulempen er snørklede ruteforløb og lange rejsetider, der ikke

vurderes at være attraktive for mange rejsende. En anden væsentlig ulempe er, at der er begrænsede muligheder for at rejse på tværs af byen.

De regionale ruter, der fortrinsvis betjener de overordnede indfaldsveje, udgør en ikke ubetydelig del af trafikbetjeningen mellem oplandsbyer, forstæder og Århus centrum.

Det forventes, at en øget koordinering og integration mellem regionalruter og bybusruter kombineret med et net af hurtige og mere direkte bybuslinjer med høj frekvens og korte rejsetider vil kunne gøre både det regionale busnet og bybusnettet mere effektivt og attraktivt.

Forslaget betyder, at stort set hele bybusnettet revideres, så størstedelen af kunderne tilbydes et nyt højklasset bybusnet (kaldet A-linjer som kendes fra København), som kører højfrekvent og direkte ad de større veje via Århus centrum suppleret af to såkaldte A-ringlinjer, som vil køre med høj frekvens på Ringvejen og Ringgaden. Som supplement til A-linjerne vil der på de mindre veje og til dækning af de mindre rejsestrømme blive etableret et supplerende bybusnet, som er kendetegnet ved lavere frekvens. Disse bybuslinjer kører også via Århus centrum.

Trafikplanen betyder følgende større ændringer vedrørende den regionale rutekørsel:

- Ny rute 1A Skanderborg-Århus-Skejby-Hinnerup/Lystrup, som erstatter ruterne 101, 107, 109 samt dele af rute 115
- Ny rute 100 Odder-Århus-Hornslet, som delvist afløser ruterne 102, 103 og 119 (etableret ved køreplansskiftet i juni 2010)
- Ny rute 903X Århus-Beder-Malling-Odder-Hou (etableret ved køreplansskiftet i juni 2010)
- Ny rute 915X Hinnerup-Århus

Det højklassede busnet er planlagt således, at busruterne på nogle af de større strækninger kan betragtes som forløber for kommende letbaneetaper.

Det foreslåede bybusnet ligger servicemæssigt på niveau med den nuværende bybusbetjening og skønnes at give en nettobesparelse for Århus Kommune på ca. 25 mio. kr. årligt. I trafikplanen betegnes dette serviceniveau som basisscenariet. Herudover indeholder forslaget et andet scenarie med øget serviceniveau, som forventes at give en nettobesparelse på ca. 11 mio. kr. årligt, og et tredje scenarie med reduceret serviceniveau, som forventes at give en nettobesparelse på 44 mio. kr. årligt.

Århus Byråd vedtog på sit møde den 24. juni 2010 at tiltræde trafikplanen med udgangspunkt i basisscenariet, idet detaljer i planen fortsat skal kunne justeres.

Det er i konsulentrapporten forudsat, at de integrerede regionale ruter/dele af ruter i nettet sker udgiftsneutralt for regionen, idet indtægter og udgifter skønnes lige store. Det bemærkes dog, at der i trafikplanen indgår en nedlæggelse af regionalrute 124 Hammel-Hinnerup-Universitetet, men det er aftalt med Favrskov Kommune, at ruten videreføres i yderligere 2 år fra 1. august 2011, og at der senest ved udgangen af 2012 foretages en evaluering af ruten.

Midttrafik har endvidere orienteret regionen om, at der må forventes engangsudgifter i størrelsesordenen 13-15 mio. kr. Disse udgifter omfatter:

- Selvbilletteringsudstyr på ruterne 1A og 100 primært af hensyn til betjening af busgadenforløbet i Århus centrum (ca. 7,5 mio. kr.)
- Indsættelse af et antal større busser af mere bybuslignende type, der er mere egnede til hurtig af- og påstigning samt bemaling af busser (ca. 4,5 mio. kr.)
- Automatisk stoppestedsinformation på ruterne 1A og 100 (ca. 1,3 mio. kr.)
- Chaufførfaciliteter i Hinnerup (ca. 0,1 mio. kr.)
- Markedsføring (ikke prissat)

Endvidere skønner Midttrafik, at der vil være øgede driftsudgifter på ca. 3 mio. kr., som modsvares af merindtægter samt mindredgifter ved reduceret køretid på i alt ca. 5 mio. kr., dvs. en årlig nettoindtægt på ca. 2 mio. kr.

Der er fortsat en række forhold, som parterne i projektet skal have afklaret. Det drejer sig bl.a. om tidspunkt for udskiftning af busser, busindretning, kontraktforhold og indtægtsfordeling.

Senest har Århus Kommune meddelt Midttrafik, at kommunen ikke kan acceptere, at eksisterende regionalt busmateriel benyttes til kørsel gennem busgadenforløbet, da det er kommunens vurdering, at ind- og udstigningsforholdene betyder, at de regionale busser kommer til at holde længere tid ved stoppestederne, hvilket forventes at medføre forsinkelse af anden bustrafik. Midttrafik har foretaget målinger af ekspeditionstider ved stoppesteder for både bybusser og regionalbusser. Det er aftalt mellem parterne, at der skal udarbejdes nye kapacitetsberegninger for busgadenforløbet, samt at der skal udarbejdes en "plan B", såfremt der kan forudses kapacitetsproblemer. En plan B kan indeholde alternativ ruteforløb for vognløb med ikke udskiftede regionalbusser. Midttrafik skønner, at regionens engangsudgifter vil forøges fra 13-15 mio. kr. til 23-29 mio. kr., hvis alle berørte regionale busser skal udskiftes med busser af mere bybuslignende type. Administrationen har tidligere meddelt Midttrafik, at regionen ikke kan tilslutte sig en løsning, hvor alle regionale busser udskiftes fra driftstart med betydelige omkostninger til følge, og at der i en overgangsperiode indtil 2013, når de nuværende buskontrakter skal genudbydes, bør køres videre med eksisterende busser.

Hvis Århus Kommune fastholder kravet om udskiftning af regionale busser fra driftstart, kan det overvejes ikke at etablere rute 1A og i stedet lade ruterne 100, 101, 107 og rute 115 fortsætte uændret indtil videre, med de køreplanjusteringer som skønnes hensigtsmæssige. Dette indebærer, at regionen ikke deltager i Trafikplan Århus på det foreliggende grundlag. Økonomisk vil der for regionen ikke være behov for investering i selvbilletteringsudstyr, men busudskiftning kan være nødvendig af hensyn til kapaciteten.

Det er dog administrationens opfattelse, at regionen bør deltage i Trafikplan Århus, evt. med alternativt ruteforløb i en overgangsperiode indtil genudbud af buskontrakterne i 2013. Trafikplanen vil betyde en effektivisering af det regionale rutenet i området, en bedre koordinering af regionale busser og bybusser og et mere attraktivt trafiktilbud til kunderne, hvilket skønnes at give flere indtægter til den kollektive trafik. Endvidere rummer trafikplanen en miljømæssig gevinst ved, at færre busser benyttes til at transportere flere passagerer. Midttrafik vurderer, at det kan påføre Århus Kommune flere udgifter til justeringer i forslag til nyt bybusnet, hvis de foreslåede ændringer i regionale ruter ikke gennemføres.

Efter forretningsudvalgets beslutning i sagen den 7. september 2010 har Midttrafik fremsendt notat om muligheden for nedbringelse af engangsudgifter i forbindelse med gennemførelse af trafikplanen for Århus. Midttrafik vurderer, at det vil være økonomisk mest hensigtsmæssigt at udskyde udskiftning af busser på ruterne 1A og 100 til 2013, hvor kørslen kan udbydes. Endvidere påpeger Midttrafik, at der er en række usikkerheder forbundet med overgang til selvbillettering,

herunder driftstabilitet og kvalificeret servicering af billetteringsudstyret. Midttrafik anbefaler derfor parterne at overveje at udskyde etablering af rute 1A og ændringer på rute 100 til udbuddet i 2013, og i den mellemliggende periode erstatte rute 1A ved at sammenbinde rute 107 Horsens-Skanderborg-Århus med rute 115 Århus-Hinnderup-Hadsten-Randers.

Det er fortsat administrationens opfattelse, at der bør arbejdes for, at trafikplanen i videst muligt omfang gennemføres fra 2011.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Nedbringelse af engangsudgifter i forbindelse med trafikplan for Århus

Punkt 22: Indstilling fra Vækstforum om reservation af midler til Iværksætterprogrammet STARTmidt Accelerator

1-33-76-125-07

Resume

Vækstforum har på baggrund af en positiv evaluering af STARTmidt programmet besluttet, at der skal udarbejdes et oplæg til et nyt iværksætterprogram, der skal være en videreudvikling og fortsættelse af de gode resultater fra det eksisterende program.

Det nye Iværksætterprogram - STARTmidt Accelerator - vil fortsat have rådgivning til iværksættere som hovedaktivitet, men rådgivningsydelseerne vil blive suppleret med Investorreadiness forløb og adgang til finansiering samt tilbud om deltagelse i vækstgrupper, netværk mv. Endvidere skal der udvikles nye initiativer målrettet bl.a. spin-off iværksættere.

Formålet med programmet er at øge iværksætternes etablerings- og overlevelsesrate samt fordoble antallet af vækstiværksættere fra de nuværende 4 % til 8 % i 2020. Målgruppen for programmet er iværksættere og nystartede virksomheder med vækstpotentiale.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller, at indstillingen fra Vækstforum tiltrædes, således

at der af Region Midtjyllands midler til erhvervsudvikling reserveres 10,5 mio. kr. i 2011, 10,5 mio. kr. i 2012 og 10,5 mio. kr. i 2013, i alt 31,5 mio. kr., til iværksætterprogrammet STARTmidt Accelerator.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling har på sit møde den 9. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Indledningsvis bemærkes, at der som bilag vedlægges en samlet økonomioversigt vedrørende anvendelsen af regionsrådets midler til erhvervsudvikling. Oversigten viser dels de erhvervsudviklingsmidler, der er til rådighed, dels vækstforums indstillinger til dette møde og endelig hvad der vil være til disposition, hvis vækstforums indstillinger følges.

Om den foreliggende sag bemærkes, at regionsrådet på sit møde den 26. september 2007 reserverede regionale erhvervsudviklingsmidler til initiativet "Iværksætterprogram for vækstiværksættere". På møde den 12. december 2007 vedtog regionsrådet, efter indstilling fra Vækstforum, at bevilge 9,1 mio. kr. årligt til Væksthus Midtjylland til initiativet "Iværksætterprogram for vækstiværksættere" ("STARTmidt").

Vækstforum besluttede på sit møde den 8. september 2010 at godkende Iværksætterprogrammet STARTmidt Accelerator som et 3-årigt initiativ, at indstille til regionsrådet, at der reserveres i alt 31,5 mio. kr. af Region Midtjyllands Erhvervsudviklingsmidler, at indstille til Erhvervs- og Byggestyrelsen, at der reserveres i alt 28,02 mio. kr. fra EU's Regionalfond og i alt 34,3 mio. kr. fra EU's Socialfond, og at der afholdes informationsmøder og indkaldes ansøgninger til godkendelse til Vækstforum.

Vækstforum behandlede på sit møde den 23. juni 2010 en evaluering af iværksætterprogrammet STARTmidt. STARTmidtprogrammet er et tilbud om viden- og kompetencetilførsel til iværksættere og nystartede virksomheder med vækstpotentiale. Programmet blev etableret med virkning fra 1. januar 2008 og med Væksthus Midtjylland som operatør.

Programmet afsluttes med udgangen af 2010. Evalueringen viser, at programmet har givet virksomhederne værdi og effekt, og at man med STARTmidt programmet er kommet langt med at skabe et sammenhængende og gennemskueligt erhvervsservicesystem. Vækstforum besluttede på sit møde den 23. juni 2010, at der på baggrund af evalueringens

positive resultater skulle udarbejdes et oplæg til et nyt iværksætterprogram, der skulle være en videreudvikling og fortsættelse af de gode resultater fra det eksisterende program.

Det nye iværksætterprogram - STARTmidt accelerator - er således en videreudvikling af det eksisterende STARTmidt program, og indholdet i programmet er fastlagt på baggrund af de erfaringer og gode resultater, der er nået hidtil, samt på baggrund af en række anbefalinger fra en nedsat projektgruppe til videreudvikling af STARTmidtprogrammet.

Formålet med programmet er at øge iværksætternes etablerings- og overlevelsesrate samt at fordoble antallet af vækstiværksættere fra de nuværende 4 % til 8 % i 2020, svarende til en årlig vækst i antal vækstiværksættere på 10 %. Måltallet for antal vækstiværksættere tager afsæt i regeringens målsætning om, at Danmark i 2020 er blandt de lande, der er bedst til at skabe vækstiværksættere. Målgruppen for programmet er iværksættere og nystartede virksomheder med vækstpotentiale. Programmet skal være åbent og attraktivt for potentielle vækstiværksættere i hele regionen.

Hovedaktiviteten i STARTmidt Accelerator er fortsat vejledning og rådgivning til vækstiværksættere. Rådgivningsforløbene Start- og vækstpakker er et tilbud om vejledning, problemafklaring og tilskud til køb af rådgivning for iværksættere og nystartede virksomheder. Herudover indeholder STARTMidt Accelerator også Investorreadiness forløb med tilknytning af en kapitalcoach, og internationalt orienterede iværksættere tilbydes et accelerator forløb med adgang til finansiering. Udover den individuelle rådgivning tilbydes iværksættere deltagelse i Vækstgrupper og netværk, herunder Platoforløb (netværk med tilknyttet faddervirksomhed), og der skal etableres en mentorordning. Endelig skal der udvikles og implementeres en indsats for at øge spin-off iværksætteri, og der skal etableres samarbejde med kommunerne om gennemførelse af særlige lokale erhvervspolitiske satsninger.

For at sikre et stærkt og kompetent erhvervsservicesystem skal der endvidere fortsat gennemføres en systematisk kompetenceudviklingsindsats for det samlede system. Til implementering af denne indsats er det Midtjyske Erhvervsudviklingsakademi etableret.

I tilknytning hertil skal der etableres en certificeringsordning for vejledere i erhvervsservicesystemet. Herved sikres fælles kvalitetsstandarder i vejledningen, og en akkreditering af det samlede erhvervsservicesystem skal bidrage til, at det offentlige erhvervsservicesystem fremstår som et attraktivt og kompetent tilbud. En certificering vil højne bevidstheden om kvalitet og kompetencer i erhvervsservicesystemet, gøre systemet mere attraktivt for brugerne og forbedre mulighederne for at foretage international benchmarking af erhvervsservicen. Målsætningen er således, at Region Midtjylland bliver Danmarks første certificerede erhvervsservice-region.

Endelig skal der gennemføres en løbende effektmåling af de iværksættere, der deltager i STARTmidt Accelerator. Et vigtigt effektmål for indsatsen er, at de iværksættere, der har deltaget i programmet, viser bedre og hurtigere vækstresultater og har en højere overlevelsesrate end øvrige iværksættere. Effektmålingen skal således dokumentere de deltagende iværksætteres præstationer, målt på omsætning, værditilvækst, eksport og beskæftigelse.

Udgiftsbudget (1.000 kr.)

	2011	2012	2013	I alt
Start-og Vækstpakker	13.000	13.000	13.000	39.000
Investor Readiness	2.800	2.800	2.800	8.400
Accelerator*	5.000	5.000	5.000	15.000
Spin-off	2.000	2.000	2.000	6.000
Vækstgrupper, netværk, mentorordning	4.000	4.000	4.000	12.000

Iværksættere uden for større byområder*	3.500	3.500	0	7.000
Fokuseret erhvervsservice	8.000	8.000	8.000	24.000
Forsker- og udviklingsparker*	5.675	5.675	5.675	17.025
Kompetenceudvikling, effektmåling og evaluering	5.800	5.800	5.800	17.400
Markedsføring og administration	4.000	4.000	4.000	12.000
Ikke refunderbar moms	4.300	4.300	4.300	12.900
I alt	58.075	58.075	54.575	170.725

* Initiativerne er finansieret af eksisterende bevillinger

Finansieringsbudget (1.000 kr.)

Ny bevillingsramme	2011	2012	2013	I alt
EU's Regionalfond	9.340	9.340	9.340	28.021
EU's Socialfond	11.438	11.438	11.438	34.314
Region Midtjylland	10.497	10.497	10.497	31.491
Kommuner	4.000	4.000	4.000	12.000
Erhvervs- og byggestyrelsen	625	625	625	1.875
Private virksomheder	6.750	6.750	6.750	20.250
Konkurrenceudsat pulje	1.250	1.250	1.250	3.750
I alt	43.900	43.900	43.900	131.700

Allerede bevilget	2011	2012	2013	I alt
Region Midtjylland**	3.830	3.830	2.080	9.740
Kommuner	3.275	3.275	1.525	8.075
Erhvervs- og Byggestyrelsen	1.670	1.670	1.670	5.010
Vækstfonden	2.500	2.500	2.500	7.500
Private virksomheder	250	250	250	750
KASK***	2.650	2.650	2.650	7.950
I alt	14.175	14.175	10.675	39.025

Total	58.075	58.075	54.575	170.725

** Bevillinger til de med * markerede initiativer i udgiftsbudget

*** EU's Kattegat/Skagerrak program

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Økonomioversigt vedrørende regionsrådets midler til erhvervsudvikling14092010

STARTmidt Accelerator

Punkt 23: Indstilling fra Vækstforum om bevilling til Program for Vidensamarbejde

1-33-76-60-07

Resume

Regionsrådet har reserveret erhvervsudviklingsmidler til Program for Vidensamarbejde. Programmet skal øge de midtjyske virksomheders innovationskompetencer gennem et forstærket samspil med videninstitutioner. Opgaven som operatør har været annonceret i en åben ansøgningsrunde, hvor der er kommet én ansøgning fra AU OutReach, der er Aarhus Universitets centrale enhed for vidensamarbejde mellem forskning og erhvervsliv. Programmets omfang og økonomi er siden regionsrådets reservation af midler blevet justeret i samarbejde med Aarhus Universitet.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller, at indstillingen fra Vækstforum tiltrædes, således

at der af Region Midtjyllands midler til erhvervsudvikling, reservationen til Program for Vidensamarbejde, bevilges 0,5 mio. kr. i 2010, 4,95 mio. kr. i 2011, 5,7 mio. kr. i 2012 og 10,65 mio. kr. i 2013, i alt 21,8 mio. kr., til AU OutReach til gennemførelse af Program for Vidensamarbejde, idet der fra den oprindelige reservation overføres 10,65 mio. kr. fra 2010 til 2013.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling har på sit møde den 9. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Regionsrådet vedtog på sit møde den 23. september 2009, efter indstilling fra Vækstforum, at reservere i alt 36,8 mio. kr. af Region Midtjyllands midler til erhvervsudvikling til Program for Vidensamarbejde.

Vækstforum vedtog på sit møde den 8. september 2010 at godkende AU OutReach som operatør til gennemførelse af programmet, at indstille til regionsrådet, at der bevilges i alt 21,8 mio. kr. af Region Midtjyllands erhvervsudviklingsmidler til gennemførelse af Program for Vidensamarbejde af den oprindelige reservation til Program for Vidensamarbejde, at indstille til regionsrådet, at der overføres 10,65 mio. kr. af reservationen fra 2010 til 2013, at indstille til Erhvervs- og Byggestyrelsen, at der af EU's Regionalfondsmidler bevilges i alt 5 mio. kr. til AU OutReach til gennemførelse af Program for Vidensamarbejde, og at der nedsættes et ekspertpanel bestående af 3 virksomhedsrepræsentanter med særlige innovationskompetencer og 3 forskere med specialisering i innovation til vurdering af de forretnings- og metodemæssige potentialer i de enkelte vidensamarbejder.

Programmets start er blevet udsat, hvorfor det indstilles, at der overføres 10,65 mio. kr. fra reservationen i 2010 til 2013 for at muliggør projektets gennemførelse.

Formålet med programmet er at øge de midtjyske virksomheders innovationskompetencer gennem et forstærket samspil med videninstitutioner. Programmet henvender sig til en ny målgruppe: Virksomheder der arbejder med innovation ud fra en praksisorienteret tilgang, men ikke har erfaring med at indgå i samarbejde med forsknings- og vidensmiljøer. Analyser viser, at virksomheder der kombinerer en praksisorienteret og forskningsmæssig tilgang til innovation, opnår de bedste resultater.

Opgaven som operatør har været annonceret i en åben ansøgningsrunde, hvor der er indkommet én ansøgning. Ansøger er AU OutReach, der er Aarhus Universitets centrale enhed for samarbejde med erhvervslivet om formidling af forskning og

viden. Enheden har en grundfinansiering fra universitetet, mens udvikling af nye metoder og koncepter for samarbejde mellem erhvervsliv og forskere finansieres via brugerbetaling. AU OutReach har etableret et omfattende samarbejde om gennemførelsen af programmet. Deltagerne er Incuba Science Park, Væksthus Midtjylland, Teknologisk Institut og de 15 lokale erhvervsråd/erhvervsservicecentre i Region Midtjylland.

Programmet er siden behandlingen i regionsrådets møde i september 2009 blevet gennemarbejdet og justeret i samarbejde med Aarhus Universitet. Justeringen har bl.a. medført en præcisering og afgrænsning af målgruppen, en reduktion af de maksimale støttebeløb samt en reduktion af de samlede omkostninger til programmet.

Baggrund

Programmet bygger på tre analyser, der samlet peger på et stort potentiale i at få en ny målgruppe af virksomheder til at indgå i samarbejde med forskningsmiljøerne. Det drejer sig om små og mellemstore virksomheder, der netop ikke samarbejder med forskere om innovation, men derimod innoverer gennem praksisorienteret samarbejde med kunder, leverandører, medarbejdere og lign., de såkaldte DUI-virksomheder (Doing, Using and Interacting Innovation).

Formålet er at øge antallet af små og mellemstore DUI-virksomheder i Region Midtjylland, der samarbejder med videninstitutioner om innovation og herigennem opnår en dokumenteret positiv forretningsmæssig udvikling. Det betyder, at virksomheder der tidligere har samarbejdet med videninstitutioner om innovation, ikke kan komme i betragtning som deltagere i dette program.

Indsatsen adskiller sig fra andre lignende initiativer på tre punkter:

- Det henvender sig til en ny målgruppe: DUI-virksomheder som det ikke er lykkedes at inddrage med de hidtidige initiativer.
- Det har fokus på udvikling af "next praxis" fremfor "best praxis". Det betyder, at der skal eksperimenteres med nye former og metoder for vidensamarbejde.
- Der er indbygget et element af risikovillighed via programmets to-fase model. Dette skal forøge mulighederne for at nå målgruppen og at eksperimentere med next praxis.

Resultatmål

Der vil blive udarbejdet en fleksibel resultatkontrakt, der afspejler programmets eksperimentelle karakter. Det betyder, at programmets løbende fremdrift vurderes og kan justeres på baggrund af resultater og viden, der opnås undervejs.

Mål 1. Flere innovative, praksisorienterede virksomheder indgår i vidensamarbejde

- 50-75 virksomheder, der ikke tidligere har samarbejdet med videninstitutioner om innovation, deltager i fase 1-forløb. Operatøren vil blive målt på antallet af rekrutterede virksomheder i målgruppen og på antallet af fase 1-forløb.
- Minimum 40 % af disse (25-30 virksomheder) fortsætter i fase 2-forløb. Operatøren vil blive målt på antallet af virksomheder, der fortsætter i fase 2-forløb.
- Minimum 50 % af de deltagende virksomheder i fase 2-forløb har fortsat et aktivt samarbejde eller planer om samarbejde med forskere henholdsvis 1 og 2 år efter afsluttet fase 2-forløb. (Dokumenteres ved hjælp af spørgeskemaundersøgelser).

Mål 2. De deltagende virksomheder opnår forretningsmæssige fordele

- Minimum 50 % af de deltagende virksomheder i fase 2-forløb (dvs. 12-15 virksomheder) har opnået konkrete forretningsmæssige fordele i form af nye produkter, forretningskoncepter, processer el. lign. 1 år efter afsluttet forløb.

- Minimum 80 % af de deltagende virksomheder har opnået konkrete forretningsmæssige fordele 2 år efter afsluttet forløb.

De forretningsmæssige fordele dokumenteres ved hjælp af spørgeskemaundersøgelser.

Mål 3. Der udvikles nye metoder til vidensamarbejde mellem virksomheder og forsknings- og videnmiljøer

Programmets metodedel omfatter såvel udvikling af nye metoder til markedsføring, kontakt og rekruttering af virksomheder i målgruppen, som udvikling af nye metoder til etablering og gennemførelse af samarbejde mellem forskere og denne nye gruppe af virksomheder. Udviklingen af nye metoder til virksomhedskontakt kan bl.a. finde inspiration i de erfaringer, der er indhøstet i Væksthus Midtjyllands aktuelle projekter vedrørende brugerreven innovation. Metodeudviklingen dokumenteres løbende og afrapporteres gennem halvårslige statusrapporter og en evaluering efter 2 år samt efter afslutningen af programmet.

Programmets indhold

Programmet bygger på en to-fase model, der gør det muligt at inddrage vidensamarbejdsprojekter, der har en eksperimenterende karakter og dermed også kan få et muligt usikkert udfald. I den første fase på 3-6 måneder skal de enkelte vidensamarbejdsprojekter konkretiseres, virksomheder skal matches med forskere, og de forretningsmæssige potentialer skal synliggøres. Herefter vurderer et ekspertpanel, om vidensamarbejderne skal fortsætte i fase 2, hvor der arbejdes mere konkret med at udvikle nye produkter, ydelser, processer eller koncepter. Metodeudviklingen finder sted i begge faser af programmet.

Programmet kan medfinansiere køb af ydelser fra forskere, virksomheder og rådgivere, udgifter til koordination og projektledelse, møder og work-shops samt eventuelle udgifter til strategiudvikling og kompetenceudvikling af ledere og medarbejdere.

I fase 1 er det maksimale støttebeløb pr. samarbejde 100.000 kr. I fase 2 er det 1 mio. kr. De deltagende virksomheder bidrager selv med min. 50 % af de samlede udgifter, f.eks. i form af medgået tid.

Programmet skal i videst muligt omfang spille sammen med andre regionale, nationale og EU-programmer og initiativer, således at de deltagende virksomheder kan udnytte de relevante tilbud i f.eks. VækstMidt-programmerne og i Forsknings- og Innovationsstyrelsens tilbud om Videnkuponer, Videnpiloter, Innovationsnetværk mv.

Organisering

AU Outreach er operatør på programmet og har således ansvar for gennemførelse af programmet. Der nedsættes et ekspertpanel bestående af 3 virksomheder med særlige innovationskompetencer og 3 forskere med speciale i innovation og/eller vidensamarbejde. Der nedsættes ligeledes et mentorpanel af virksomheder med erfaring fra forskningsbaserede innovationssamarbejder.

Projektperiode: November 2010 - oktober 2013

Økonomi

Udgifter (mio. kr.)

Program for Vidensamarbejde	2010	2011	2012	2013	I alt
Projektledelse og administration	0,5	1,0	1,0	0,5	3,0
Tværgående dokumentation og erfaringsopsamling	0,1	0,2	0,2	0,1	0,6
Opsøgende arbejde	0,2	0,6	0,2	0	1,0
Honorar, mv. til ekspertpanel	0,2	0,6	0,2	0	1,0

Videndelingsplatform	0	0,2	0,2	0,2	0,6
Evaluering	0	0	0,25	0	0,25
Midler til vidensamarbejder	1,0	9,0	11,0	20,95	41,95
I alt	1,85	11,1	12,95	21,85	47,75

Finansiering (mio. kr.)

Program for Vidensamarbejde	2010	2011	2012	2013	I alt
Region Midtjyllands erhvervsudviklingsmidler	0,5	4,95	5,7	10,65	21,8
EU-mål 2	0,5	1,5	2,0	1,0	5,0
Virksomhedernes egenfinansiering	0,85	4,65	5,25	10,2	20,95
I alt	1,85	11,1	12,95	21,85	47,75

Af bilagene til sagen er Ansøgning om operatør, "Letter og intent" og interesseerklæringer fra erhvervsråd kun tilgængelige på Region Midtjyllands hjemmeside.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Bilag til møde i Regionsrådet 29.9.10

Ansøgning om operatør til Vidensamarbejde - AU

Letter of intent

Interesseerklæringer fra Erhvervsråd

Punkt 24: Indstilling fra Vækstforum om bevilling til projekt North Sea Living

1-33-76-23-8-09

Resume

Projekt North Sea, der har hjemsted i Thyborøn, skal blive et erhvervsdrevet oplevelsesområde i Thyborøn, der gennem udnyttelse af erhvervsmæssige styrkepositioner skaber øget beskæftigelse og indtjening. De ansøgte midler anvendes til at afprøve og teste mange af de udviklede delaktiviteter i projektet "Kystpark Thyborøn". Målet er, at der ved afslutningen af North Sea Living er etableret erhvervs- og videnspartnerskaber, samt at der via fundraising er tilvejebragt finansiering af projektet.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller, at indstillingen fra Vækstforum tiltrædes, således

at der af Region Midtjyllands midler til erhvervsudvikling, reservationen til landdistriktsudvikling, bevilges 1,35 mio. kr. i 2010 og 2011, i alt 2,7 mio. kr., til Fonden for Kystcenter Thyborøn til projektet North Sea Living.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling har på sit møde den 9. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Regionsrådet har til initiativer til landdistriktsudvikling reserveret i alt 15 mio. kr. af rådets midler til erhvervsudvikling. Regionsrådet har inden dette møde bevilget 12,1 mio. kr. fra reservationen.

Vækstforum besluttede på sit møde den 8. september 2010 at indstille til regionsrådet, at der af Region Midtjyllands midler til erhvervsudvikling bevilges 2.700.000 kr. til Fonden for Kystcenter Thyborøn til projektet North Sea Living i Lemvig Kommune fordelt med 1.350.000 kr. i 2010 og 1.350.000 kr. i 2011.

Under indsatsområdet Landdistrikter i Vækstforums Handlingsplan 2009 indgår udvikling og gennemførelse af projekter for udvikling af erhvervsmæssige styrkepositioner i de 6 yderkommuner i regionen (Lemvig, Struer, Ringkjøbing-Skjern, Skive, Norddjurs og Samsø). Region Midtjylland har i samarbejde med kommunerne søgt at identificere projekter, der tager udgangspunkt i enten fælles eller kommunale styrkepositioner. Det hidtidige arbejde har resulteret i ansøgning om tilskud til projektet North Sea Living, som er en videreførelse af projektet Kystpark Thyborøn (hvortil Region Midtjylland har ydet et tilskud på 450.000 kr. i 2008). Resultatet af projekt Kystpark Thyborøn var en stor pulje af ideer, historier, koncepter og muligheder, som har dannet grundlag for det samlede koncept - North Sea Living.

Projektet North Sea Living omfatter udvikling af turisme- og oplevelsesmuligheder i Thyborøn med udgangspunkt i de helt unikke natur-, erhvervs- og turistmæssige styrkepositioner, der er i området. Projektholder er Fonden for Thyborøn Kystcenter.

Visionen er et erhvervsdrevet oplevelsesområde, der bygger på natur, kultur, erhverv og historie, som er knyttet til Nordsøen og Vestkysten.

North Sea Living består af følgende fire hovedforretningsområder, som bindes tæt sammen gennem fælles aktiviteter, erhvervsudvikling, forretningsudvikling, udvikling af uddannelsesmuligheder mv.

- North Sea Living - Experience. Udstilling og formidling om natur, kultur, erhverv og historie, som er knyttet til Nordsøen og Vestkysten.
- North Sea Living - Diving. Oplevelsesmuligheder og uddannelse, der er knyttet til dykning samt formidling om badesikkerhed.
- North Sea Living - Food. Fødevarer- og madoplevelser knyttet til Nordsøen og andre regionale produkter, styrkelse af afsætningen af produkterne mv.
- North Sea Living - Settings. Udvikling af rammerne og konferencedelen i det eksisterende Kystcenter.

North Sea Living er udviklet via det regionale oplevelsesprojekt "Kystpark Thyborøn", der har haft til formål at skabe et bæredygtigt forretningsgrundlag for en samlet udvikling af turisme og erhverv i Thyborøn, der inddrager natur- og oplevelsescentret Kystcentret Thyborøn, Jyllandsakvariet, bunkersanlæg, kystdirektoratets tidligere bygninger, havnefaciliteter m.m.

Den ansøgte støtte til North Sea Living skal benyttes til at afprøve og teste mange af de udviklede delaktiviteter i projektet "Kystpark Thyborøn". Målet er, at der ved afslutningen af North Sea Living er etableret erhvervs- og videnspartnerskaber, samt at der via fundraising er tilvejebragt finansiering af projektet.

Det er administrationens vurdering, at North Sea Living tager udgangspunkt i en væsentlig styrkeposition i Lemvig Kommune, og at der via denne kan skabes en relativ betydelig erhvervsmæssig udvikling.

Økonomi

Udgifter

Experience	1.850.000
Diving	600.000
Food	550.000
Projektledelse, regnskab, formidling mv.	1.000.000
I alt	4.000.000

Finansiering

Region Midtjylland	2.700.000
Lemvig Kommune	700.000
LAG Lemvig og LAG Vestjylland	500.000
Fonden for Kystcentret Thyborøn	100.000

I alt **4.000.000**

Midlerne fra LAG Lemvig og LAG Vestjylland er fra Grøn Vækst - Landdistriktsprogrammet.

Der er til indsatsområdet Landdistrikter i Vækstforums Handlingsplan 2009 reserveret 15.000.000 kr. af Region Midtjyllands midler til erhvervsudvikling. Der er indtil nu bevilget i alt 12.136.000 kr. af de reserverede midler, som det fremgår af oversigten nedenfor. Bevilges tilskud til North Sea Living- som indstillet - er der en restreservation på 164.000 kr. til indsatsområdet fra 2009 reservationen.

Regionsrådets midler til landdistriktsudvikling

Projekt	Reservation	Bevilling	Rest Reservation
Projekt North Sea Living - denne indstilling		2.700.000	
Virksomhedsudvikling i landdistrikter		3.500.000	
Fremtidens landsby		5.967.000	
Projekter bevilget 2007-2008		2.669.000	
I alt landdistriktsudvikling	15.000.000	14.836.000	164.000

Det har været vanskeligere end forventet at identificere enten fælles eller kommunale projekter, hvor der udnyttes erhvervsmæssige styrkepositioner. For at understøtte erhvervsudvikling i de 6 yderkommuner i regionen, gennemfører Region Midtjylland i samarbejde med de 6 kommuner i efteråret 2010 en analyse af det erhvervsmæssige vækstpotentiale. Analysen skal forbedre vidensgrundlaget samt identificere og dokumentere erhvervsmæssige potentialer, der kan aktiveres via konkrete udviklingsprojekter.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

North Sea Living - Ansøgning til Region Midtjylland juli 2010

Punkt 25: Indstilling fra Vækstforum om bevilling til projektet Gennemførelse af kommunal klimaindsats

1-30-76-54-08

Resume

Projektet Gennemførelse af kommunal klimaindsats skal udvikle og anvise virkemidler til at nedbringe udledningen af drivhusgasser og anvende disse virkemidler i praksis i de deltagende kommuner. De lokale og regionale virksomheder vil blive involveret i at gennemføre de konkrete klimatiltag med deraf følgende udviklingsmuligheder. Projektet er et dansk-svensk-norsk projekt. Fra dansk side deltager Skive Kommune (projektansvarlig), Samsø Kommune, Lemvig Kommune, Samsø Energiakademi og CBMI (Innovationsnetværk for Biomasse, Foulum). De 3 deltagende kommuner fra regionen forventes således gennem projektet at blive foregangskommuner på klimaområdet til inspiration for andre kommuner.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller, at indstillingen fra Vækstforum tiltrædes, således

at der af Region Midtjyllands midler til erhvervsudvikling, reservationen til megasatsningen på energi og miljø, bevilges 975.000 kr. i 2011, 975.000 kr. i 2012 og 1,15 mio. kr. i 2013, i alt 3,1 mio. kr., til Skive Kommune til projektet kommunal klimaindsats, idet det forudsættes, at den øvrige finansiering tilvejebringes, samt at der involveres en betydelig grad af virksomheder.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling har på sit møde den 9. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Regionsrådet har til megasatsningen på energi og miljø reserveret i alt 107,3 mio. kr. af midlerne til erhvervsudvikling. Heraf er 15 mio. kr. reserveret til Navitas Park og 1,8 mio. kr. til forberedelse af megasatsningen. Herudover er der til øvrige projekter under megasatsningen inden dette møde bevilget 38,8 mio. kr., hvorefter der resterer 51,7 mio. kr. af reservationen.

Vækstforum besluttede på sit møde den 8. september 2010 at indstille til regionsrådet, at der af reservationen til megasatsningen på energi og miljø bevilges 3,1 mio. kr. (fordelt med 975.000 kr. i 2011, 975.000 kr. i 2012 og 1,15 mio. kr. i 2013) til projektet kommunal klimaindsats under forudsætning af, at den øvrige finansiering tilvejebringes. Vækstforum besluttede desuden, at det er en forudsætning, at der involveres en betydelig grad af virksomheder og at dette fremgår af resultatkontrakten.

Om baggrunden for projektet bemærkes at mange kommuner, herunder også i Region Midtjylland, har vedtaget strategier, mål og handlingsplaner på klimaområdet. F.eks. har Skive Kommune vedtaget en ambitiøs klima- og energistrategi, som indebærer, at Skive Kommune som geografisk område skal være CO2 neutral i 2029. Hovedelementerne i strategien er:

- Energibesparelser ved renovering af den ældre boligmasse.
- Biogas i energiforsyningen.
- Inddragelse af borgere og erhvervsliv og sikring af kompetencer og arbejdspladser.

Samsø Kommune ønsker at udbygge sine gode resultater som Vedvarende Energi-Ø ved at gennemføre energirenoveringer i bygninger samt ved etablering af biogasanlæg. I Lemvig Kommune findes et stort og meget velfungerende biogasanlæg, som har potentiel mulighed for yderligere at bidrage til energiforsyningen i kommunen. Kommunen ønsker i øvrigt, at energirenoveringer af bygninger og andre energieffektiviseringer skal bidrage til et bedre klimaregnskab og til udvikling af kommunens erhvervsliv.

De 3 nævnte kommuner har indgået et samarbejde med 6 svenske (Lysekil, Melleruds, Åmåls, Bengtfors, Färgelanda, Dals Eds) og 4 norske kommuner (Sarpsborg, Frederiksstad, Moss, Rackestad) samt videninstitutioner i de 3 lande. Fra dansk side deltager i samarbejdet Samsø Energiakademi og CBMI (Innovationsnetværk for Biomasse, Foulum) med bl.a. ekspertise på henholdsvis involvering af lokalsamfundet og på bioenergiområdet.

De danske, svenske og norske kommuner har alle visioner om at gennemføre en målrettet klimaindsats med positive sideeffekter på erhvervsudvikling og miljø.

Projektbeskrivelsen for den danske del af projektet fremgår i sin helhed af vedlagte ansøgning fra Skive Kommune.

Formål og mål

Formålet med projektet er at udvikle og anviser virkemidler og processer til en effektiv klimaindsats samt at gennemføre disse i praksis i de deltagende kommuner. Samtidig mobiliseres de lokale og regionale virksomheder med deraf følgende udviklingsmuligheder.

Projektet vil fokusere på følgende områder, hvor der i de deltagende kommuner er en fælles udfordring:

- Fremstilling og anvendelse af biogas i energiforsyningen.
- Energieffektivisering i den eksisterende bygningsmasse.

De konkrete mål for projektet vil ud fra en regional synsvinkel være følgende:

- Der udarbejdes for hver af de 3 deltagende kommuner fra regionen realiserbare, konkrete planer for klimaprojekter.
- Planerne skal involvere regionale virksomheder med henblik på erhvervsmæssig vækst.
- Projektets resultater skal formidles til inspiration for andre kommuner og aktører i regionen.

Erhvervsmæssige effekter

På landsplan satses der på en massiv udbygning med biogasanlæg og andre vedvarende energianlæg, og i den eksisterende bygningsmasse er der et stort potentiale for energibesparelser og -effektiviseringer. Ud over positive effekter på klimaregnskabet og miljøområdet vil dette projekts satsning på disse områder give udviklingsmuligheder for lokale og regionale virksomheder, som leverandører af udstyr, løsninger og entreprenørydelser.

I kraft af de deltagende kommuners ønske om at gå foran på klimaområdet, vil de lokale og regionale virksomheder, som inddrages i de praktiske løsninger, også kunne komme et skridt foran med afsætningsmuligheder for klima- og energiløsninger nationalt og internationalt til følge.

Aktiviteter

Som udgangspunkt for en prioritering af klimaindsatsen i de deltagende kommuner udarbejdes opdaterede klimaregnskaber for hver kommune. Klimaregnskaberne opdateres igen i slutningen af projektet ud fra de klimatiltag, som enten er eller planlægges gennemført som led i projektet.

Erfaringer med gennemførelse af klimatiltag fra de deltagende parter og fra anden side vil blive inddraget, ligesom der vil blive gennemført de analyser og undersøgelser, der er påkrævet for at vælge de optimale klimaløsninger ud fra energi-, miljø-, økonomi- og finansieringsmæssige samt organisatoriske forhold mv.

Realistiske planer for klimaprojekter opstilles, og disse planer føres ud i livet i det omfang, det er realistisk inden for projektperioden på 3 år. Planerne indeholder som minimum projekter vedrørende fremstilling og anvendelse af biogas samt energieffektivisering af den eksisterende bygningsmasse.

Der udarbejdes ud fra tidligere erfaringer planer for inddragelse af borgere, virksomheder og lokalsamfundet i øvrigt, og disse planer føres ud i praksis i hver af de deltagende kommuner.

Endelig gennemføres den nødvendige kommunikations- og formidlingsindsats, som gør det muligt for andre kommuner og aktører at drage nytte af de erfaringer, som er opsamlet og udviklet i projektet.

Økonomi (den danske del af det nordiske projekt)

Budget 1.000 kr.

	2011	2012	2013	I alt
Dansk projektledelse (Skive kommune)	500	550	550	1.600
Deltagende kommuner	3000	3000	3000	9.000
Samsø Energiakademi	400	400	600	1.400
CBMI*	350	350	450	1.100
Bidrag til nordisk projektledelse	100	100	100	300
I alt	4350	4350	4700	13.400

Finansiering 1.000 kr.

	2011	2012	2013	I alt
EU's Kattegat/Skagerrak program	2175	2175	2350	6.700
Deltagende kommuner	1200	1200	1200	3.600
Region Midtjylland	975	975	1150	3.100
I alt	4350	4350	4700	13.400

* Innovationsnetværk for Biomasse

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Projektbeskrivelse Gennemførelse af kommunal klimaindsats

Punkt 26: Indstilling fra Vækstforum om bevilling til projektet Erhvervsudvikling indenfor Biomasse til Energi

1-30-76-54-08

Resume

"Erhvervsudvikling indenfor Biomasse til Energi" er et strategisk fokusområde under vækstforums og regionsrådets megasatsning på energi og miljø. Formålet med programmet er at skabe forretningsudvikling og teknologisk innovation på biomasseområdet, hvor Region Midtjylland har en særlig erhvervmæssig styrkeposition. Programmet forankres hos Innovationsnetværket for Biomasse (det tidligere CBMI), som får ansvaret for at udvikle og igangsætte markante og sammenhængende projekter med fokus på bæredygtig udnyttelse af biomasse til energi. Der igangsættes et eller flere udviklings- og demonstrations- og markedsmodningsprojekter inden for hvert af følgende områder: 1) Bioraffinaderier, 2) Teknologier til udnyttelse af biomasse og 3) Erhvervsudvikling koblet på Grøn Vækst.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller, at indstillingen fra Vækstforum tiltrædes, således

at der af Region Midtjyllands midler til erhvervsudvikling, reservationen til megasatsningen på energi og miljø, bevilges 1,3 mio. kr. i 2010, 3,6 mio. kr. i hvert af årene 2011, 2012 og 2013 samt 2,9 mio. kr. i 2014, i alt 15 mio. kr., til Agro Business Park til igangsætning af konkrete udviklings- og demonstrationsprojekter på fokusområdet "Erhvervsudvikling indenfor biomasse til energi."

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende regional udvikling har på sit møde den 9. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Regionsrådet har til megasatsningen på energi og miljø reserveret i alt 107,3 mio. kr. af midlerne til erhvervsudvikling. Heraf er 15 mio. kr. øremærket til Navitas Park og 1,8 mio. kr. til forberedelse af megasatsningen. Herudover er der til øvrige projekter under megasatsningen inden dette møde bevilget 38,8 mio. kr., hvorefter der resterer 51,7 mio. kr. af reservationen.

Vækstforum besluttede på sit møde den 8. september 2010 at indstille til regionsrådet, at der under megasatsningen på energi og miljø bevilges et tilskud på 15 mio. kr. til igangsætning af konkrete udviklings- og demonstrationsprojekter på fokusområdet "Erhvervsudvikling indenfor biomasse til energi."

Projektansvarlig er Agro Business Park/Innovationsnetværket for Biomasse (det tidligere Center for Bioenergi og Miljøteknologisk Innovation (CBMI)). Innovationsnetværket for Biomasse er dannet af konsortieparterne Agro Business Park, Risø-DTU, Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet ved Århus Universitet, Ingeniørhøjskolen i Århus, AgroTech, Aalborg Universitet og Teknologisk Institut. Innovationsnetværket har sekretariat i Agro Business Park, Forskningscenter Foulum. Innovationsnetværket har knap 500 medlemmer, heraf er ca. 200 små og mellemstore virksomheder.

Projektbeskrivelse samt notat om anvendelse af landbrugsegnete arealer i relation til projektet vedlægges som bilag.

Formål:

Programmet "Erhvervsudvikling indenfor Biomasse til Energi" er et strategisk fokusområde under Vækstforums megasatsning på energi og miljø. Formålet med programmet er at skabe forretningsudvikling og teknologisk innovation

på biomasseområdet, hvor Region Midtjylland har en særlig erhvervsmæssig styrkeposition.

Programmet forankres hos Innovationsnetværket for Biomasse, hvor der kan der skabes synergi til innovationsnetværkets øvrige aktiviteter og trækkes på et stort netværk af virksomheder og vidensinstitutioner. Innovationsnetværket har netop modtaget en større bevilling fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen (FI) til udvikling og medfinansiering af projekter på biomasseområdet.

Innovationsnetværket for Biomasse får ansvaret for, at der i perioden 2010-2012 udvikles og igangsættes 3-7 nye markante projekter indenfor en veldefineret faglig og økonomisk ramme. Projektudvikling finansieres af bevillingen fra FI og tilskuddet fra Region Midtjylland anvendes alene til medfinansiering af konkrete udviklings- og demonstrationsprojekter.

Mål og effekter:

Målet med programmet er at udvikle og gennemføre nye markante projekter af høj kvalitet og med en høj grad af virksomhedsinvolvering. Effekten heraf vil være styrket koordinering og samarbejde på tværs af sektorer og mellem virksomheder og vidensinstitutioner, forbedrede muligheder for erhvervslivet for at udvikle, demonstrere og markedsmodne nye teknologiske løsninger samt jobskabelse og vækst indenfor erhvervsklyngen biomasse og miljøteknologi i Region Midtjylland.

Mål og effekter sikres dels gennem en hovedresultatkontrakt, dels gennem specifikke kontrakter om hvert af de konkrete projekter. I hovedkontrakten vil der blive stillet krav til antallet af udviklingsprojekter, kvaliteten af projekterne, inddragelse af et relevant udsnit af virksomheder i de enkelte projekter samt krav om redegørelse for de deltagende virksomheders udbytte med hensyn til tværgående samarbejder, innovationsresultater, markedsmodning og vækstmuligheder. I de specifikke kontrakter om de enkelte projekter vil blive stillet krav om konkrete innovationstiltag, gennemførelse af demonstration i praksis, dokumentation og offentlig formidling af resultater.

Aktiviteter:

Tilskuddet fra Region Midtjylland anvendes til medfinansiering af konkrete udviklings-, demonstrations- og markedsmodningsprojekter på følgende områder:

1. Bio-raffinaderier

Bio-raffinaderier dækker over en bred vifte af fremtidens teknologier som kan bidrage til at sikre en bæredygtig udnyttelse indholdsstoffer og energi i biomasse til en række formål. Der kan være tale om bioethanol, biodiesel, biomaterialer, foder og fødevarer. Med baggrund i et nyt initiativ fra Klima- og Energiministeriet arbejder en række af de store danske virksomheder og vidensinstitutioner på at etablere såkaldte "Green Labs" på området. Det indgår således i denne ansøgning, at der i et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Teknologisk Institut og DONG m.fl. etableres testfaciliteter inden for bioenergi.

I det aktuelle program vil der blive udviklet et eller flere projekter, som sikrer, at midtjyske virksomheder vil få adgang til at bruge disse "Green Labs" og andre testfaciliteter til at afprøve deres idé, teknologi eller proces og derigennem skabe ny innovation. Der vil blive igangsat aktiviteter, som understøtter, at midtjyske virksomheder sikres mulighed for at bidrage som underleverandører til fremtidige satsninger på bioraffinaderiområdet med delkomponenter, processer, serviceydelser og innovation.

2. Teknologier til udnyttelse af biomasse restprodukter

Der findes en række restprodukter fra skov og landbrug, men også fra fødevarer- og anden industri, samt husholdningsaffald, der i øjeblikket ikke udnyttes optimalt. Der er erhvervs muligheder i at udvikle mere bæredygtige alternativer inden for forbehandling, forgasning og efterbehandling af restfraktioner samt genbrug af næringsstoffer i jordbruget.

I det aktuelle program vil der blive udviklet et eller flere projekter med fokus på at skabe nye forretningsmodeller for genanvendelse af restprodukter. Som eksempel på et konkret projekt arbejdes der på at etablere et udviklings- og demonstrationsprojekt i forbindelse med et nyt slamforbrændingsanlæg i Herning, hvor en række kommuner skal levere op til 50.000 tons slam årligt. Her vil der blive sat fokus på at kunne lave forretning og innovation omkring genanvendelse af næringsstofferne i asken, specielt fosfor.

3. Erhvervsudvikling koblet på Grøn Vækst

Regeringens Grøn Vækst plan har bl.a. som mål at 10-doble biogasproduktionen ved at behandle 50 % af husdyrgødningen. Efterspørgslen efter biogasteologier forventes derfor at stige markant. Med en øget produktion af biogas opstår der ligeledes nye erhvervs muligheder koblet til de grønne gassers anvendelse. Region Midtjylland har allerede flere meget velfungerende biogafællesanlæg, f.eks. i Lemvig og Thorsø, der kan fungere som demonstrationsværter, og verdens største biogasanlæg er på vej i Måbjerg.

I det aktuelle program vil der blive udviklet et eller flere projekter, som sætter fokus på at udvikle nye erhvervs muligheder i forbindelser med produktion og anvendelse af de grønne gasser. Som eksempel vil der blive arbejdet for, at det første fuldskala demonstrationsanlæg til opgradering af biogas til naturgasnettet etableres i Region Midtjylland.

Organisering og rollefordeling

Regionsrådet og Vækstforum godkender og igangsætter programmet på det strategiske niveau. Regionsrådet og Vækstforum orienteres løbende om resultater og effekter i forbindelse med de halvårlige statusopfølgninger. Vækstforums Råd for Energi- og Miljøteknologi vil endvidere følge fremdriften af programmet, og programmets konkrete projekter vil blive forelagt Rådet.

Økonomi

Bevillingen fra Region Midtjylland anvendes til medfinansiering af konkrete udviklings- og demonstrationsprojekter.

Indikativ finansierings model (mio. kr):

Region Midtjylland	15
Private virksomheder og fonde	15
Videnskabsministeriet/VTU	9
Andre Kilder	6
Internationale midler, f.eks. EU	15
I alt	60

Projekterne udvikles og igangsættes i perioden 2010-12 og kan løbe frem til 2014.

Indikativt budget for udbetaling af midlerne fra Region Midtjylland:

År	2010	2011	2012	2013	2014	I alt
Mio. kr.	1,3	3,6	3,6	3,6	2,9	15,0

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Ansøgning Erhvervsudvikling for Biomasse til Energi.

Notat landbrugsarealanvendelse

Punkt 27: Revisionsberetning nr. 14 vedrørende årsregnskabet for 2009

1-22-78-3-10

Resume

Regionens revision, KPMG, har den 13. august 2010 fremsendt beretning nr. 14 vedrørende afslutning af revisionen af Region Midtjyllands årsregnskab for 2009. Revisionen har samtidig givet Region Midtjyllands årsregnskab for 2009 en revisionspåtegning uden forbehold.

I revisionsberetning nr. 14 har KPMG anført 4 supplerende oplysninger, som revisionen finder, at regionsrådet skal orienteres om. Revisionsberetningen indeholder ingen revisionsbemærkninger, som regionsrådet skal besvare overfor tilsynsmyndigheden.

Regionsrådet skal i henhold til regionsloven behandle det godkendte årsregnskab for 2009 samt revisionsberetningen på et møde, således at årsregnskab og beretning kan fremsendes til tilsynsmyndigheden inden udgangen af september 2010.

Endvidere vedlægges til regionsrådets orientering rapportering om udført Intern Kontrol i 2009.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

- at regionsrådet tager KPMG's revisionsberetning nr. 14 vedrørende Region Midtjyllands årsregnskab for 2009 til efterretning,

- at regionsrådet endeligt godkender Region Midtjyllands årsregnskab for 2009,

- at årsregnskabet, revisionsberetning nr. 14 og udskrift af regionsrådets behandling af sagen fremsendes til Statsforvaltningen Midtjylland, og

- at rapportering for Intern Kontrol 2009 tages til orientering.

Sagsfremstilling

I henhold til regionslovens § 23 skal regionsrådet efter modtagelse af revisionsberetningen træffe afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger og endeligt godkende årsregnskabet.

Regionsrådet godkendte den 26. maj 2010 årsregnskabet for 2009 og fremsendte dette til revisionen.

Region Midtjyllands revision, KPMG, har den 13. august 2010 fremsendt revisionsberetning nr. 14 vedrørende afslutning af revisionen af Region Midtjyllands årsregnskab for 2009. Beretningen er i henhold til den kommunale styrelseslov, § 42b, jf. regionslovens § 29, udsendt til regionsrådets medlemmer den 16. august 2010.

Samtidig med afgivelse af revisionsberetningen har KPMG fremsendt revisionspåtegning til årsregnskabet for 2009. Revisionspåtegningen af 13. august 2010 er uden forbehold eller supplerende oplysninger som defineret i

erklæringsbekendtgørelsen for statsautoriserede revisorer. Revisionspåtegningen til årsregnskabet for 2009 er indskrevet i revisionsberetning nr. 14.

Revisionsberetningen vedrørende årsregnskabet for 2009 indeholder ingen revisionsbemærkninger, som regionsrådet skal besvare overfor tilsynsmyndigheden.

KPMG har i revisionsberetningen anført 4 supplerende oplysninger, som ikke har givet anledning til revisionsbemærkninger, men som revisionen ønsker at orientere regionsrådet om:

1. Årets resultat, jf. beretningens afsnit 3.2.1

Revisionen anbefaler, at regionen får afklaret med Indenrigs- og Sundhedsministeriet, hvorvidt et akkumuleret resultat vedrørende forskelle i regnskabspraksis kan optages i regionens balance som et aktiv, eller skal posteres direkte på egenkapitalen.

Administrationen tager emnet op til afklaring med Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

2. Finansieringskredsløb, jf. beretningens afsnit 3.2.2

Revisionen konstaterer, at der ikke er foretaget forrentning af regionens mellemværende med kommunerne pr. 1. januar 2009 på Social- og specialundervisningsområdet, hvilket har medført at der er henført 3,3 mio. kr. for meget i renteudgifter til sundhedsområdet og tilsvarende 3,3 mio. kr. for lidt i renteudgifter til Social- og specialundervisningsområdet. Forholdet påvirker ikke regionens samlede regnskabsresultat for 2009.

Administrationen er enig med revisionen.

3. og 4. Immaterielle og materielle anlægsaktiver, jf. beretningens afsnit 3.3.1 og 3.3.2

Procedurerne for registrering og færdigmelding af immaterielle anlægsinvesteringer følger regionens generelle procedurer vedrørende materielle anlægsaktiver. Revisionen konstaterer, at der i 2009 er sket forbedring af procedurerne for registrering og færdigmelding af anlægsinvesteringer. Revisionen anbefaler, at der, med henblik på at sikre korrekt periodisering i årsregnskabet, årligt foretages en vurdering af, hvorvidt afholdte større igangværende anlægsprojekter fuldt ud kan aktiveres, eller skal udgiftsføres helt eller delvist.

Administrationen vil inddrage revisionens anbefaling som en del af det iværksatte kvalitetsprojekt på anlægsområdet.

Herudover har revisionen fulgt op på de supplerende oplysninger, der har været anført i revisionsberetning nr. 11 af 14. august 2009 og nr. 13 af 26. januar 2010. Flere af disse supplerende oplysninger er fortsat gældende, idet administrationen endnu ikke har afsluttet implementeringen af revisionens anbefalinger. Revisionen vil følge op herpå som et led i revisionen for 2010.

I forhold til de til staten overdragne skatterestancer konstaterer revisionen jf. beretningens afsnit 6.2.9, at der endnu ikke foreligger en afklaring heraf. Det er fortsat administrationens opfattelse, at staten skal betale tilgodehavendet vedrørende skatterestancerne til Region Midtjylland.

På foranledning af revisionens bemærkninger vil administrationen rette henvendelse til staten med henblik på en afklaring af sagen. Den nærmere baggrund for sagen er beskrevet i vedlagte Notat om skatterestancer.

I henhold til Bilag 5 til Kasse- og regnskabsregulativet for Region Midtjylland skal administrationen udarbejde en årlig rapport for det udførte regnskabstilsyn i det forgangne år. De interne kontroller foretages ved såvel decentrale som centrale tilsyn.

Decentrale tilsyn omfatter anmeldte og uanmeldte besøg hos de budgetansvarlige enheder, hvor der bl.a. følges op på overholdelse af Kasse- og regnskabsregulativets bestemmelser vedrørende regnskabsinstrukser, ledelsestilsyn, håndtering af beboermidler mv.

De centrale tilsyn indebærer kontroller på udvalgte indsatsområder, eksempelvis overholdelse af regelsæt for repræsentationsudgifter, kontrol af korrekt behandling og kontering af fakturaer, kontrol af brugeradgange til økonomisystemet, kontrol af funktionsadskillelser, afstemning af balancekonti mv.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Revisionsberetning nr. 14 af 13. august 2010 vedrørende afslutning af revisionen af Region Midtjyllands årsregnskab 2009

Notat om skatterestancer

Rapportering for Intern Kontrol 2009

Punkt 28: Revisionsberetning nr. 15 vedrørende afregning af statsrefusion til sociale udgifter for 2009

1-22-78-3-10

Resume

Regionens revision, KPMG, har den 13. august 2010 afgivet beretning nr. 15 vedrørende Region Midtjyllands afregning af statsrefusion til sociale udgifter for 2009.

Beretningen skal med regionsrådets bemærkninger fremsendes til Indenrigs- og Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet samt til tilsynsmyndigheden.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at regionsrådet tager revisionsberetning nr. 15 vedrørende afregning af statsrefusion til sociale udgifter for 2009 til efterretning, og

at regionsrådet fremsender beretningen til Indenrigs- og Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet samt Statsforvaltningen Midtjylland.

Sagsfremstilling

Region Midtjylland modtager løntilskud fra staten til jobtræning og til servicejobs.

I 2009 udgjorde refusionen 14,9 mio. kr. I henhold til lov om aktiv beskæftigelsesindsats og lov om servicejob skal der til Indenrigs- og Socialministeriet, og til Beskæftigelsesministeriet aflægges reviderede regnskaber for denne statsrefusion.

Regionens revision KPMG har den 13. august 2010 afgivet revisionsberetning nr. 15 vedrørende afregning af statsrefusion til sociale udgifter for 2009 for Region Midtjylland.

Revisionen konkluderer, at det er revisionens opfattelse, at opgørelsen af refusionen fra staten er udarbejdet i overensstemmelse med bekendtgørelsen og regionens registreringer.

Gennemgangen af opgørelsen giver ikke revisionen anledning til at fremkomme med bemærkninger eller supplerende oplysninger til regionsrådet, Indenrigs- og Socialministeriet eller til Beskæftigelsesministeriet.

Revisionsberetning nr. 15 af 13 august 2010 er kun tilgængelig på Region Midtjyllands hjemmeside.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Revisionsberetning nr. 15 af 13. august 2010 vedrørende afregning af statsrefusion til sociale udgifter for 2009

Punkt 29: Revisionsberetning nr. 16 af 27. august 2010 vedrørende regionsrådets redegørelse for aktivitetsbestemte tilskud m.v. for 2009

1-11-72-1-09

Resume

Regionens revision KPMG har den 30. august 2010 fremsendt beretning nr. 16 af 31. august 2010 vedrørende regionsrådets redegørelse for aktivitetsafhængige bidrag. Redegørelsen er udarbejdet i henhold til cirkulære 74 af 1. december 2008 § 14 og tilsendt kommunalbestyrelserne og ministeriet for sundhed og forebyggelse.

Revisionsberetningen indeholder ikke revisionsbemærkninger, som regionsrådet skal besvare overfor tilsynsmyndigheden. I beretningen giver revisionen regionsrådet supplerende oplysninger, som revisionen finder, er så væsentlige, at regionsrådet skal orienteres herom.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at revisionsberetning nr. 16 vedrørende aktivitetsbestemte tilskud m.v. for 2009 tages til efterretning.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

I henhold til regionsloven skal regionsrådet efter modtagelse af revisionsberetninger træffe afgørelse med hensyn til de fremkomne bemærkninger.

Region Midtjyllands revision KPMG har den 30. august 2010 fremsendt revisionsberetning nr. 16 vedrørende kommunalt aktivitetsafhængigt bidrag. Beretningen er i henhold til den kommunale styrelseslov, § 42b, jf. regionslovens § 29, udsendt til regionsrådets medlemmer den 31. august 2010. Beretningen havde baggrund i Regionsrådets redegørelse for aktivitetsafhængige bidrag.

Redegørelsen er udarbejdet i henhold til cirkulære 74 af 1. december 2008 § 14. Den blev godkendt på regionsrådsmødet den 25. august 2010 og herefter tilsendt kommunalbestyrelserne og ministeriet for sundhed og forebyggelse. Revisionen giver regionsrådet supplerende oplysninger, som revisionen finder, er så væsentlige, at regionsrådet skal orienteres herom. Disse forhold drejer sig om følgende:

- Implementeringen af fælles retningslinjer vedrørende kontroller vedrørende afstemning og fejlrettelse af registreringer ikke er gennemført ensartet i 2009.
- Manglende dokumentation for at eksterne leverandører af outsourcete IT-systemer overholder regionens sikkerhedspolitik.

I det følgende redegøres kort for administrationens bemærkninger vedrørende de supplerende oplysninger samt for de processer, administrationen vil iværksætte.

Fælles retningslinjer

I forhold til implementeringen af fælles retningslinjer vedrørende kontroller så er skabelonerne udarbejdet. Administrationen har igangsat en proces for implementering, og administrationen forventer, at kontrollerne vedrørende afstemning og fejlrettelser forløber efter disse retningslinjer fra sidste kvartal 2010. Kontrollerne vil omfatte registreringerne år til dato, og kontrolfunktionerne vil således gælde for patientregistreringerne hele året. Disse vil blive justeret i forbindelse med de behov og muligheder, der opstår i forbindelse med implementeringen af Midt EPJ.

It-kontroller i tilknytning til patientadministrative systemer

Regionen vil tage kontakt til eksterne leverandører af PAS-systemer og sikre, at disse lever op til regionens informationssikkerhedspolitik.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Revisionsberetning nr. 16 af 30. august

Punkt 30: Udtalelse til Statsrevisorernes bemærkninger til Rigsrevisionens beretning om styring af aktivitet på sygehusene

1-35-78-1-09

Resume

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 5. august 2010 anmodet regionsrådet i Region Midtjylland om en udtalelse i forbindelse med opfølgningen på Statsrevisorernes bemærkninger til Rigsrevisionens beretning om styring af aktivitet på sygehusene.

Et udkast til regionsrådets udtalelse er vedlagt som bilag, hvor regionsrådet forholder sig til de bemærkninger, Statsrevisorerne kommer med.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at udkastet til regionsrådets udtalelse i forbindelse med Statsrevisorernes bemærkninger til Rigsrevisionens beretning om styring af aktivitet på sygehusene godkendes.

Susanne Buch Nielsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling, idet udvalget anbefaler, at der indarbejdes et kort resume af høringssvaret i sagsfremstillingen.

Rigsrevisionen afgav i august 2009 beretning nr. 7/2009 om styring af aktivitet på sygehusene. Den 18. marts 2010 afgav Statsrevisorerne deres bemærkninger til beretningen. Som opfølgning på disse bemærkninger skal sundhedsministeren herefter afgive en redegørelse til Statsrevisorerne for de overvejelser, som bemærkningerne giver anledning til.

Til brug for redegørelsen til Statsrevisorerne skal ministeren indhente en udtalelse fra regionsrådene. Indenrigs- og Sundhedsministeriet har derfor anmodet regionsrådet i Region Midtjylland udtale sig om Rigsrevisionens beretning samt om Statsrevisorernes bemærkninger hertil. Anmodning om udtalelse vedrørende Rigsrevisionens beretning nr. 7/2009 om styring af aktivitet på sygehusene vedlægges.

Rigsrevisionens beretning til Statsrevisorerne om styring af aktivitet på sygehusene, Statsrevisorernes bemærkning til beretning 7/2009 om styring af aktivitet på sygehusene, Region Midtjyllands høringssvar til Rigsrevisionens udkast til 4 kapitler om aktivitetsstyring på sygehusene og regionsrådets udtalelse vedrørende Statsrevisorernes bemærkninger til beretning om styring af aktivitet på sygehusene vedlægges.

I udkastet til bemærkningerne til Statsrevisorernes beretning gøres opmærksom på følgende:

- at det findes problematisk at basere anbefalinger til regionerne på empirisk materiale, der baserer sig på blot én afdeling på ét hospital pr. region.

- at det understreges, at den økonomiske virkelighed er mere kompliceret end de antagelser, der tilsyneladende ligger til grund for anbefalingerne.
- at bedre udnyttelse af fysisk kapacitet på Region Midtjyllands hospitaler altid skal afvejes i forhold til hensynet til patienter, personale og de økonomiske rammer.
- at indkøb og implementering af it er en bekostelig affære. Derfor skal en sådan afvejes i forhold til de økonomiske udgifter forbundet hermed. Endvidere er der i Region Midtjylland allerede igangsat implementering af en fælles EPJ, der vil give mulighed for bedre planlægning og dermed udnyttelse af ressourcer på hospitalerne.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Anmodning om udtalelse vedr. Rigsrevisionens beretning nr. 72009 om styring af aktivitet på sygehusene

Beretning til Statsrevisorerne om styring af aktivitet på sygehusene (Beretning 72009)

Statsrevisorernes bemærkning til beretning 72009 om styring af aktivitet på sygehusene

Region Midtjyllands høringssvar til Rigsrevisionens udkast til 4 kapitler om aktivitetsstyring på sygehusene (2009-6435-2)

Udkast til Regionsrådets udtalelse vedr. statsrevisorernes bemærkninger til beretning om styring af aktivitet på sygehusene

Punkt 31: Justering af datoer for regionsrådets besigtigelsesture i 2011

1-00-5-10

Resume

Med det formål at opnå en mere hensigtsmæssig tilrettelæggelse af møderne i de rådgivende udvalg foreslås datoerne for tre af de planlagte besigtigelsesture for regionsrådet i 2011 ændret.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at regionsrådets planlagte besigtigelsesture i 2011 ændres således, at den berammede besigtigelsestur den 9. maj 2011 flyttes til 2. maj, turen 12. september flyttes til 5. september og turen 31. oktober flyttes til 7. november.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Regionsrådet vedtog på sit møde den 16. juni 2010 en mødeplan for ordinære møder, temamøder og besigtigelsesture for regionsrådet i 2011. I forbindelse hermed fik regionsrådet forelagt en foreløbig oversigt over mulige mødedatoer i de rådgivende udvalg i 2011.

I forbindelse med at de rådgivende udvalg har drøftet tilrettelæggelsen af deres mødevirksomhed i 2011, er der fremsat ønske om ændre datoerne for tre af de fire planlagte besigtigelsesture for regionsrådet i 2011, idet der herved vil kunne opnås en mere hensigtsmæssig tilrettelæggelse af møderne i de rådgivende udvalg.

Administrationen foreslår på baggrund heraf, at planen for regionsrådets besigtigelsesture i 2011 ændres således, at den berammede besigtigelsestur den 9. maj 2011 flyttes til 2. maj, turen 12. september flyttes til 5. september og turen 31. oktober flyttes til 7. november.

Den fjerde besigtigelsestur i 2011 forudsættes fortsat gennemført den 28. marts.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 32: Udpegning af politisk repræsentant til deltagelse i Districts of Creativity

1-33-76-23-07

Resume

Med Region Midtjyllands forestående optagelse i det internationale netværk Districts of Creativity ønskes udpeget en fast repræsentant fra regionens politiske niveau. Første møde vil finde sted i forbindelse med Creativity World Forum 15. november 2010 i Oklahoma, USA.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at der udpeges to medlemmer af regionsrådet, som deltager i Districts of Creativity i den resterende del af valgperioden, og

at de pågældende deltager i det politiske møde den 15. november 2010 ved Creativity World Forum i Oklahoma, USA.

Sagsfremstilling

Regionsrådet vedtog på sit møde den 21. oktober 2009, at Region Midtjylland skulle søge optagelse i det internationale netværk Districts of Creativity. Netværket har til formål at skabe et forum for samarbejde og idéudveksling om kreativitet og innovation mellem virksomheder, videns- og uddannelsesinstitutioner og på politisk niveau. I forbindelse med den årlige Creativity World Forum, der afholdes hos en af medlemsregionerne, afholdes desuden et politisk møde, hvor bl.a. indsatsområder i det kommende år drøftes.

Regionsrådsmedlem Aleksander Aagaard deltog i det politiske møde ved Creativity World Forum i 2009, og det formelle arbejde vedrørende Region Midtjyllands optagelse i Creativity World Forum blev herefter igangsat. Arbejdet har resulteret i, at den endelige optagelse af Region Midtjylland vil finde sted på Creativity World Forum den 15. november 2010 i Oklahoma.

Foruden deltagelse i et årligt politisk møde i forbindelse med afholdelsen af Creativity World Forum kan der blive tale om deltagelse i 1 - 2 møder i løbet af året.

Beslutning

Regionsrådet vedtog,

at Conny Jensen og Ulla Diderichsen blev udpeget som deltager i Districts of Creativity i den resterende del af valgperioden,

at de pågældende deltager i det politiske møde den 15. november 2010 ved Creativity World Forum i Oklahoma, USA.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Punkt 33: Indstilling af medlem og stedfortræder til Det Rådgivende Udvalg for Specialeplanlægning

1-00-15-06-V

Resume

Sundhedsstyrelsen har i brev af 25. august 2010 anmodet om ny udpegning af repræsentanter i Det Rådgivende Udvalg for Specialeplanlægning. Udvalget er nedsat i henhold til Sundhedsloven og har til opgave at rådgive Sundhedsstyrelsen i spørgsmål om specialeplanlægning. Region Midtjylland har været repræsenteret ved tidligere direktør Leif Vestergaard Pedersen. De øvrige regioner er ligeledes repræsenteret ved regionssundhedsdirektøren. Funktionsperioden for medlemmerne er 1. september 2010 til 31. december 2014.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at direktør Ole Thomsen udpeges som Region Midtjyllands repræsentant i Det Rådgivende Udvalg for Specialeplanlægning, og

at afdelingschef Christian Boel udpeges som stedfortræder.

Susanne Buch Nielsen og Jette Skive var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det Rådgivende Udvalg for Specialeplanlægning blev nedsat i 2006 i henhold til Sundhedslovens § 207. Udvalgets opgave er at rådgive Sundhedsstyrelsen i spørgsmål om specialeplanlægning.

Det Rådgivende Udvalg for Specialeplanlægning drøfter det faglige grundlag for specialeplanlægningen i Danmark. Dette omfatter bl.a. høring forud for fastsættelse af krav til specialfunktioner, fastsættelse af regler for visitation til afdelinger med specialfunktioner, inddragelse af godkendelse af specialfunktioner samt afgørelse om indholdet af aftaler om benyttelse af specialfunktioner på regionale hospitaler og på private sygehuse. Desuden kan det rådgivende udvalg udarbejde oplæg efter anmodning fra Sundhedsstyrelsen samt tage spørgsmål op af egen drift.

Region Midtjylland har siden 2006 været repræsenteret ved tidligere direktør Leif Vestergaard Pedersen. Cheflæge, afdelingschef Hans Peder Graversen har fungeret som stedfortræder. Fra de øvrige regioner har det ligeledes været regionssundhedsdirektørerne, der har siddet i Udvalget. Funktionsperioden for medlemmerne af det rådgivende udvalg for specialeplanlægning er fire år.

Sundhedsstyrelsen har i brev af 25. august 2010 anmodet om ny udpegning af repræsentanter i udvalget. Funktionsperioden for medlemmerne er 1. september 2010 til 31. december 2014.

Regionsrådet skal således indstille ét medlem og én stedfortræder til udvalget.

Forretningsordenen for udvalget er vedlagt.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Forretningsorden for Det Rådgivende Udvalg

Punkt 34: Revidering af vedtægter for Sundhedsberedskabs- og præhospitalt udvalg

1-01-72-6-07

Resume

De reviderede vedtægter lægger op til, at Sundhedsberedskabs- og præhospitalt udvalg skal fungere som et koordinerende udvalg på et mere overordnet niveau.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at de reviderede vedtægter for Sundhedsberedskabs- og præhospitalt udvalg godkendes.

Susanne Buch Nielsen og Anders Kühnau var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

I henhold til Bekendtgørelse nr. 977 af 26.9.2006 skal regionsrådet nedsætte et Sundhedsberedskabs- og præhospitalt udvalg. Udvalget koordinerer samarbejdet om sundhedsberedskabet og den samlede præhospitale indsats imellem sygehusvæsenet, ambulanceberedskabet, den primære sundhedstjeneste, de tilgrænsende regioner, kommunerne i regionen, politiet samt redningsberedskabet.

Den 28. marts 2007 oprettede Regionsrådet Sundhedsberedskabs- og præhospitalt udvalg i Region Midtjylland. Der er behov for at revidere vedtægterne for Sundhedsberedskabs- og præhospitalt udvalg og se på sammensætningen af udvalget. Sammensætningen bygger på førnævnte Bekendtgørelse nr. 977, som er fra en tid, hvor regionerne generelt havde udlagt ambulancedisponeringen til en ambulanceentreprenør. I dag ligger ansvaret for ambulancedisponeringen i Region Midtjylland hos Præhospitalet. Endvidere er ansvaret for kontrakterne med ambulanceentreprenørerne flyttet fra Sundhedsstaben til Præhospitalet.

På grund af de mange interessenter i udvalget og dermed det store antal medlemmer som udvalget har, kan udvalget ikke fungere som et forum, hvor koordineringsarbejdet på det operative niveau foregår. Derfor lægger de reviderede vedtægter op til, at Sundhedsberedskabs- og præhospitalt udvalg skal fungere som et koordinerende udvalg på et mere overordnet strategisk niveau.

Sundhedsberedskabs- og præhospitalt udvalg har mulighed for at nedsætte underarbejdsgrupper med henblik på koordinering, såfremt der f.eks. er behov for en styrkelse af koordineringsarbejdet indenfor særlige felter/områder. Det egentlige koordineringsarbejde foregår i eksisterende planlægningsfora og i de udøvende funktioner.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Medlemmer SBPU august 2010

SBPU reviderede vedtægter 2010

Punkt 35: Orientering om administrative bemærkninger til Sundhedsstyrelsens specialeplanlægning for ortopædkirurgi

1-30-72-226-08

Resume

I forbindelse med specialeplanlægningen udmeldte Sundhedsstyrelsen den 22. juni 2010 placering af specialfunktioner inden for ortopædkirurgi bortset fra de specialfunktioner, der vedrører rygkirurgi. Forretningsudvalget godkendte den 17. august 2010, at Region Midtjylland fremsender administrative bemærkninger til Sundhedsstyrelsens udmelding. I forbindelse med udarbejdelse af svaret er der indhentet sundhedsfaglige bemærkninger fra regionens hospitaler og specialerådet for ortopædkirurgi.

Region Midtjyllands administrative svar på Sundhedsstyrelsens udmelding om placering af de ortopædkirurgiske specialfunktioner er sendt til Sundhedsstyrelsen den 27. august 2010.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

I forbindelse med specialeplanlægningsprocessen udmeldte Sundhedsstyrelsen den 1. marts 2010 placering af specialfunktioner inden for 35 specialer. På baggrund af drøftelser med Det Rådgivende Udvalg for Specialeplanlægning og væsentlige kommentarer fra Dansk Ortopædisk Selskab indgik placering af specialfunktioner inden for det ortopædkirurgiske speciale ikke i denne udmelding.

Sundhedsstyrelsen har den 22. juni 2010 udmeldt placering af regions- og højt specialiserede funktioner inden for ortopædkirurgi bortset fra de ortopædkirurgiske specialfunktioner, der vedrører rygkirurgi. Udmeldingen inden for ortopædkirurgi fremgår af den vedlagte oversigt over placering af specialfunktioner.

På linje med udmeldingen af de øvrige 35 specialer har ansøgerne efter udmeldingen haft mulighed for at give bemærkninger til de udmeldte placeringer. I forbindelse med placeringer inden for ortopædkirurgi har ansøgerne frem til den 27. august 2010 haft mulighed for at indsende bemærkninger.

Forretningsudvalget godkendte den 17. august 2010, at Region Midtjylland fremsender administrative bemærkninger til Sundhedsstyrelsens udmelding om placering af de ortopædkirurgiske specialfunktioner. Dette er på linje med den proces, der i Region Midtjylland har været i forbindelse med udmeldingen for de øvrige 35 specialer, og som blev godkendt i Regionsrådet den 9. marts 2010. I forbindelse med udarbejdelse af svaret er der indhentet sundhedsfaglige bemærkninger fra regionens hospitaler og specialerådet for ortopædkirurgi.

Af det administrative svar fra Region Midtjylland fremgår det, at:

- Region Midtjylland anerkender centralisering af de mest komplicerede funktioner
- Region Midtjylland anerkender samling af funktioner i undergrupper, dog er det en lægefaglig vurdering, at det inden for nogle af grupperingerne er vanskeligt at skelne mellem hovedfunktion og regionsfunktion

- Region Midtjylland fortsat har et ønske om, at Sundhedsstyrelsen for hver funktion angiver hvilke krav til volumen, subspecialisering mv., der har været anvendt.
- At Region Midtjylland påpeger, at der er behov for en vis sammenhæng mellem elektive og akutte funktioner
- At centralisering i den nuværende udformning udfordrer akutstrukturen og hospitalsplanen i Region Midtjylland herunder den særlige opgave, der er tiltænkt Regionshospitalet Silkeborg
- At Region Midtjylland anser flere funktioner for volumenmæssigt at være i vækst
- At Region Midtjylland særligt inden for skulder-albuekirurgien ser en betydelig volumen

Der gives endvidere bemærkninger til konkrete placeringer. Region Midtjyllands administrative bemærkninger til Sundhedsstyrelsens udmelding er vedlagt.

Specialfunktioner inden for rykirurgi

Sundhedsstyrelsen besluttede i forbindelse med møde i Det Rådgivende Udvalg for Specialeplanlægning den 4. juni 2010 at udskyde processen for placering af rykirurgi i specialevejledningerne for neurokirurgi og ortopædisk kirurgi, idet der var behov for en yderligere vurdering heraf. Dansk Ortopædisk Selskab og Dansk Neurokirurgisk Selskab udarbejder i fællesskab en ensartet inddeling af de rykirurgiske specialfunktioner.

Sundhedsstyrelsen har den 18. august 2010 meddelt, at placering af funktioner inden for rykirurgi udmeldes i oktober 2010 med en efterfølgende kort ansøgningsrunde om varetagelse af de rykirurgiske specialfunktioner i henholdsvis ortopædisk kirurgi og neurokirurgi efter en ny inddeling.

Region Midtjylland har i det administrative svar vedrørende placering af funktioner inden for ortopædkirurgi meddelt, at Sundhedsstyrelsens proces- og tidsplan for placering af rykirurgiske funktioner tages til efterretning. Samtidig gør Region Midtjylland opmærksom på, at der er tale om et område, der i forhold til det nuværende volumen og forventning om en stigning i antallet af behandlinger er i vækst. Region Midtjylland henviser endvidere til Regionshospitalet Silkeborgs tilknytning til Århus Universitetshospital inden for rykirurgi.

Sundhedsstyrelsen forventer, at den endelige udmelding inden for ortopædkirurgi (fraset rykirurgiske funktioner) vil foreligge i oktober 2010.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Sundhedsstyrelsen udmelding om ortopædkirurgi_juni2010

Bemærkn til udmelding om placering af specialfunktioner inden for ortopædkirurgi

Punkt 36: Orientering om gældende visitationsretningslinjer til hospice og visitationspraksis til hospice i 2009 og i 1. halvår 2010

1-30-72-37-10

Resume

Regionsrådet blev i maj måned 2010 orienteret om de vedlagte fælles visitationsretningslinjer for hospicerne, som administrationen har udarbejdet efter anmodning fra Regionsrådet i august 2008. Visitationsretningslinjerne er gældende fra den 1. februar 2010. Regionsrådet besluttede på mødet i maj måned 2010 at behandle visitationsretningslinjerne på et senere møde.

Det rådgivende Udvalg vedrørende hospitaler drøftede i maj måned 2010 en redegørelse om anvendelsen af hospicepladser i 2009. Det fremgik af redegørelsen, at et antal henvisninger ikke resulterer i optagelse på hospice, idet det i visitationen er blevet vurderet, at de pågældende ikke i øjeblikket har behov for dette regionale specialiserede palliative tilbud. Dette forhold fik udvalget til at efterspørge en uddybende redegørelse for baggrunden for, at nogle henviste ikke er blevet optaget på hospice. Hospicerne har på den baggrund nærmere beskrevet baggrunden for, at 121 henvisninger i 2009 og 21 henvisninger i første halvdel af 2010 resulterede i afslag på optagelse på hospice. Det er administrationens vurdering, at visitationen til hospice foregår i overensstemmelse med arbejdsdelingen mellem primær- og sekundær sundhedssektor, og at fælles visitationsretningslinjer for hospice udgør et godt grundlag for at opretholde denne visitationspraksis.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

- at de fælles visitationsretningslinjer til hospice gældende fra februar 2010 tages til efterretning, og

- at de fælles visitationsretningslinjer tages op til revision, når Sundhedsstyrelsens forventede nye faglige retningslinjer for det palliative område foreligger i forlængelse af den kommende Kræftplan III, og

- at hospicernes beskrivelse af baggrunden for, at et antal henvisninger i 2009 og første halvdel af 2010 ikke førte til optagelse på hospice, tages til efterretning.

Susanne Buch Nielsen, Bent Hansen og Anders Kühnau var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Drøftelse af visitationsretningslinjer

Regionsrådet blev i maj måned 2010 orienteret om de vedlagte fælles visitationsretningslinjer for hospicerne, som Administrationen har udarbejdet efter anmodning fra Regionsrådet i august 2008. Visitationsretningslinjerne er gældende fra den 1. februar 2010. Regionsrådet besluttede på mødet i maj måned 2010 at behandle visitationsretningslinjerne på et senere møde. Visitationsretningslinjerne vedlægges.

Administrationen foreslår, at Regionsrådet tager visitationsretningslinjerne til efterretning, idet disse vurderes at udgøre et godt grundlag for at opretholde en klar arbejdsdeling mellem den basale palliative indsats i den primære sektor og den specialiserede, regionale palliative indsats på hospicerne målrettet terminale patienter med komplekse problemstillinger af fysisk, psykosocial eller eksistentiel karakter. Det foreslås samtidigt, at visitationsretningslinjerne tages op til revision, når Sundhedsstyrelsens forventede nye faglige retningslinjer for det palliative område foreligger i forlængelse af den kommende Kræftplan III.

Visitationspraksis i 2009 og i 1. halvår 2010

Det Rådgivende udvalg vedrørende hospitaler drøftede i maj måned 2010 en orientering om hospiceaktiviteten i 2009 og i den forbindelse også de fælles visitationsretningslinjer, som trådte i kraft den 1. februar 2010.

Drøftelsen gav anledning til, at udvalget har anmodet hospicerne om at redegøre for afslagene i 2009 og i 1. halvår af 2010. Hospicerne er blevet bedt om yderligere at konkretisere baggrunden for afslagene ud over, hvad der fremgår af den årlige aktivitetsopgørelse.

I henhold til driftsoverenskomsterne med de fire hospicer og de gældende visitationsretningslinjer varetages visitationen af hospicechefen sammen med lægen fra regionens hospitalsvæsen, der er tilknyttet hospice.

Hospice udgør en del af det specialiserede regionale hospitalsvæsen. Visitor skal derfor ved visitationen vurdere, om de henviste er i den terminale fase og har komplekse problemstillinger af fysisk, psykisk eller eksistentiel karakter og dermed har behov for den specialiserede, tværfaglige palliative indsats på hospice, som ikke kan varetages på basisniveau af egen læge, kommunal hjemmepleje eller af hospitalsafdeling.

Redegørelse for afviste hospiceansøgere i 2009 og første halvår 2010

Hospicerne har på baggrund af journalmateriale nærmere beskrevet baggrunden for, at nogle henviste i 2009 og i 1. halvdel af 2010 blev afvist i visitationen. På grund af redegørelsens konkrete oplysninger beror redegørelsen på sagen, men det generelle billede viser, at i 2009 resulterede i alt 120 henvisninger i afslag på optagelse på hospice. Over halvdelen af afvisningerne tilskrives, at de henvistes palliative problemstillinger kan klares på basisniveau i den kommunale døgnpleje. Sammen med afvisningen vurderer hospice, at en tættere indsats fra den kommunale døgnpleje eller ophold i aflastningsplads eller på plejehjem vil være tilstrækkeligt. Ofte har den henviste allerede et kommunalt plejetilbud. Godt 20 af de afviste patienter har ønsket rekreative- eller aflastningsophold, hvilket ikke er en del af hospicernes opgave og ca. 24 henvisninger er fremsendt "i god tid" for at sikre patienten plads på et senere tidspunkt. For de sidstes vedkommende orienteres den henvisende læge om muligheden for at fremsende ny henvisning, når behovet for en hospiceplads opstår.

Der indgår flere vurderinger i hvert enkelt tilfælde - ud over ovenstående begrundelser for afslag indgår det i vurderingen i knap 20 tilfælde, at den henviste på henvisningstidspunktet ikke har kort forventet levetid.

I første halvår af 2010 resulterede i alt 21 henvisninger i afslag på optagelse på hospice. Det fremgår også af redegørelserne for denne periode, at de afviste patienter i vid udstrækning har behov for et kommunalt plejetilbud, men ikke for det specialiserede palliative tilbud på hospice. Andre er fortsat i aktiv hospitalsbehandling og/eller er ikke døende. En del patienter bliver fortsat henvist så sent i forløbet, at de ikke når at komme på hospice, inden de er afgået ved døden eller er i en så dårlig helbredstilstand, at overflytning til hospice ikke er relevant.

Redegørelse om visitationspraksis til hospice i 2009 og 1. halvdel af 2010 vedlægges.

Administrationens vurdering af hospicernes visitationspraksis

Det er administrationens vurdering, at redegørelsen over de afviste henvisninger til hospicer viser, at visitationen til hospice foregår i overensstemmelse med arbejdsdelingen mellem den basale palliative indsats i den primære sektor og den specialiserede, regionale palliative indsats på hospicerne for terminale patienter med komplekse problemstillinger af fysisk, psykosocial eller eksistentiel karakter. Redegørelsen viser også, at der i forbindelse med afvisningen af henvisninger af patienter, der ligger uden for hospicernes målgruppe, fra hospicerne ydes professionel rådgivning til den primære sektor om den relevante indsats over for patienten.

Redegørelsen omfatter hele 2009, hvor der ikke forelå fælles visitationsretningslinjer og første halvår af 2010, hvor de fælles visitationsretningslinjer var gældende fra den 1. februar. Det er administrationens vurdering, at hospicernes visitationspraksis i 2009 var i god overensstemmelse med de fælles visitationsretningslinjer gældende fra 2010, og at visitationsretningslinjerne derfor ikke vil medføre væsentlige ændringer i hospicernes visitationspraksis. Dog tyder redegørelsen for 1. halvår af 2010 på, at der med de nye visitationsretningslinjer afvises færre i visitationen end i 2009. Der blev i 2009 afvist 120 henvisninger, medens der i 1. halvår af 2010 blev afvist 21 henvisninger. Dette kan dog også skyldes udsving i antallet af henvisninger, eller at de praktiserende læger er blevet mere præcise i henvisningen som følge af offentliggørelsen af de fælles visitationsretningslinjer. Den kommende aktivitetsopgørelse for 2010 forventes at kunne belyse dette nærmere.

Uddybende redegørelse om ét af fem kriterier i visitationsretningslinjerne til hospice

I forbindelse med forretningsudvalgets drøftelse den 14. september 2010 blev der efterlyst en yderligere konkretisering af betydningen af det tredje visitationskriterium, efter hvilken den henviste skal have komplekse problemstillinger af fysisk, psykosocial eller eksistentiel karakter. På den baggrund har administrationen udarbejdet et bilag der redegøre mere konkret for eksempler på komplekse problemstillinger, som hospice er gearet til at håndtere. Den uddybende redegørelse vedlægges.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Fælles visitationsretningslinjer hospice fra februar 2010

Uddybende redegørelse om visitationsretningslinjer

Redegørelse afviste ansøgere - hospice

Punkt 37: Halvårlig orientering om resultater vedrørende diabetes, hoftenære frakturer og akut kirurgi fra NIP

1-30-139-06-V

Resume

En halvårsopfølgning for de tre NIP-områder diabetes, hoftenære frakturer og akut kirurgi fremlægges. For hoftenære frakturer og diabetes er der fortsat grund til tilfredshed med indsatsen på hospitalerne, idet det bemærkes, at de sidste problemfelter forventes løst, så regionen snarest er helt i mål. For akut kirurgi har der været fremgang, men der er fortsat væsentlige problemer på en del hospitaler. Hospitalernes handleplaner er beskrevet i vedlagte notat.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Susanne Buch Nielsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Som supplement til de årlige orienteringer om resultater fra Det Nationale Indikatorprojekt (NIP) orienteres regionsrådet fremover også halvårligt om indikatorer, hvor der er problemer med at overholde standarden. Det gøres for at følge udviklingen inden for NIP herunder effekten af hospitalernes igangsatte handleplaner på området.

I første halvår af 2010 fik regionsrådet forelagt tre NIP-årsrapporter, der alle vedrørte perioden 2008-2009. På to af områderne – diabetes og hoftenære frakturer – var niveauet i Region Midtjylland flot. Der var dog enkelte problemer på enkelte hospitaler. På det tredje område – akut mave-tarmkirurgi – var regionen langt fra målopfyldelsen på flere indikatorer, og det blev indskærpet overfor hospitalsledelserne, at akut kirurgi var et indsatsområde.

Der fremlægges nu en halvårsopfølgning for de tre områder, hvor der følges op på de seneste resultater for at konstatere, om der har været den ønskede fremgang.

For hoftenære frakturer og diabetes er der fortsat grund til tilfredshed med indsatsen på hospitalerne, idet det bemærkes, at de sidste problemfelter forventes løst, så regionen snarest er helt i mål.

For akut kirurgi har der været fremgang, men der er fortsat væsentlige problemer på en del hospitaler.

I vedlagte notat er hospitalernes handleplaner beskrevet, og det bemærkes, at det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler i efteråret 2010 vil få lejlighed til en nærmere drøftelse af akut kirurgi på et møde med deltagelse af involverede klinikere.

Oversigt over resultater for diabetes

Standard opfyldt	Standard opfyldt	Resultat/Standard (i procent)	Resultat/Standard (i procent)	Hospitaler med standard opfyldt/totalt	Fremgang

Indikator	Årsopgørelse	½ års opfølgning	Årsopgørelse	½ års opfølgning	antal hospi- taler	
Undersøgelse af nyrefunktion	Ja	Nej	86/95	86/95	4/6	Nej
Undersøgelse af øjne mindst hvert 2. år	Ja*	Ja	89/90	89/90	5/6	Nej
Undersøgelse af fødder mindst hvert 2. år	Nej	Nej	94/95	94/95	4/6	Ja

* Der er taget højde for den statistiske usikkerhed. Derfor er standarden opfyldt.

Regionen opfylder samlet set fem ud af de syv standarder vedrørende diabetes, hvilket er en lille tilbagegang. Der er herudover én indikator, hvor ét hospital ikke opfylder standarden.

Oversigt over resultater for hoftenære frakturer

Indikator	Standard opfyldt	Standard opfyldt	Resultat/Standard (i procent)	Resultat/Standard (i procent)	Hospitaler med Standard opfyldt/ totalt antal hospitaler ved ½ årsopfølgning	F-remgang
	Års opgørelse	½ års-opfølgning	Års opgørelse	½ års-opfølgning		
3. Funktionsevne før udskrivelse	Ja	Ja	93/90	90/90	5/6	Nej
4. Vurdering af smerte	Ja	Ja	96/90	95/90	5/6	Nej

Regionen opfylder fortsat samlet set alle standarder vedrørende hoftenære frakturer, men der er fortsat to indikatorer, hvor et enkelt hospital har problemer.

Oversigt over resultater for akut kirurgi

Patienter med blødende mavesår

Indikator	Standard opfyldt	Standard opfyldt	Resultat / Standard (i procent)	Resultat / Standard (i procent)	Hospitaler med standard opfyldt/ totalt antal hospitaler	Fremgang
	Års opgørelse	½ års opfølgning	Års opgørelse	½ års opfølgning		
Kikkertundersøgelse - akut	Nej	Nej	49/95	44/95	0/5	Nej
Ny blødning efter vellykket standsning af blødning (max. 10 %)	Nej	Ja*	19/10	14/10	3/5	Ja
Standsning af ny blødning ved kikkert operation	Ja*	Ja	69/75	84/75	4/5	Ja

Patienter med hul på mavesæk eller tolvfingertarm

Indikator	Standard opfyldt	Standard opfyldt	Resultat/ Standard (i procent)	Resultat / Standard (i procent)	Hospitaler med standard opfyldt/ totalt antal hospitaler	Fremgang
	Års opgørelse	½ års opfølgning	Års opgørelse	½ års opfølgning		
Tid til operation max. 6 timer	Nej	Ja*	64/75	70/75	1/5	Ja
Ophør antibiotika behandling - 3 døgn efter operation (højst 10 %)	Ja*	Nej	91/95	71/95	3/5	Nej
Vægtkontrol	Nej	Nej	51/90	51/90	1/5	Nej
Kontrol af væskebalance	Nej	Ja*	78/90	87/90	4/5	Ja
Basal monitorering efter operation	Nej	Ja*	69/90	85/90	4/5	Ja
Dødelighed (30 dage efter	Nej	**	33/20	40/20	**	Nej

operation)
(højst 20 %)

*Der er taget højde for den statistiske usikkerhed. Derfor er standarden opfyldt.

**Kan ikke opgøres på grund af få patienter (se nedenfor)

Regionen opfylder nu samlet 11 ud af 14 standarder vedrørende akut kirurgi, hvilket er en forbedring på 4 områder siden årsopgørelsen.

Der er imidlertid stadig 3 indikatorer, hvor regionen samlet set ikke lever op til standarden, og derudover 6 indikatorer, hvor enkelte hospitaler har problemer, selv om regionen samlet set opfylder standarden.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Halvårlig orientering om resultater vedrørende diabetes, hoftenære frakturer og akut kirurgi fra NIP

Punkt 38: Orientering om høringssvar til Rigsrevisionens notat om privathospitaler

1-31-72-376-08

Resume

Administrationen har afgivet høringssvar til Rigsrevisionens udkast til fortsat notat om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse.

Administrationen finder, at Rigsrevisionens notat på tilfredsstillende vis beskriver de regionale initiativer på området, og at Region Midtjylland bakker op om initiativer, der har til formål at sikre kvalitetskravene til de privathospitaler.

Indstilling

Forretningsudvalget indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Susanne Buch Nielsen var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Sagsfremstilling

Det rådgivende udvalg vedrørende hospitaler har på møde den 13. september 2010 overfor forretningsudvalget anbefalet den foreliggende indstilling.

Region Midtjyllands administration har afgivet høringssvar til Rigsrevisionens udkast til "fortsat notat om pris, kvalitet og adgang til behandling på private sygehuse". Notatet omhandler primært hvilke initiativer, der er iværksat med henblik på at sikre kvalitets- og dokumentationskrav på private sygehuse og klinikker.

Notatet vil blive behandlet på Statsrevisorernes møde den 22. september 2010.

Regionsrådet delegerede på regionsrådsmødet den 26. september 2007 kompetencen til administrationen vedrørende afgivelse af høringssvar til Rigsrevisionens udkast til beretninger med efterfølgende orientering af regionsrådet herom.

Administrationen finder, at Rigsrevisionens notat på tilfredsstillende vis beskriver de regionale initiativer på området. Det bemærkes desuden, at regionen bakker op om alle initiativer fra Danske Regioner og Sundhedsstyrelsen, der har til formål at sikre kvalitets- og dokumentationskravene til de private sygehuse og klinikker. Region Midtjylland vil således stille de samme kvalitetskrav til regionens private samarbejdssygehuse, der indgås aftale med efter udbud.

Beslutning

Indstillingen blev vedtaget.

Fatma Øktem, Carl Johan Rasmussen, Henning Gjellerod, Harry Jensen, Jørgen Winther, Ulla Diderichsen, Poul Müller og Aleksander Aagaard var forhindret i at deltage i sagens behandling.

Bilag

Fortsat notat om privathospitaler, august 2010

Høringssvar til Rigsrevisionen, august 2010